

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
SANAYİ, TİCARET, ENERJİ,
TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE
TEKNOLOJİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

17 Ocak 2023 Salı
4'üncü Toplantı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tirnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

I.- Komisyon Başkanı Ziya Altunyaldız'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ve kooperatiflere ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

I.- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 158 Milletvekilinin; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4850)

**17 Ocak 2023 Salı
4'üncü Toplantı**

İÇİNDEKİLER

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu saat 15.38'de açılarak beş oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Ziya Altunyaldız, Komisyonun bugünkü gündemine ve kooperatiflere ilişkin açıklama yaptı.

Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 158 Milletvekilinin; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4850) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 22.47'de toplantıya son verildi.

17 Ocak 2023 Salı
BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.38

BAŞKAN: Ziya ALTUNYALDIZ (Konya)
BAŞKAN VEKİLİ: Fahri ÇAKIR (Düzce)
SÖZCÜ: Ahmet ÇOLAKOĞLU (Zonguldak)
KÂTİP: İffet POLAT (İstanbul)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, kıymetli Bakan Yardımcılarım, kıymetli bürokratlar, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri; Komisyonumuzun 28’inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Ziya Altunyaldız’ın, Komisyonun bugünkü gündemine ve kooperatiflere ilişkin açıklaması

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gündemimizde Gaziantep Milletvekili Sayın Abdullah Nejat Koçer ve 157 milletvekili tarafından 13 Ocak 2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Adalet Komisyonu, Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonuna, esas komisyon olarak ise Komisyonumuza havale edilen (2/4850) esas numaralı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yer almaktadır. Teklife dair detaylı bilgileri ilk imza sahibi olarak aramızda bulunan Gaziantep Milletvekilimiz Sayın Koçer Komisyonumuzla paylaşacak ancak teklife ilişkin görüşmelere geçmeden önce birkaç hususu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, çalışma tekniği olarak ilk kooperatifler bundan yüzyıllar öncesine dayanmaktadır. Günümüzde küresel çapta 400 milyondan fazla kişiye istihdam sağlayan kooperatiflerin sadece Avrupa’daki ekonomik büyüklüğü 2 trilyona yaklaşmış durumda. Bugün sayılara baktığımızda dünya genelinde her 10 kişiden 1’inin, Avrupa’da ise her 5 kişiden 1’inin kooperatif ortağı olduğunu görüyoruz. Etkinliklerinin merkezine insanı koyan ve çalışmalarıyla piyasa başarısızlıklarını düzenlemeye yardımcı olan kooperatifler aynı zamanda daha büyük ve rekabetçi ticari girişimlere de imkân ve fırsat sağlamaktadır. Sizlerin de hatırladığı gibi bir önceki yasama yılımızda yine Komisyonumuzda kooperatiflere ilişkin birçok önemli düzenlemeyi kabul etmiş ve Genel Kurulumuza sunarak kanunlaşmasını sağlamıştık. Söz konusu düzenlemelerin kanunlaşmasıyla birlikte kooperatiflere ilişkin işleyişin daha da güçlenmesini sağladığımızı düşünüyoruz.

Bugün burada görüştüğümüz kanun teklifinde yer alan hükümlerle birlikte kooperatiflere ilişkin bilgilerin dijital dünyanın bir gereği olarak elektronik ortama aktarılmasına yönelik süreçte mağduriyetlerin önüne geçiyoruz. Hepimizin bildiği gibi ihracatımız cumhuriyet tarihimizin rekorunu kırarak 2022 yılı itibarıyla yüzde 12,9 artışla 254,2 milyar dolara ulaşmıştır. “Made in Türkiye” markasını dünyanın dört bir köşesindeki pazarlara taşıyan ihracatçılarımız aynı zamanda nitelikli ve katma değerli ihracatta da önemli başarıları ortaya koymuştur. Nitelikli ihracatın önemli güçlerinden birinin de bu anlamda serbest bölgelerimiz olduğunu düşünüyoruz. Serbest bölgelerimizden yapılan ihracatta yüksek

teknolojinin payı yüzde 7'ye yaklaşırken bu bölgelerimizden yapılan ihracatımızın birim değeri 15 dolarlara kadar yükselmektedir. İhracatımızın önemli ögelerinden serbest bölgelerimize yönelik hükümlerle birlikte bölge içi doğal gaz satış ve dağıtım faaliyetlerinin düzenlenmesi öngörülmüştür.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; medeniyetimiz tarih boyunca "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." şiarıyla tarihte yerini alırken ülkemiz sosyal bir hukuk devleti olmanın gereklerini yerine getiriyor. Vatandaşlarımızın haksız ticari uygulamalardaki mağduriyetlerinin giderilmesi, ticaretimizin bel kemiği ticari işletmelerimiz ve girişimlerimizle ticari ilişkilerin sağlıklı ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi, salgınla birlikte yeniden şekillenen tedarik zincirindeki olası aksamaların önüne geçilerek ticaret sistemimizin bir çark gibi, tabiri caizse sıkır sıkır çalışmasının sağlanması kanun teklifiyle birlikte temel önceliklerimizdendir. Ticari uygulamalarımızdaki haksızlıkların günümüz gelişmelerine uygun bir şekilde tanımlanarak ortaya çıkabilecek mağduriyetlerin orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri kapsamında etkin bir şekilde önüne geçilmesini hedefliyoruz. Özellikle iklim değişikliğiyle birlikte önümüzdeki süreçte önemini daha da idrak edeceğimiz gıda güvenliği konusunda tarım ve gıda ürünlerinin üretiminin sürdürülebilirliğini temin edici düzenlemeleri, dünyayı bekleyen risklere karşı ülkemizin zamanlıca adım atması ve tedbir alması açısından önemli görüyoruz. Komisyonumuz şimdiye kadar görev ve faaliyet alanlarına giren ve aslında ülkemizin her bir ferdiyi yakından ilgilendiren konularda âdeta bir mutfak gibi titizlikle çalışarak çalışmalara yön vermiş, sonuçlandırmış ve bu anlamda katkılarını sağlamıştır ülkemize. Bugün, Komisyonumuzun değerli üyelerinin katkılarıyla müzakere edeceğimiz kanun teklifinin kanunlaşmasıyla birlikte bu alanda şimdiye kadar yapmış olduğumuz birçok nitelikli çalışmaya, yine kapsamlı değerlendirmeler ışığında olgunlaştırdığımız ve ülkemize hizmet edecek yararlı bir çalışmayı daha ekleyeceğimize yürekte inanıyoruz.

Şimdi, bütün bu altını çizdiğimiz hususlarla birlikte teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçmek istiyoruz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- *Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 158 Milletvekilinin; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4850)*

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4850)^(*)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere ilk sözü teklifin birinci imza sahibi Sayın Abdullah Nejat Koçer'e bırakıyorum ve sonrasında geneli üzerinde görüşmeleri sürdüreceğiz.

Buyurun Sayın Koçer.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, çok değerli milletvekillerimiz, kıymetli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları ve değerli Komisyon çalışanlarımız, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

^(*)(2/4850) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

İlk imza sahibi olarak huzurunuzda getirdiğimiz kanun teklifi 7 ayrı kanun ve 1 adet kanun hükmünde kararname değişikliğini içermektedir. Yürürlük ve yürütme maddesiyle toplam 21 maddeden oluşmaktadır. Kanun teklif paketimiz büyük çoğunlukla Ticaret Bakanlığı görev sahasında yer alan düzenlemeleri ihtiva etmektedir.

Teklifimizin ilk 2 maddesi Kooperatifler Kanunu'nda değişiklik yapmayı amaçlamaktadır. 1'inci maddeyle kooperatiflerin Genel Kuruluna katılacak bakanlık temsilcilerinin alacağı ücretin Anayasa Mahkemesi kararında belirtildiği üzere kanunda üst sınırları da belirlenerek düzenlenmesi gerekliliği doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır. Yaklaşık olarak 520 liraya tekabül eden bir miktar ödenecektir.

2'nci maddeyle Kooperatifler Kanunu gereği 3 bakanlığa bağlı tüm kooperatif ve üst kuruluşlarının kooperatifçilik hizmetlerine elektronik ortamda eriştiği ve merkezî veri tabanının yönetildiği Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS) kurulmuş ve kanunun geçici 8'inci maddesi gereği kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyelerinin kooperatife ilişkin verileri sisteme 26 Nisan 2023'e kadar girmeleri gerekmektedir. Ülke genelinde yaklaşık 60 bin kooperatifin ortaklarına ait verilerin girişinde yaşanacak sorunları en aza indirmek ve yönetim kurulu üyelerinin cezai sorumluluklarının doğmasını önlemek amacıyla bilgi aktarımına ilişkin sürenin uzatılması 2'nci maddeyle sağlanmaktadır.

3'üncü ve 4'üncü maddeler ise Serbest Bölgeler Kanunu'nda değişiklik öngörmektedir. 4'üncü madde kalıcı düzenlemenin geçici maddesidir. Bilindiği üzere serbest bölgeler hazır altyapı imkânları, muhtelif yatırım ve faaliyet teşvikleriyle otuz beş yıllık uygulama tecrübesi ışığında ülkemize yatırım çekilmesi ve özellikle ülkemiz ihracatının artırılması noktasında önemli politika araçlarından biridir. Ülkemizde aktif olarak faaliyet gösteren 19 serbest bölgede 530'u yabancı olmak üzere 2.050 firma faaliyet göstermekte ve 90 binin üzerinde çalışana istihdam sağlanmaktadır. 2022 yılı sonu itibarıyla serbest bölgelerin yurt dışına ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 17 oranında artarak 11,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgeleri benzeri planlı yatırım alanları olan serbest bölgelerde işletici şirketler tarafından altyapı çalışmaları tamamlanarak yatırımcıya hazır arazi sunulması bu bölgelerde yatırım yapmayı kolaylaştıran bir unsur. Serbest bölge işletici şirketleri Ticaret Bakanlığıyla akdettikleri işletme sözleşmeleri gereğince bölge dışında bağlantı hattı ve bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı yaparak bölge girişinde dağıtım şirketinden tek abonelik üzerinden satın aldığı doğal gazı bölge kullanıcılarının hizmetine sunmaktadır ancak işleticilerin bu faaliyetlerine ilişkin kanun düzeyinde bir düzenleme mevcut değildir. Serbest Bölgeler Kanunu'nun 9'uncu maddesine eklenecek hükümlerle bu konudaki mevzuat boşluğunun giderilmesi ve serbest bölge işleticilerinin fiilen yapmakta oldukları doğal gaz altyapısı yatırımıyla bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerinin düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, geçmişte 2 adet serbest bölgede, Samsun ve TÜBİTAK MAM Teknoloji Serbest Bölgelerinde doğal gaz dağıtım şirketi tarafından yapılmış olduğundan bu bölgelerdeki doğal gaz dağıtım ve satış yetkisi dağıtım şirketlerine devredilecektir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; 5'inci, 6'ncı, 7'nci ve 8'inci maddeler Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nda değişiklikler öngörmektedir. 5'inci ve 6'ncı maddelerdeki düzenlemelerle oda ve borsalarda üyelerin adres ve durumlarının bilinmemesi ve tescil yapmamaları askıya alma sebeplerinin yanı sıra vergi mükellefiyetinin kapalı olma durumu da eklenmektedir. Bu şekilde, askıya alınmış üyelerin aidat tahakkukları durdurulmakta, organlardaki görevleri sona ermekte ve seçme haklarını kullanamamaktadırlar. Bu sayede fiilen ticareti terk etmiş olan üyeler için aidat tahakkuku durmuş olacaktır. İki yıl boyunca vergi mükellefiyetini aktif hâle getirmez, adres ve durumlarını bildirmezlerse oda ve borsa kayıtları da silinecektir fakat şirket tüzel kişiliği tescille kazanılıp terkinle kaybedildiğinden tüzel kişilikleri hukuk âleminde var olmaya devam edecektir. Takibi olanaksız hâle gelen ve alacak tutarından daha fazla maliyet gerektiren alacaklar

üyeleri ile oda ve borsaları karşı karşıya getirebilmektedir. Bu sorunu çözebilmek adına 7'nci maddeyle Birlik Genel Kuruluna belirli sınırlar dâhilinde terkin edilebilecek üst sınır yetkisi belirleme yetkisi verilmektedir.

8'inci maddeyle TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesine verilen desteğin süresinin uzatılması, böylelikle üniversite hastanesinin yatak kapasitesinin 100'den 200'e çıkarılması sürecinin, TOBB ETÜ Teknopark kuruluşu sürecinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

9'uncu ve 10'uncu maddeler, Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu'na göre verilen lisanslarla ilgilidir. Bilindiği gibi, lisans geçerlilik süresi iki yıldır, bu süre maddeyle üç yıla çıkarılmaktadır. Ayrıca, pandemi döneminde, 2020 yılında lisans geçerlilik süresi dolacak lisanslı depo işletmelerinin lisans geçerlilik süreleri bir yıl uzatılmıştı. Denetim takviminin aksamaması için bunlar için üç yıllık süre hakkının önceki sürelerin bitiminden itibaren uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır.

11'inci ve 12'nci maddeler ise Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nda değişiklik öngörmektedir. Değişikliklerle federasyon kurulması için aranan kurucu oda adedi 40'tan 25'e düşürülmektedir. Ayrıca, esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarının olağanüstü genel kurul toplantılarının, genel kurul üyelerinin dörtte 1'inin noterce tasdik edilmiş imzasıyla talep edilebilmesine ilişkin hükümden yönetimde istikrarı temin etmek için değişiklik yapılmakta ve dörtte 1'lik oran beşte 2'lik orana çıkarılmaktadır.

13'üncü madde, Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a ilişkindir. Ülkemizde 171'i belediye ve 6 adedi de özel olmak üzere 177 toptancı hal bulunmaktadır. Hâlihazırda toptancı hallerinde bulunan toplam iş yeri sayısı 9.477, bu iş yerlerinin 9.112'si ise belediye toptan halleri bünyesinde bulunmaktadır. Toptancı hallerin iş yerleri 1/1/2012 tarihinde yürürlüğe giren 5957 sayılı Kanun'dan önce tahsis ve mülkiyet satışı yoluyla işletilmekte iken bu tarihten sonra iş yerlerinin tahsisle işletilmesi yöntemi kaldırılarak mezkûr kanunun yürürlük tarihinden itibaren kiralama ve mevcut iş yerlerinin yalnızca yüzde 50'sinin satışına yönelik düzenleme yürürlüğe konulmuştur.

Yine, bu kapsamda, kanundan önce toptancı hallerinde faaliyette bulunan tahsisli iş yerlerinde faaliyet gösterenlerin hiçbir işleme gerek kalmaksızın on iki yıl süreyle kiracı olmalarına yönelik hak verilmiştir ancak söz konusu hak koruyucu süre 31/12/2023 tarihinde sona erecektir. Düzenlemeyle esnafımızdan gelen talepler doğrultusunda 31/12/2029'a kadar mevcut tahsis sahiplerine hak tanınması öngörülmektedir.

14, 15, 16, 17 ve 18'inci maddeler Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da değişiklik öngörmektedir. Tarım ve gıda ürünlerinin tedarikinde dağıtım kanalı oyuncuları arasındaki pazarlık gücü dengesizliğinden kaynaklanan haksız ticari uygulamaların önlenmesi amacıyla yürürlüğe konulan ve Avrupa Birliğine üye ülkelerde 1/11/2021 tarihinden itibaren uygulanması zorunlu olan 17/4/2019 tarihli ve 2019/633 (AB) sayılı Tarım ve Gıda Tedarik Zincirinde İşletmeler Arası İlişkilerde Haksız Ticari Uygulamalar Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi'nden de faydalanılarak perakende sektöründe uygulamada karşılaşılan sorunların rekabet ilkelerinden vazgeçilmeden ortadan kaldırılmasını, üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasında sürdürülebilir rekabet şartlarını tesis ederek daha iyi işleyen ve daha adil bir tedarik zincirinin oluşturulmasını ve alışveriş merkezlerinden en ufak perakende işletmelere kadar sektörün bir bütün olarak dengeli şekilde büyüme ve gelişmesinin sağlanmasını teminen 14'üncü maddeyle dağıtım kanalı içinde üretici, tedarikçi ve perakendeci işletmeler arasındaki ilişkilerde haksız "ticari uygulama" kavramı tanımlanmakta ve sipariş iptalleri, prim ve bedel talepleri, kampanyalı mal ve hizmet talepleri, sözleşme şekil ve içerikleri, maliyet ve giderlerin yansıtılması gibi hususlardaki haksız ticari uygulamalar belirlenerek haksız ticari uygulamada

bulunulamayacağı hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca, Ticaret Bakanlığına bunların dışında kalan hususlardaki haksız ticari uygulamalar ile otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerini ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirleme yetkisi verilmektedir.

15'inci maddede, tüketici, tedarikçi ve perakende işletmeleri arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklanan azami ödeme süreleri yeniden düzenlenmektedir. Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri için üretimin sürdürülebilirliğini temin edebilmek üzere, taraflara ölçeği ne olursa olsun ödemelerin kırk beş gün içinde yapılması kuralı getirilmektedir. Ancak alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumlarında otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri için ödeme süresi otuz gün; diğer tarım ve gıda ürünleri için ödeme süresi ise altmış gün olarak öngörülmektedir.

16'ncı maddeyle, alışveriş merkezlerinde malikler ile perakende işletmeler arasında ortak kullanım alanlarına ilişkin gelirlerin tasarrufu ve giderlerin paylaşımı hususlarında yaşanan sorunları gidermek adına alışveriş merkezlerinin ortak kullanım alanlarının gelir ve giderlerine ilişkin daha net bir çerçeve çizilmekte, bu sayede ticari ilişkilerde bir denge sağlanması hedeflenmektedir.

17'nci maddede kanuna yeni eklenen hükümlere aykırılıklar için orantılılık, ölçülülük, caydırıcılık ilkeleri doğrultusunda idari para cezaları öngörülerek kanunun etkinliğinin ve uygulanabilirliğinin tesisi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, hiçbir işletmeyi ticari hayatını sürdüremeyecek derecede ağır bir yaptırıma maruz bırakmamak ve farklı ölçekteki işletmeler arasındaki adaleti sağlamak adına bir takvim yılında her bir gerçek ve tüzel kişi için uygulanacak idari para cezalarının toplam tutarına ilişkin kademeli olarak üst sınırlar getirilmektedir.

18'inci maddeyle, hukuki belirlilik ve güvenlik ilkeleri gözetilerek alışveriş merkezlerinde malikler ve perakende işletmeler arasındaki mevcut sözleşme hükümleri, sözleşmeler yenileninceye veya uzatılmış sayılıncaya kadar geçerli kabul edilmektedir. Öte yandan, sözleşmelerin yenilenmesi veya uzatılmış sayılması hâlleri yeni bir sözleşme yapılması anlamına geldiğinden bu durumlarda yeni kanun hükmünün uygulanması sağlanarak alışveriş merkezi malikleri ile düzenleme sonrasında sözleşme yapacak perakende işletmeler ile düzenleme öncesinde sözleşme yapmış perakende işletmelerin tabi olacağı uygulama farklılığının zaman içerisinde ortadan kaldırılması sağlanmaktadır.

19'uncu madde, 3 Ocak 2023 tarihli Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda yapılan bir düzenlemedir. 79 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çerçevesinde, Ticaret Bakanlığı merkez teşkilatı birimleri yeniden yapılandırılmış, bu kapsamda hizmet birimlerinde ticaret uzmanları ve ticaret uzman yardımcılılarıyla benzer iş ve işlemleri yerine getiren Avrupa Birliği uzmanları, Avrupa Birliği uzman yardımcıları ve ihracatı geliştirme uzmanlarının kararname yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde talep etmeleri üzerine ticaret uzmanı veya ticaret uzman yardımcısı olarak atanabilmeleri mümkün kılınmıştı. Bu düzenleme Anayasa Mahkemesince altı ay süre verilerek iptal edilmiştir. Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi maddesine istinaden talepte bulunup idari kadroda, yurt dışı görevde, aylıksız izinde bulunanların da göreve döndüklerinde ticaret uzmanı olarak atanabilmelerine ilişkin teklifimizde düzenleme yapılmaktadır. Böylelikle, Anayasa Mahkemesinin memurların atanmalarına ve özlük haklarına ilişkin düzenlemenin kanunla yapılacağına ilişkin kararına uyulmuş olacaktır.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekillerimiz; teklifimiz özetle bu hususları içermektedir. Teklifimizi sizlerin görüşlerine sunuyoruz. Hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyoruz ve bu duygularla hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teklif sahibimiz Sayın Koçer'e teklifle ilgili verdiği detaylı bilgiler için teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, teklifin geneliyle ilgili, Komisyon üyelerimizden başlamak üzere istem sırasına göre söz vereceğim.

İlk sözü Sayın Tarhan'a veriyorum.

Buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, sayın bürokratlar, kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum örgütlerinin değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; Komisyonumuz, bugün, 27'nci Dönem içinde esas Komisyon olarak ele alacağı 19'uncu teklif olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni görüşmek üzere toplandı. Bu teklifle, 7 ayrı kanunda 16 maddede değişiklik yapılmakta ve 3 geçici madde düzenlemesi eklenmektedir.

Değerli arkadaşlar, yasamada torba yasalara karşı olduğumuzu birkaç kez dile getirdik. Biz, bu anlayışın Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyoruz ve öte yandan nitelikli yasama tekniğini de zedelediğini ifade ediyoruz; bu teklifin adına baktığımızda bunu anlamak mümkün. Bu teklifte teklifi sunan arkadaşlarımız demek ki en çok TOBB'a dair düzenlemelere önem ve öncelik vermişler ancak burada madde değişiklikleri sayısına baktığımızda, hiç kuşkusuz, 5 maddesi geçecek 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun. Bu kanun, ticaret hayatında önemli de bir yere sahip. Torba yasaların en önemli sorunu, içerdikleri düzenlemelerin bulunmasının güçlüğü. Hangi torbada hangi düzenleme var diye aramak, başta hukukçuların en temel şikâyet kaynağı.

Şimdi, bu düzenlemeye verilen isim en çok TOBB'u rahatlatıyor çünkü kuruluş kanununun 4'üncü maddesi değişiyor. Hangi torbadaydı diye aramak yerine "TOBB kanunu" adını taşıyan bu teklife ulaştıklarında torbayı da bulmuş olacaklar. Bu çok teknik bir detay olmakla birlikte, AKP iktidarındaki "bizden olan her alanda rahat eder" anlayışını ortaya koyduğu için dikkatlerinize sunmak istedim.

Değerli arkadaşlar, 7 kanunda değişiklik yapan bu teklifin Meclis gündemine getirilmesindeki aciliyeti anlamakta güçlük çekiyorum. "Yılbaşından önce Meclise sunacağız." dediğiniz EYT teklifinden hâlâ ses yok. AKP Grup Başkan Vekili Sayın Mustafa Elitaş, yeni yıldan önce kendisi için de çok aciliyet teşkil ettiği için limanların ihalesiz bir biçimde işletme sürelerini uzatan ve ek borçlanma düzenlenmesini içeren teklifi savunmak amacıyla yirmi üç saat görüştüğümüz torbada Komisyon'dan bir an dahi ayrılmadı ama bu hafta sonu mikrofonlar kendisine uzatıldığında, EYT'yle ilgili "Bizden tarih beklemeyin." dedi. Arkadaşlar, vatandaşa bir söz verdiniz, o sözü tutmaktan imtina edip Meclisi boş gündemli tekliflerle oyalamak ne akla ne de vicdana sığar. EYT'li vatandaşlarımız, SGK'nin kapısında kuyruk olup geriye dönük borçlarını ödemeye başladılar. Basında, vatandaşlarımızın eksik primlerini ödemek için kredi çektiği, arabalarını sattığı gibi pek çok haberler de yer alıyor. "Kamudaki sözleşmeli işçilere kadro vereceğiz." diye müjde verdiniz, dün Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen teklifte 50/d'li araştırma görevlileri, kamu taşeron işçilerini, 573 bin belediye şirket işçisini ne yazık ki unuttunuz. Her gün birlikte çalıştığımız danışman arkadaşlarımızı da unuttunuz. Siz şimdi, Türkiye'nin en önemli problemi, en önemli sorunu TOBB'un aيداتlarının terkinin, üyelerin askıya alınmasıymış gibi böyle bir teklifle geliyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, Ticaret Bakanı Sayın Mehmet Muş bu sıralarda bizimle görev yapmış çok değerli bir arkadaşımız. Ticaret Bakanlığı tarafından talep edildiği bilinen ve sizlerin imzasıyla gündeme getirilen bu teklifle ticaret hayatında yaşanan sorunların hangisine gerçek ve etkili bir çözüm sunulduğunu bize açıklamanızı istiyorum.

Ticaret Bakanlığı, 2022 yılı dış ticaret istatistiklerini açıkladı. Her fırsatta söylüyorsunuz; 2022 yılında geçtiğimiz yıla göre ihracat yüzde 12,9 oranında artışla 254,2 milyar dolara yükseldi. Verileri tek yönlü inceleyince “Bu, ihracatta rekor.” diyorsunuz ama ihracatın tam karşısında bir de ithalat verileri duruyor, bir de onlara bakalım. 2022 yılında ithalat yüzde 34,3 oranında artışla 364,4 milyar dolara erişti. Dış ticaret açığı 110,2 milyar dolar oldu. Bu, cumhuriyet tarihinde bir yılda verilen en yüksek dış ticaret açığı. Yani yine bir rekor kırdınız ama bu rekor, dış ticaret açığı rekoru. Her ne kadar siz küresel krize ve küresel piyasalara bağlansanız da dış ticaret açığının temel sebeplerinden ülkemiz açısından en önemlisi, üretimimizdeki düşüş ve üretim için ithal etmek durumunda olan bir sanayimizin olmasıdır. Ham madde ithalatımıza baktığımızda bunu çok açık bir şekilde görmek mümkün. İhracatımızdan daha fazla ham madde ithalatımız var. İhracata dayalı büyüyen bir ekonomi olmadığımızın en önemli göstergelerinden biri, ihracat gelirimizin ara mal ithalatımızı karşılamamasıdır. 2022 yılında toplam ihracat rakamımız 254 milyar dolar, sadece ara malı ham madde ithalatımız 291 milyar dolar. Bu tablo bize ticaret hayatımızda önemli hususlarda ters giden bir şeyler olduğunu gösteriyor ama Ticaret Bakanlığımız dış ticaret açığımızı kapatmak için çalışmalar yapmak yerine toptancı hallerindeki kiracıların kira sözleşmelerini uzatarak halcilere mal fiyatlarını artırmamaları için sözde imkân sağlarken belediyelerin işletmecisi sıfatıyla kiradan elde edecekleri gelirleri kısmaya çabılıyor.

Esnaf ve sanatkârlar teşkilatını zayıflatmak için düzenlemeler üzerinde çalışılıyor. Üstelik bunu yaparken tarafların görüşlerini dahi almıyor. TESK’le görüştük, kendi kuruluş yasalarında düzenleme yapacak bu tekliften haberleri yok, bilgileri yok, böyle bir düzenlemeye dair talepleri de yok. Bu toplantıya dair davet yazısında TESK’in adı bulunmuyor, sonradan bir yazıyla temsilci davet ediliyor. Bu anlayışla kanun yapılmaz değerli arkadaşlar.

Bir de her teklifte ısrarla hatırlattığımız, görüşmelerden önce bizimle paylaşmanızı talep ettiğimiz etki analizleri yine bizlere ulaşmadı. Bu teklifte yer alan düzenlemelerle ilgili -yapıldıysa- etki analizini bizlerle paylaşmanızı istiyoruz. Örneğin, TESK bünyesinde kurulan federasyonlarda kuruluş şartı olan 40 oda sayısını 25 indirdiğinizde kurulması muhtemel federasyon sayısı kaçtır? Toptancı hallerinde hâlihazırda kaç kiracı bu teklifle getirilen düzenlemeden yararlanacak ve emsal kira bedelleri de dikkate alındığında yeniden bir kiralama süreci yapamayacak olan belediyelerin gelir kaybı ne olacak? TOBB’ta teklifle getirilen düzenleme kapsamında kaç üyenin kaydı askıya alınacak? TOBB’un alacaklarının ne kadarlık bir kesimi terkin edilecektir? Tüm bunların verilerinin teklifin görüşmeleri sırasında bizlerle paylaşılması gerekir.

Değerli arkadaşlar, daha önce de sizlere hep hatırlattığımız gibi tali komisyonların görüşlerinin alınması, yasamanın niteliğini artıracaktır. Bu teklif için Adalet Komisyonu ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu da tali komisyon olarak görevlendirilmiştir. Bu kapsamda, teklifin 1’inci ve 19’uncu maddelerine dair Anayasa Mahkemesinin daha önce verdiği iptal kararının Adalet Komisyonunca hatta Anayasa Komisyonunca incelenmesi gerekir. Teklifte getirilen düzenlemelerin, bu karara uygun olup olmadığının ihtisas komisyonlarınca değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Teklifte getirilen lisanslı depoculuk faaliyetlerinin lisans süresinin uzatılması, toptancı halleri ve perakende ticaretle ilgili düzenlemeler hususunda da özellikle Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun kendi uzmanlık alanı kapsamında yapacağı değerlendirmelerin Komisyonumuz için de yönlendirici olacağını dikkatinize sunmak istiyorum. Gündemde aciliyeti bulunmayan bu teklifi, tali komisyonların raporları incelenmeksizin görüşmek için bir telaş içindediniz.

Değerli arkadaşlar, teklifin 1’inci maddesinde Anayasa Mahkemesi kararına uymak için düzenleme yapılıyor. 21 Ekim 2021 tarihinde Genel Kurulda kabul edilen bu düzenlemede bakanlık temsilcilerinin nitelikleri ve bunlara ödenecek ücretleri için kanuni belirlilik ilkesine aykırı olduğunu ve yasama

yetkisinin devredilmezliği ilkesini ihlal ettiğinizi söylemiştik. Siz, bizim uyarılarımıza her zaman olduğu gibi kulaklarımızı kapattınız o gün. Aradan bir yıl geçince Anayasa Mahkemesi “Bu yetki devri anlamına gelir.” dedi ve düzenlemeye iptal etti. Şimdi aynı düzenleme bu kez AYM kararı kapsamında yeniden gündemimizde.

Teklifin 2’nci maddesinde KOOPBİS sistemine kayıt işlemine dair süre uzatımı yapılıyor. Değerli Komisyon yeleri, hep uyardım sizleri, gene başa dönüyoruz Bu düzenlemeyi de 2021 yılı Ekim ayında Genel Kurulda görüşerek kabul ettik. Şimdi aradan bir yıl üç ay geçmiş, aynı düzenlemeyle yeniden geliyorsunuz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Zamanında yapmamışlar Tahsin ağabey.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – ncelikle şunu sormak, şunu sorgulamak gerekir: 2’nci maddeye dair gerekenizde “Hangi bilgilerin sisteme gireceğini netleştiriyoruz ve kooperatif yöneticileri de ceza almasın diye veri girme süresini uzatıyoruz.” diyorsunuz; bu, ngrsz, anlık yasa yapma çalışmanın ve her teklifi apar topar grştrme ısrarınızın sonucudur değerli arkadaşlar. Kooperatif temsilcilerini burada dinleme şansımız olmuyor, onlara “Siz bu verileri altı ayda girmeyi başarır mısınız?” diye soramıyoruz. Sonuçta, yasa uygulamaya konuluyor, uygulamada sorun yaşanıyor. Yama yaparak kanunu düzenlemeye çalışıyoruz sonradan. Burada faydalı çalışmalar yapalım, verimli şekilde görüşmelerimizi gerçekleştirelim dedikçe değerli arkadaşlar, siz her işi aceleye getiriyorsunuz, yasaların niteliğini ne yazık ki zedeliyorsunuz.

Teklifin 3 ve 4’üncü maddelerinde serbest bölgelerin doğal gaz ihtiyacının işletici firmalarca temin edilmesine ve mevcut uygulamalara dair düzenleme getiriliyor. Değerli arkadaşlar, bu düzenlemeler olumlu olsa dahi doğal gaz ve enerji fiyatlarındaki artışın önüne geçecek tedbirlere ihtiyacı olan sanayiciye, üreticiye are değil. Serbest bölgelerdeki kullanıcıların doğal gaz maliyeti düşecek mi yani bu kanunu çıkarınca, buna dair bir çözüm var mı? Yok. Őekl düzenlemeler yapmaktan gerçek sorunlara are üretmek gerektiğini ne yazık ki unuttunuz.

Teklifin 5, 6 ve 7’nci maddelerinde odalar ve borsalar için yelikleri askıya alma sebepleri ve bazı borçların terkinine dair düzenlemeler getiriliyor. Bu düzenlemelerin TOBB’un talebi üzerine teklifte yer aldığını biliyoruz. Burada, sadece şu hususa dikkat çekmek isterim: Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları sadece TOBB’dan ibaret değil değerli arkadaşlar. Bu teklifte düzenleme yapılan bir diğer meslek kuruluşu TESK başta olmak üzere, Barolar Birliği, Tabipler Birliği, Noterler Birliği gibi pek çok meslek üst kuruluşu ve teşkilatı da benzer şekilde tahsil edilmeyecek alacaklarının terkinde sorun yaşıyorlar. Bu düzenlemeyle TOBB’a verilen bu imkânın diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına da tanınması gerekir, aksi hâlde anayasal eşitlik ilkesi zedelenecektir.

Teklifin 8’inci maddesinde ise TOBB ET’ye ve kurulacak teknoparka kaynak aktarımı imkânı getirilmesi düzenleniyor. Biz de bu düzenlemeyi, eğitim ve teknolojiye iş dünyası tarafından verilmesi gereken destek olarak görüyor ve uygun buluyoruz.

Teklifin 9’uncu maddesinde lisanslı depoculuğa dair süre uzatımı yapılmakta ve 10’uncu maddede de buna dair geçiş düzenlenmektedir. Bu düzenlemelerle ilgili olarak, tali komisyonu olan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun da görüşünün alınması gerektiğini hatırlatmak isterim.

Teklifin 11’inci maddesinde, esnaf ve sanatkârlar teşkilatının bir kolu olan federasyonlara dair düzenleme yapılıyor. Değerli arkadaşlar, basında yer alan haberlere göre, bu konuda TESK’in görüşü alınmamış. En st kuruluşun kendi hakkındaki kanunda değişiklik yapıldığından bilgisi de yok, haberi de yok. Hani katılımcı yasa yapma anlayışı? TESK bünyesinde 3.090 meslek kuruluşu faaliyet gösteriyor. Bu yapı, 2 milyonu aşkın esnaf ve sanatkârı temsil ediyor. Ticaret hayatının temsilcisi

olarak diğer kuruluş TOBB'a bağlı 366 meslek kuruluşu bulunuyor. TOBB'un da yaklaşık 1,5 milyon üyesi var. TOBB güçlü bir yapı, üniversite ve teknopark kurup gümrük kapılarını işleten, Togg'un üreticileri arasında yer alan bir meslek kuruluşu. TOBB'un gücü, daha az üyesi olsa dahi daha güçlü bir alt teşkilatı ve daha bütün olan bir yapısı olmasından kaynaklanıyor. TESK'e baktığımızda, üye sayısı en yüksek meslek kuruluşu ama dağınık ve çok başlı bir yapı görüyoruz. Uzun yıllardır esnaf teşkilatlarında bu yapının toparlanması, sayıları neredeyse 3 bine varan odaların daha güçlendirilmesi için kuruluş ve kapanış şartlarında olan üye sayısının artırılması hatta bazı odaların birleştirilmesi gibi hususlar tartışılıyor. Bakanlık "Odaları kapatıp birleştireceğiz. TESK'in yapısını güçlendireceğiz." derken şimdi, federasyon sayısını artırmakla ilgili bir düzenlemeyi görüyoruz.

Bu düzenlemeyi isabetli kabul ediyoruz. Bir mesleğin sorunlarını ve o sorunların nasıl çözüleceğini en iyi yine o mesleği yapanlar bilir. Federasyonlar da meslek bazında kurulduğu için amaçları da zaten bu uzmanlıktan faydalanmak. Bu anlamda, getirilen düzenleme uygun olmakla birlikte geç kalınmış bir teklif çünkü odaların genel kurulları 2022 yılının Ocak, Şubat ve Mart aylarında yapıldı. Özellikle teklife imza atan milletvekili arkadaşımıza soruyoruz: Gelecek genel kurul 2026 yılında yapılacak. Şimdi bu düzenlemeyle federasyon çatısı altında bir araya gelecek odalara "Olağanüstü genel kurulu yapın." diyorlar. Bu da yeni bir maliyet demek. Odalar bu maliyetleri esnaf ve sanatkârlardan aldıkları aidatlarla karşılıyorlar. Siz esnaf ve sanatkârların dışından tırnağından artırılıp odasına ödediği, odasının da üyelerine hizmet için kullandığı bu geliri yeniden genel kurul masraflarına "Harcasın." diyorsunuz. Bu teklif yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan odalar için geçici düzenlemesi yapılarak yönetim kurulunca alınacak kararın federasyon kurmak için yeterli olmasını öneriyoruz yani bir kereye mahsus. Teklifte bu kararın uygunluğunu zaten Bakanlık da denetlemediği için bir sıkıntı olmayacak.

Değerli arkadaşlar, 5362 sayılı Yasa'ya göre esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının ana geliri aidatlardır. Esnaf ve sanatkârlar odalara, odalar birlik ve federasyonlara, birlik ve federasyonlar da TESK'e aidat ödüyorlar. Meslek kuruluşları bu gelirleri üyelerine hizmet için yapacakları giderlerde kullanılıyor. Bunun için de personel istihdam ederler. Bugün bu odaların hatta federasyonların asgari ücreti ödemekte dahi zorlandıkları bilinen bir gerçek. Gelinek ekonomik koşullarda esnaf odaya, oda birlik ve federasyona, birlik ve federasyon da TESK'e aidat borçlanıyor. Bu kuruluşlar devlet veya hazine yardımı da almıyor. Borçların faizleri dönemsel olarak çıkarılan yasalarla terkin ediliyor, borçlar yapılandırılıyor. Esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşları da ayakta kalma çabası veriyor. Burada tek maddeyle bir düzenleme yapmak Esnaf ve Sanatkârlar Teşkilatını ciddiye almamaktır. Bu teşkilatı güçlendirip esnaf ve sanatkârların daha iyi, daha nitelikli hizmet almasını sağlamak yönünde düzenlemelerin ele alınması gerekir.

Teklifin 12'nci maddesinde, esnaf ve sanatkârlar teşkilatında olağanüstü genel kuruluna gitme çağrısında bulunabilecek genel kurul üye sayısı oranını 4'te 1'den 5'te 2'ye çıkartıyorsunuz, olağanüstü genel kurula gitme şartını ağırlaştırıyorsunuz. Bu düzenlemede, hâlihazırda genel kurul üyelerinin 4'te 1'inin noterce tasdik edilmiş imzasıyla düzenlenecek tutanak ve gündemle noter kanalıyla yapılacak başvuru üzerine alınacak kararla yönetim kurulu tarafından olağanüstü genel kurula götürüleceği yazıyor. Uygulamada zaten en çok başvuru olan olağanüstü genel kurul toplanması yolu olarak bu çağrıya rastlandığı bilgisini aldık. Bu düzenlemeyle, siz, bu yolu da zorlaştırarak seçilen yönetimlerin yeniden bir genel kurula gidilmesinin önüne geçmeyi hedefliyorsunuz. Uygulamada olağanüstü genel kurula kolay bir şekilde gidilmesinin de yaşattığı bazı zorluklar olduğunu da biliyoruz. Her genel kurul, meslek kuruluşu için yeni bir maliyet demek ve bu maliyet de esnaf ve sanatkârların omuzuna biniyor. Bu anlamda düzenlemeyi destekliyoruz.

Değerli arkadaşlar, teklifin 13'üncü maddesiyle, toptancı hallerinde kendilerine tahsisli iş yerlerinde verilen mevcut on iki yıllık kiracılık hakkını on sekiz yıla çıkartarak altı yıl daha uzatılmasını sağlıyorsunuz. Bu düzenleme halciler açısından bakınca çok doğru, çok isabetli bir düzenleme. Süreleri bitecek kiracılık hakları aynı koşullarla altı yıl daha uzatılmış oluyor. Bunu artan kira bedellerini de dikkate alırsak her kiracı ister ama bir de bu düzenlemedeki Truva atına bakalım. Halcilere verilecek bu süre aslında kira sözleşmesinin diğer tarafı olan hal işletmecisini etkiliyor yani toptancı halinin işletmecisi olan belediyeleri etkiliyor. Son dönemde gelen her teklifte belediyelerin gelirlerine atılan bir tırpanı da burada görüyoruz. Her kanun maddesinde belediyelerin gelirlerine bir tırpan var. Millet İttifakı yerel yönetimlerde büyük başarı kazandığından bu yana her düzenlemenin içinde belediyelere dair bir gelir kırpma düzenlemesi görür olduk. Burada da "Halcilere bir hak veriyor ve onlar lehine düzenleme yapılıyor." görüntüsünün altında, bu kez, Millet İttifakı belediyelerinin yenilenecek kira sözleşmelerinden elde edecekleri gelir hedef alınıyor. Biz, halciler yönünden olumlu olması sebebiyle bu düzenlemeye de karşı çıkmıyoruz fakat sizin bu düzenlemeyi halciler için getirdiğinizde de inanmıyoruz. Yani ne zamandan beri belediyeler bunu istedi diye yapıyorsunuz gerçekten merak ediyorum.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Hatta "Bunu altı yıl değil de niye on yıl yapmıyorsunuz?" demeni beklerdim ben.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, hatibi dinliyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Toparlıyorum.

Değerli arkadaşlar, teklifin 14, 15, 16, 17 ve 18'inci maddelerinde Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da değişiklik yapılıyor. Yıllardır sektör bu alanda yaşanan sorunlara köklü bir düzenleme yapılmasını bekliyor. Biz de sürekli ısrar ettik, biz de sürekli gündeme getirdik ama ne yazık ki AK PARTİ, iktidarında, yirmi yılda bir türlü bu perakende düzenlemesini getirmedi. İnşallah, kısmet olursa altı ay sonra biz bu çalışmayı, iktidar da bize nasip olur, biz yaparız.

Şimdi, bu düzenlemeyle birkaç maddede değişiklik yapılarak asıl sorunlara bir çözüm üretilmiyor. Ülke AVM cennetine döndü, siz de AVM partisine döndünüz kısacası. Bu AVM'lerin şehir dışına kurulması, küçük olan esnafın korunması gibi pek çok düzenlemeyi sektör bekliyor değerli arkadaşlar. Ben onlara da buradan müjdeyi vereyim: En fazla altı ay bekleyecekler, biz bu işi çözeceğiz, altı ay sonra biz perakende sektörünün de sorunlarını çözmek için geliyoruz. Teklifteki düzenlemelere ilişkin olarak küçük olan işletmeler ile büyük olan işletmelerin aynı yükümlülüklerin yerine getirilmesini beklemenin uygulamada sorunlara sebep olabileceğine de dikkatinize çekmek isteriz.

(Gürültüler)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşmuyoruz. Arkadaşlar, lütfen...

Tahsin Bey, devam edin.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Aynı şekilde, alışveriş merkezlerine aidatlara dair de bir etki analizi çalışması yapıldıysa bizimle paylaşılmasını talep ediyoruz.

Teklifin 19'uncu maddesinde ise iktidarınızın yine Anayasa tanımazlığını, tanınmazlığını tescil eden Anayasa Mahkemesi kararı nedeniyle yapılan bir düzenlemeye yer veriliyor. Anayasa Mahkemesinin söz konusu iptal kararı sonrasında ortaya bir sorun çıktı çünkü Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Ticaret Bakanlığında Avrupa Birliği uzmanı ve ihracatı geliştirme uzmanı kadrolarında görev yapanlar ile yurt dışında daimî görevde veya bakanlıkta ya da başka kamu kurum ve kuruluşlarında idari görevde bulunanlardan talep edenler ticaret uzmanı kadrolarına atandı ancak Anayasa Mahkemesi dedi ki:

“Bu iş Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle olmaz. Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin atanmaları kanunla düzenlenir.” Bu düzenlemeyle, oluşan bu duruma uygun düzenleme yapmak için bu teklif getirilmiştir. Bu düzenlemeden kaç memur yararlanacağını da açıklamanızı istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, teklifin tümü üzerine sözlerime burada son verirken, çalışmalarımızın verimli geçmesi ve yeniden aynı düzenlemeleri görüşmemek adına, tüm tarafların, tali komisyonların görüşlerinin alınmasının nitelikli bir yasama için ön şart olduğunu tekrar dikkatinize sunuyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey’e teşekkür ediyoruz.

Şimdi söz Ayhan Hocada.

Buyurun Hocam.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, karşımızda, 8 farklı kanun ve kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapmak isteyen bir kanun teklifi var. Bunlar: Kooperatifler Kanunu, Serbest Bölgeler Kanunu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu, Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu, Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. Görüyorsunuz, çok farklı nitelikte kanun ve kararnameleri içeriyor.

Bize ne zaman geldi bu teklif? Cuma günü akşam geldi; hâliyle, hafta sonu da danışmanlarımızla ve grup elemanlarımızla çalışma imkanımız kısıtlı olduğu için çok fazla çalışmadık. Genellikle bu teklifler son anda geliyor ve hemen, acilen toplantı yapılıyor, yeterli istişare yapılmıyor; bu, her zaman bahsettiğimiz bir konu. Yani “torba kanun” mantığının yasama faaliyetlerimizin kalitesini oldukça düşürdüğü ortadadır.

Şimdi, teklifin maddelerinin birçoğunda yönetimde istikrar arandığı -kooperatiflerde veya odalar, borsalar, TESK’te- söyleniyor fakat maalesef yasa yapmada istikrar yok. Bakın, Meclisimizde görüşülen işler bazen birkaç ay sonra tekrar karşımıza geliyor. Örneğin, Kooperatifler Kanunu; 2021 yılının Temmuz ayından beri 4 defa değişiklik yapılmış; bu, 5’inci değişiklik. Serbest Bölgeler Kanunu’nda yine 2021’in Ekim ayından beri 2 değişiklik yapılmış. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu’nda 2021’in Şubat ayından beridir 3 değişiklik var. Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun 2022 yılında 2 defa değişmiş. Yani, bu, istikrar mı Sayın Bakan Yardımcılarım, sayın bürokratlarım? Yani, istikrar olması için herhâlde daha detaylı düşünmemiz lazım. Biz sorunlarımıza alelacele, acil çözüm arıyoruz ama ondan sonra, bir süre sonra başka bir çözüm ihtiyacı daha doğuyor; dolayısıyla, biraz daha dikkatli olunması gerekiyor. Genel olarak bakarsak aslında kanun teklifine karşı değiliz, olumlu buluyoruz birçok maddesini.

Şimdi, 3’üncü ve 4’üncü maddelerdeki serbest bölgelere doğal gaz dağıtım işi uygun bir düzenleme herhâlde çünkü tahmin ediyorum, organize sanayi bölgelerinde de benzer bir düzenleme var; dolayısıyla, uygun olabilir. Fakat burada, mevcut yapılmışlarda devir yapılıncaya şeyler nasıl olacak, altyapı maliyetleri nasıl paylaşılacak filan, o detayları bilmiyorum. Orada sorun yaşar mıyız?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Bilgi veriniz.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Maliyet konusu nasıl çözülüyor?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Maliyeti siz veriyorsunuz.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Kim mutlu oluyor, kim mutlu olmuyor, onu bilmiyorum. Dağıtım şirketi mi mutlu oluyor?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Kurucu işleticinin muvafakatiyle veriliyor, emrivakiyle verilmiyor.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Peki.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Niye durdunuz şimdiye kadar da getirmediniz? Siyasi ömrünüz bitti, daha hâlâ yasa teklifi getiriyorsunuz.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Şimdi, bir başka konumuz -demin Tahsin Bey bahsettiler- TOBB ETÜ Üniversitesine kaynak aktarımı. Üniversitelere bu kaynak aktarımları neden gerekiyor? Aslında bunu bir değerlendirmemiz lazım. Burada, sorunumuz, aslında, üniversitelerin sorunu. Vakıf üniversitelerinin mali durumu pek iyi değil arkadaşlar, vakıf üniversitelerinin pek çoğu mali sıkıntı içinde. Bunun bir sebebi, halkımızın gelir düzeyinin düşmesi, dolayısıyla öğrenci sayılarının düşmesi, mezunların iş bulamaması; pek çok sebebi var ama aynı zamanda Hükümetin de biraz popülist bir yaklaşımla okul ücretlerine sınırlar koyması. Bu, üniversiteleri mali sıkıntıya sokuyor. Ayrıca, bu vakıf üniversitelerinin, devlet üniversitelerinin de oturulup bir mercek altına alınması lazım. Bu öğrenciler mezun olduktan sonra ne yapıyorlar? İş bulabiliyorlar mı? Mesleklerini icra edebiliyorlar mı? Yoksa asgari ücretle meslekleri dışında yerlerde mi çalışıyorlar? Biz bunları yapmadan kısaca bu üniversiteye kaynak aktaralım, bir sorunu çözelim, başka bir yerde başka bir sorunu çözelim ama velilere de çok yük olmayalım; onlara da limit koyalım, üniversitelerin ücret artışlarına sınırlama koyalım diyoruz ama bir yeri yaparken bir yeri bozuyoruz. Bunu, daha büyük bir sorunun buraya yansımaları olarak görüyorum. Yoksa üniversitelere kaynak aktarılmasına hiç karşı değiliz. Eğitime, öğretime, özellikle teknokent gibi bir altyapıya da tabii ki kaynak aktarılmalı, buna karşı değiliz.

9’uncu maddeyi olumlu buluyoruz ama burada konunun detayını tam bilmemekle beraber anladığım kadarıyla lisanslı depoculuk çok cazip bir şekilde başlamış, bir sürü insan yatırım yapmış ama anladığım kadarıyla denetimsiz bir şekilde istedikleri yerlere depoları kurmuşlar.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Yok, hayır.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) - Hangi gerekçelerle nerelere depolar kurulduğunu yani 167 lisanslı depo işletmecisi olduğu ve bunun 236 farklı noktada faaliyeti olduğu söyleniyor. Bunlar nasıl tespit edildi? Nasıl denetleniyor? Bu konuda bize yeterli bilgi verilmedi. Bunu anlamamız lazım karar verebilmek için.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Tabii, tabii.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Dolayısıyla, denetim yetersizliği gibi görünüyor. Tarım Bakanlığının sanki denetiminin yetersiz olduğunun bir ifadesi şeklinde bu kanun teklifi çünkü teklifte deniyor ki: “Denetimlerin daha etkin ve verimli yapılması.” Demek ki şu anki denetimler etkin ve verimli değil.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ayhan ağabey yok, orada farklı farklı, Tarım Bakanlığıyla bunun...

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) - Peki.

Yani bu lisanslı depoların faaliyet gösterecekleri yerlerin tespitinde yeterli kriterler var mı? Analizler nasıl yapılıyor? Çünkü bazen bir sektörün kazandırıyor olması oralara hemen yığılmalara yol açıyor, sonra da başka sorunlar ortaya çıkıyor, sektör ciddi zarar görüyor.

Yine, bu maddenin gerekçesinde “Denetimlerin daha etkin ve verimli yapılması ve lisans yenileme süresine ilişkin bürokratik işlemlerin azaltılması amacıyla lisans geçerlilik süresinin üç yıla çıkarılması hedeflenmektedir.” denilmektedir. Şimdi hem bürokratik işlemlerin azaltılmasını hedefleyip hem de

denetimlerin daha etkin ve verimli yapılmasını hedeflemek biraz çelişkili. Yani siz denetim yapıyorsanız bir bürokratik işlem gerekiyor mutlaka. Hem bürokratik işlemlerden kaçınıyorsunuz hem de denetimi çok iyi yapmak istiyorsunuz. Bu, biraz çelişkili.

11'inci madde, esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının federasyon kurulması ve TESK'le ilgili... Bu konu daha fazla odanın temsil edilebilmesini sağlayacaksa olumlu görüyoruz.

(Uğultular)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ayhan Bey, konuşuyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar...

Buyurun, devam edin Ayhan Bey.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – 12'nci maddedeki teklifle esnaf ve sanatkârlar odalarında olağanüstü genel kurul toplantılarının zorlaştırıldığı görülmektedir. Burada da -demin bahsettiğim gibi- yönetimde istikrar gerekçe olarak ileri sürülüyor ama biz önce şurada kendi ödevimizi yapalım, yasa yapmada istikrarı sağlayalım, sonra başka istikrarları gözetelim diyorum. Ayrıca da benim bildiğim kadarıyla kooperatiflerde, parti kongrelerinde, her yerde 1/4 yeterliyken nedense buraya 1/4'ün yeterli olmadığı ve 2/5'e çıkarılması gerektiğini düşündüren özel durum nedir? Her yerde 1/4 varken niye böyle bir ihtiyaç doğmuştur? Onun da açıklanması gerekir.

Toptancı hallerdeki değişikliklerle on iki yıldan on sekiz yıla uzatılmak istenmektedir. Bu durum hakkında temas ettiğimiz belediyeye haber verilmediğini öğrendik. Bu belediyenin haller idaresinin yetki alanındaysa onlarla da istişare edilmesi gerekliydi diye düşünüyoruz.

15'inci madde çok karışık. "Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi; alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumunda otuz, diğer durumlarda kırk beş günü geçemez." denilmektedir. Bu bence çok karışık. Yani bir kere, alacaklının küçük, orta veya büyük ölçekli ya da borçlunun küçük, orta veya büyük ölçekli olmasına kim karar veriyor? Bunların fiks bir tanımı olamaz çünkü firma küçükken orta boylu hâle geçebilir, ortayken büyük boylu hâle geçebilir, tersi de olabilir. Dolayısıyla bu çok karmaşık bir düzenleme. Bence işi basitleyelim, basitleştirelim; diyelim ki: "Bozulabilecek gıdalarda otuz gün, bozulmayacaklarda altmış gün." Küçük, orta, büyük fark etmez diye düşünüyorum; bunun olayı çok daha basitleştireceğini düşünüyorum.

Ayrıca, teklifin gerekçesinde "paranın zaman değerinin bulunması" ibaresi görülmektedir yani bu ödemelerdeki gecikmeye dair. Yani bu da aslında teklif sahibi değerli milletvekilimizin enflasyonun çok yüksek olduğunu itiraf etmesidir.

Teşekkür ediyorum Sayın Koçer, enflasyonu kabul ettiniz, sağ olun.

Ben sözlerimi tamamladım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, ya bir on dakika ara vereceğiz ya da arkadaşlar gidip gelecekler, konuşmalara devam edeceğiz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Devam edelim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ben konuşabilirim, fark etmez.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Konuşabilir misiniz?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Devam edelim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – On dakika ara verelim.

VELİ AŐBABA (Malatya) – Ara verelim, ara verelim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ara mı verelim?

VELİ AŐBABA (Malatya) – Ara verelim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, saat 17.00’de toplanmak üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.42

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.05****BAŞKAN: Ziya ALTUNYALDIZ (Konya)****BAŞKAN VEKİLİ: Fahri ÇAKIR (Düzce)****SÖZCÜ: Ahmet ÇOLAKOĞLU (Zonguldak)****KÂTİP: İffet POLAT (İstanbul)**

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun 28’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Söz sırası Ali Kenanoğlu’nda.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanı, sayın bürokratları ve hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Evet, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu’yla bazı kanunlarda değişiklik üzerine toplandık.

Tabii, öncelikle bu kanunların yapılış şekline ilişkin eleştirilerimizi dile getirerek başlamak isterim. Bu kanun da yine bir torba kanun, 8 kanunu ilgilendiren bir düzenleme ve açıkçası hem bize hem danışmanlarımıza bir bütün olarak bu kanunla ilgili -bu Komisyonun üyelerine- kanun üzerine çalışma imkânı tanınmadı. Çok kısa süre içerisinde, dar vakitte hemen kanunun getirilip çıkartılması isteniyor. Aslında her toplantıda benzer eleştirileri yapıyoruz. Bu kanunların bu şekilde hazırlanmaması gerektiğini, kaliteli kanun yapma tekniğine göre bir kanun yapılması gerektiğini söylüyoruz.

O da nedir? Kısaca ifade edersek eğer, kanunlar önce taslak olarak yayımlanır ve üzerinde ilgili kurumlar, kuruluşlar, odalar, sendikalar, dernekler -kimse artık- toplumun önemli kesimi ve bu kanundan etkilenen kesimler bir bütün olarak önerilerini, görüşlerini, eleştirilerini dile getirirler. Bunun üzerinden de yürütülen bir tartışmayla kanun olgunlaşır ve komisyona gelir. Komisyon da ilgilileriyle birlikte tartışılarak kanun geçer ve Genel Kurula sevk edilir. Aslında düzenlemenin bu şekilde olması gerekirken anlaşılan o ki bugüne kadar yapıldığı gibi kimi işveren temsilcileriyle birlikte kanunlar düzenleniyor ve o şekilde de bizim önümüze getiriliyor, burada da zaten belli bir dar zaman içerisinde konu tartışılıp Genel Kurula sevk ediliyor. Dolayısıyla buradan da sağlıklı kanunlar çıkmıyor. O nedenle birçok kanunu tekrar tekrar aynı dönem içerisinde, aynı yıl içerisinde görüşmek zorunda kalıyoruz ki Kooperatifler Kanunu örneği bu kanunda olduğu gibi çok kez değişikliğe uğratıldı ve bizim dönemde bu Komisyon da Kooperatif Kanunu üzerine biz çokça çalışma yürüttük ve değişiklikler yaptık.

Kooperatifler Türkiye’de de dünyada da çok önemli yere sahip ve özellikle bizim ülkemizde kooperatifçiliği teşvik etmek, özendirmek ve bunun üzerinden toplumun çeşitli aktivitelerin içerisine girmesini, ticari aktivitelerin içerisine girmesini sağlamak açısından önemli bir yapılanma olarak görüyoruz. O nedenle biz Kooperatifler Kanunu’nun tümüyle ele alınması gerektiğini söylüyoruz yani yeniden bir Kooperatifler Kanunu yazmak ve yeniden yazılan bir Kooperatifler Kanunu üzerinden bu meselenin tümüyle ortadan kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz ama burada önümüze çıkan sorunlar, sıkıntılar karşısında kimi düzenlemelerle, değişikliklerle bu işi yürütmeye çalışıyoruz, bu da sağlıklı sonuca varmıyor ve neredeyse her torba kanunda Kooperatifler Kanunu’yla ilgili birkaç maddeyi içerisine sokmak zorunda kalıyoruz. Bu anlamıyla doğru bir kanun yapma tekniği değil bu teknik.

Ayrıca, kanunda bilmek istediklerimiz var yani soru işareti olan konular var. Bir bütün olarak kanunda çok önemli değişikliklere neden olan maddeler yok. O anlamıyla temel olarak itiraz ettiğimiz ya da “Bu nasıl olur?” dediğimiz bir kanun da değil esasında ama bu şekilde kanun yapılması meselesine yönelik bir prensip açısından itiraz ediyoruz, bir kanun yapma tekniği açısından itiraz ediyoruz, demokratik bir kanun yapma açısından da tabii ki doğru bulmuyoruz. Ama örneğin, 11’inci maddenin çekilmesi gerekiyor yani Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu’nun 26’ncı maddesinde yapılan değişiklikle federasyon kuruluşu için gerekli olan ülke genelinde aynı meslek dalındaki kurucu oda adedi 40’tan 25’e düşüyor; bu da çok sayıda yapılaşmanın, çok sayıda federasyonun oluşmasına neden olacaktır ve bu konuda ilgili kurumun da ilgili yapının da TESK’in de itirazları olduğunu biliyoruz ve bu maddenin çekilmesi gerektiğini söylüyoruz. Diğer taraftan da ne için getirildiği çok açık olmayan maddeler var. Örneğin, 12’nci maddede “Genel kurul yeterlilik sayısının dörtte 1’i” ifadesinin “beşte 2’si...” Yani dörtte 1’den niye beşte 2 olarak düzenleniyor, buradaki amaç nedir? Bunun yeteri kadar aydınlatılmadığı görülüyor, bunun aydınlatılması gerekiyor.

Bir de 13’üncü maddedeki sebze ve meyve hallerindeki on iki yıllık kiracılık hakkının on sekize çıkarılma amacının da doğruca bir anlatılması gerekir. Buna neden ihtiyaç duyulmuştur? İhtiyaç duyulmasının gerekçelerine ikna edilmesi gerekiyor kamuoyunun ve bizlerin. O anlamıyla biz niye çıkarılıyordan öte, neden çıkarılıyor, bunun gerekçesi nedir, niye ihtiyaç duyulmuştur, bunları bilmek isteriz.

Şimdi, bununla birlikte, Sayın Başkan, burada bizim tabii diğer taraftan dile getirmek istediğimiz husus şu: Bu kadar alelacele bir sürece girilmişken ve seçim sürecine doğru Meclis son çalışma aylarına da girmişken -muhtemelen ocak, şubat Genel Kurul çalışacaktır diye tahmin ediyoruz- bu süreçte aslında toplumun ihtiyaç duyduğu konuların önceliklenmesi gerekiyor. Şüphesiz sanayicilerimizin, ticarethanelerimizin, birliklerimizin, federasyonlarımızın, üst kuruluşların ihtiyaçları vardır, bunlar değerlendirilebilir ama bunların getirilecek bir torba kanunun ana unsurları yerine, oradaki diğer maddeler şeklinde değerlendirebileceğimiz hususlar olması gerekiyor. Çünkü -hani arkadaşlar da bahsettiler- EYT’liler hakikaten artık kanunu bekliyorlar; onlara bir söz verildi, bir açıklama yapıldı fakat bununla ilgili bir kanun düzenlemesi hâlâ komisyonlara ya da Meclise Başkanlığına sunulmadı. Bu anlamıyla EYT’yle ilgili düzenlemenin beklendiğini ve bu konuda kamuoyunun ve ilgililerinin talebi olduğunu ifade etmek isterim ve bu kanunun bir an önce getirilmesi gerektiğini söylüyorum.

Diğer taraftan, tabii ki biz işverenlerin daha kolay çalışabilmesi, daha rahat iş üretilmesi için burada kanun düzenlemeleri yapıyoruz yani geliyor teklifler ve yapıyoruz ama bunun yanı sıra bir de emekçiler var, işçiler var. İşverenler kazanırken emekçiler sürekli kaybediyorlar, onlar sürekli açlık sınırının altında yaşamaya mahkûm ediliyorlar. Örneğin, işte, bu 2023 için düzenlenen emekli maaşı 5.500 lira ve asgari ücret 8.500 lira taban rakamları açlık sınırının altında rakamlardır. Evet, sanayicimiz, üreticimiz, patronlar, şirketler, sermayedarlar, bunlar kazanıyorlar; kazansınlar hani, kazançlarında gözümüz yok ama emekçilerin şöyle talepleri var: “Onlar kazanırken biz de sefalet içerisinde yaşamak istemiyoruz.” Çünkü sonuçta ortaya konan katma değer hep birlikte üretilen bir katma değerdir, o katma değer içinde emekçilerin hakkını unutmamak gerekir ama örneğin, son yapılan düzenlemede limanlar kırk dokuz yıllığına uzatılırken yani kiralama hakları kırk dokuz yıla çıkartılırken Mersin Limanı’ndaki taşeron firma bünyesinde çalışan 200 işçi koşullarının iyileştirilmesi talebiyle iş bıraktı. Yani bir tarafta çok yüklü paralar kazanırken diğer tarafta insanlar geçim sıkıntısı yaşıyorlar ve bu gelir dağılımındaki adaletsizlik ülkenin her tarafında had safhada yaşanır hâle gelmiş durumda. Dolayısıyla bu tür düzenlemelere Meclisin el atması gerekiyor. İşçiler sekiz saatlik yasal çalışma süresinin güvenceye alınmasını, asgari ücret maaş artı prim verilmesini, maaşlarının bankaya yatırılmasını, ücretli izin hakkı tanınmasını talep ediyorlar. On yıldır bu şekilde çalışan işçiler izin gününde ücret verilmediği ancak

sigortaları ödendiği için 20 TL sigorta parası kesildiğini ifade ediyorlar. Sadece bu değil ama daha dün yaşanan bir örnek vermek gerekirse artık gittikçe yaygınlaşan uzaktan alışverişte kuryelerin yaşadığı sıkıntılar her geçen gün daha da artıyor; Trendyol işçileri iş bırakma eylemi yaptılar, yine, MESS'le anlaşamayan BİRLEŞİK METAL-İŞ'e bağlı 2 bin metal işçisi 23 Ocakta grev başlatma kararı aldı. Bu olanlara hiçbir şey yokmuş gibi davranan ve bu kölelik düzenine göz yuman iktidar, emek sömürsünün ortağı olmuş, vahşi kapitalizme hizmet etmekten başka bir misyonu kalmamış anlamına gelir; doğrudan tanımlaması budur.

O nedenle bizim burada dönemimizi tamamlamamıza aylar kala toplumun temel taleplerinin, geniş kitlelerin, emekçilerin geçimlerinin ve yaşam standartlarının refaha kavuşturulması konusundaki düzenlemeleri de ele almamız gerekiyor, öncelikle onlara bakmamız gerekiyor.

Evet, dediğim gibi, maddelerde söylediğimiz hususlar dışında bizim kanunda genel olarak aykırı bulduğumuz ya da bu nasıl olur dediğimiz, itiraz ettiğimiz temelde bir husus bulunmuyor. Bunu ifade etmek isterim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Tacettin Bey, buyurun.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bakanlığın 4 Şubat 2021'de getirdiği bir taslak vardı Sayın Başkan. Bugün, o taslak ile bugün gelen taslağı yan yana koyduğumuzda çok enteresan şeyler tespit ettim, bunları sizinle paylaşmak istiyorum. Acaba bunlar bilerek mi çıkarıldı, yoksa bilmeden gözden mi kaçtı, öğrenmek isterim doğrusu. Örneğin, perakendeci zincir marketlerin üreticiye karşı tazmin yükümlülüğü ilk getirdiğinizde artıyordu, şimdi getirdiğinizde ise üretici, tedarikçi ve perakendeci neredeyse eşit kılınmış; bunu fark ettim.

Bir ikinci husus: Zincir marketler raf alanlarının en az yüzde 1'ini coğrafi işaretli ürünlere yani yöresel ürünlere ayıracaktı. Bu teklifte onu da çıkarmışsınız. Hani yerli malı, hani yöresel üretime destek verecektik? Burada tam tersi bir uygulamayla karşı karşıyayız.

Yine, zincir marketlerde mobilya, telefon, elektronik, beyaz eşya, inşaat malzemeleri satılamayacaktı; bunu da çıkarmışsınız. Oysa bu konuda ben bu Komisyonunda çalıştığım süreden beri bir sürü dernek başkanından devamlı şikâyet alıyorum; neden özellikle o 3 harfli marketler üzerine, ait olmayan bu ürünleri alıp satıyorlar? Yani yakında bunlar herhâlde otomobili de oradan satacaklar; Togg'u da oradan satacağız herhâlde, 3 harfli marketlerden satacağız. Yani bu nasıl bir haksız rekabettir?

Taslakta zincir marketler pazar günleri saat 11.00'de açılacaktı; bu da çıkarılmış. Yani bakkal amcayı gözden çıkardık mı artık, bakkal amca ölsün mü?

Taslakta belediyelerin tedarik ve dağıtım kooperatifine ortak olabilmesi sağlanıyordu -bence çok doğru ve güzel bir teklifti- bu da çıkarılmış oysa -bunda kısa bir örnekleme yapmak istiyorum- biz İzmir'de belediyeler ve süt kooperatifleri birlikte çalışarak bebelere süt dağıtıyorduk ve etrafı güzelleştirmek için çiçekleri Hollanda'dan değil, Bayındır Kooperatifinden ısmarlama yaptırıyorduk şu kadar çiçek istiyoruz, şu meydanı süsleyeceğiz diye. Kooperatifleri hem destekliyorduk, üretim kooperatiflerini... Belediyelerin ortak olmasını koymuştunuz geçen taslakta -çok doğrudu- yani tabiri caizse, 2 Şubat 2021'de getirdiğiniz teklif bugün getirdiğiniz teklifin çok daha ilerisindeydi. Bugün gelen teklifte ise birçok konuda bazı maddeler sanki cımbızla birileri tarafından çıkarılmış gibi gözüküyor. Bu getirilen teklif küçük esnafı yorar, küçük esnafın hayatını keser, bitirir.

Yine, bir başka şey: Önceki, taslakta ticari uyumsuzluk ve misilleme için çözümler bulunuyordu oysa bu teklifte bu da yok. Neden çıkarıldı, niçin çıkarıldı bunlar, doğrusu çok merak ettim. Sonuç olarak 4 Şubat 2021’de getirilen teklif bu getirdiğiniz tekliften çok daha iyi bir teklifti; azından, küçük esnaf ve bakkal amca açısından da halk açısından da daha kötü bir teklif geldiğini düşünüyorum. Aradan geçen bu iki yıllık süre içerisinde biz ilerlememiştir, daha iyi bir teklif hazırlamamıştır, tam tersine, geçen iki yıllık tekliften daha geri bir teklif getirmişiz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim Tacettin Bey.

Müzeyyen Hanım, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlarım.

27’nci Dönemin başlangıcından bu yana yasa yapma şeklinin yanlışlığını anlatmaya çalıştık burada. Tabii, bunu sadece eleştiri olsun diye yapmıyoruz. Birbirinden bağımsız konuları aynı torba içerisine doldurup buradan bir sonuç elde etmeye çalışmanın yetersizliğini aslında sizler de biliyorsunuz. Dönüp dolaşıp aynı noktaya geliyoruz; bir yasada birden fazla değişiklik yapmak durumunda kalıyorsunuz. Daha önce, bilindiği gibi, 2021 yılında hazırlanan ancak Komisyonunda görüşülmeden geri çekilen yasa şimdi tekrar değiştirilerek önümüze getiriliyor. Piyasaların güven duyması için hukukun ve özerk kurulların bağımsızlığının sağlanması gerekiyor. Türkiye ticaretine güvenin azaldığı bu süreçte ne yazık ki yatırım fakiri bir ülke konumuna geldik. İhracatın ithalatı dengelemesine çalışılması gerekirken komisyonlarda, Genel Kurulda sürekli mevzuat değişiklikleri üzerine kafa yoran bir hâle düşürüldük. Önümüzde yine birtakım mevzuat değişikliğini öngören, günü kurtarmaya dönük bir torba yasayla karşı karşıyayız.

Türkiye sanayisinde, ticari hayatında artık çarklar dönmez oldu, enflasyon aldı başını gidiyor ve buna önlem olarak yapılan bir çalışma yok. Ticaretin döngüsünü sağlayan KOBİ’ler borç batağında. Dünyanın dört bir yanındaki ülkeler teknolojinin tüm olanaklarından faydalanırken bizim ülkemizde sanayiciler, işletmeler, KOBİ’ler kapılarına birer birer kilit vuruyor; ağır vergi yükü, bitmek tükenmek bilmeyen ve her an karşımıza çıkan enerji zamları sanayicinin belini büküyor.

Bakın, dünyanın önde gelen fabrikalarından biri Adana’da kurulu SASA Polyester yeni yatırımlarla, yeni istihdam alanlarıyla bölgesine ve ülkesine büyük katkı sunuyor ancak gelin görün ki fabrika yetkilileri enerjideki ağır yük nedeniyle bize endişelerini dile getiriyor. Bizim sanayicimiz hiçbir şekilde uluslararası arenada rekabet edemiyor, sanayicinin böyle bir şansı bırakılmadı. Şimdi biz neyi görüşüyoruz? Serbest bölgelerde doğal gazı kimin kontrol altında tutup tutmayacağını, bu bölgelerdeki ticarete kullanılan para biriminin Cumhurbaşkanlığı tarafından dilediğinde değiştirilebileceğini konuşuyoruz.

Ekonomik kriz tüm sektörleri olumsuz etkiliyor. Kapısına kilit vuran şirketlerin başında enerji şirketleri geliyor. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği verilerinden yapılan hesaplama göre, 2013’ten 2022’ye kadar, elektrik enerjisi üreten en az 2.254 şirket kapısına kilit vurdu. Ekonomideki küçülme, sanayideki daralma ve fahiş zamlar nedeniyle tüketimi azalan enerjide yeni buhranlarla karşı karşıyayız.

BDDK’nin verilerine göre tarım sektörünün bankacılık sistemine olan kredi borçları 270 milyara dayandı. Önümüze sunulan bu torba yasayla tarımda kooperatifleşmenin, pazarlama ve dağıtım ağının geliştirilmesine, ihracatın artırılmasına yönelik bir adım atmıyoruz ancak borç-alacak süresini belirlemeye çalışıyoruz. Oda ve borsalara kayıtlı firma ya da kişilerin aidatlarını, zaman aşımını, üyeliklerinin ne şekilde düşürülüp düşürülmeyeceğini, seçimlerde oy kullanma yöntemlerini ele

alıyoruz. Bu insanların neden üyeliklerinin düştüğünü, neden askıya çıktığını ya da iflas ettiğini, işi terk ettiğini araştırıp buna yönelik bir önlem almıyoruz? Ekonomiyi vatandaşları bankalara borçlandırarak büyütme çalışan bu sistemde uluslararası düzeyde rekabet etme şansımız kalmıyor maalesef.

Mehmet Muş 26 Aralık 2022 tarihinde ülkede en fazla şubeye sahip 4 ulusal zincir marketin genel müdürleriyle bir araya gelerek “Ücret zammı sonrası etiket fiyatlarıyla ilgili uyarılarda bulunduk.” diye bir “tweet” paylaştı arkadaşlar oysa Sayın Genel Başkanımız 29/11/2021 tarihinde bu marketlerden 10 hayati ürüne kış aylarında zam yapılmamasını istediğinde adeta dalga geçmeye kalktınız. Un, yağ, süt, bulgur, makarna, mercimek, yumurta, peynir, tuz ve her ay bir çeşit sebze için zam yapılmaması talebine siz o gün güldünüz ancak bugün 4 büyük zincir marketle bir anlaşma yaptınız. Doğrusu, bu anlaşmayı yaptığımızda hepimiz acaba bunun arkasında ne var diye düşünüyorduk, bugün bunun neden olduğu ortaya çıktı; bu kanun teklifiyle, bu 4 markete bir ay indirim yapmak koşuluyla, tüketiciyi korumayan ve bu 4 marketi, yandaş marketleri koruyan tutumunuz ortaya çıkmış oldu.

TÜİK’e göre son bir yıllık ortalamada TÜFE, gıda ve alkolsüz içeceklerde enflasyon yüzde 77,87; gıda ÜFE’si yüzde 105,31 oldu. TÜFE enerji enflasyonu da 2021’de yüzde 43’ken 2022’de yüzde 73,25’e yükseldi. Şimdi, asıl sorun, üretimdeki girdi maliyetlerini düşürmektir arkadaşlar. Siz gıdada KDV’yi yüzde 8’den 1’e çekmek dışında hal yasasında herhangi bir değişikliğe gitmediniz. Perakende ticaret yasası taslağı hazırlandı ancak sektörden görüş alınmasına rağmen iki yıldır bu yasa tozlu raflarda bekliyor. Sonuç olarak perakende yasası ve hal yasasında kapsamlı değişiklik ısrarla yapılmadığı için gıda enflasyonunda kalıcı mücadele yapılamıyor ne yazık ki. Tüketici, tarladaki ürünü 5-6 kat fiyatlarla marketten satın almak zorunda kalıyor. Zincir marketlerle rekabet etme şansı olmadığı için mahalle bakkalları ortada bırakılıyor. Getirmemiz gereken yasal düzenlemeyi getiriyorsunuz ancak bu ülkenin geleceğini ipotek altına almak, limanları kırk dokuz yıllığına kiraya vermek ve 400 milyarlık borçlanma talebi ya da işte, yüzde 2 sendika barajını yılbaşı öncesi apar topar büyük bir süratle getiriyorsunuz. Bu hal yasasında düzenleme yapmak yerine, işte, çözümünü depo basarak, patatesi terörist ilan ederek ya da marketlere ceza yağdırarak... Sanki sizin suçunuz yani bu ülkeyi yönetenlerin bu konuda hiç suçu yok, sadece marketler, patates-soğan depolayanlar suçluymuş gibi bir yönetim biçimi seçiyorsunuz ne yazık ki. Yani bu işi çözemediğiniz ortada, yüzde 7’lik KDV indirimiyse bu enflasyon açığını kapatamadığınız ortada. Yetmedi, gelin, bu 14 ila 17 maddeyi çekelim, bir hal yasasını ayrı bir şekilde yeniden görüşelim; bence buranın konusu değil. Detaylı şekilde, tüketiciyi koruyan, mahalle bakkallarını koruyan ve daha önce bütün o sektör bileşenleriyle görüştüğünüzde önerdikleri maddeleri içeren bir yasa teklifiyle yeniden bence 14 ile 17’nci maddenin ayrı bir yasa teklifinde görüşülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Evet, maddelere geldiğimizde tekrar devam edeceğim. Şu, son dört yılın denetim raporunda olan bulgulara da bir değindikten sonra... Serbest bölgelerde tahsisli hazine taşınmazlarının muhasebe kayıtlarının tutulmadığına dair veriler var. 2017 yılından beri Bakanlık uyarıldığı hâlde bu sorun sürmekte. 2018-2021 Denetim Raporu’nda belirtilen bu sorun karşısında Antalya, Samsun, İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi birimlerinde muhasebe işlemleri tamamlanmamıştır. Tapu kayıtlarında tarla gözüken Ege, Adana, Yumurtalık, Mersin, Kocaeli, Samsun serbest arazilerine inşa edilen 563 üst yapının fiili envanter çalışması emlak değerleri ile muhasebe kaydına alınma işlemleri yapılmamış, taşınmazların rayiç değeri güncellenmemiştir. Neden bu işlemler yapılmıyor diye sormak isteriz.

Ayrıca, serbest bölgelerin önemi konuşulurken... Kendi kentim olan Adana'da 2007 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla kurulduğu açıklanan Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin akıbetini de burada sormak isterim doğrusu. Ne olduğu belli değil. 50 bin kişiye iş olanağı yaratacağınızı söylediniz ama aradan on altı yıl geçti, 4 bakan eskitti; 4 sanayi bakanı, 4 de enerji bakanı eskitti bu konu ve hâlâ bölgenin kaderi değişmedi, hâlâ bu enerji ihtisas bölgesi bir türlü tamamlanamadı.

Evet, teşekkür ediyorum. Benim şimdilik söyleyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Müzeyyen Hanım, teşekkür ediyorum.

Kadim Bey, buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Başkanım, beni ha bire iptal ediyor bu sistem ya, yok sayıyor. Vallahi, 110 bin oyla geldim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Komisyon üyelerimize öncelik ve onlara olan saygıdan dolayı mikrofonlar susuyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bizim sıramızı da akılda tutuyordur, değil mi?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tutuyor, hafızada, hiç sıkıntı yok.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok saymasın, vallahi bayağı oy alarak geldim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Turan Bey, arkanda ne kadar oy var?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 110, 120 vardır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – O kadar gözüküyor sanki. Bir daha saysana.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Geri mi çekmişler?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

Kadim Bey, buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Değerli Başkanım, kıymetli arkadaşlar, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları, sayıları az da olsa sivil toplum örgütlerinden gelen arkadaşlar; bu görüştüğümüz yasanın aksaklıklarıyla, düzeltme şansı verilirse -çoğunluğa dayalı sistem- düzelterek bölümlerle hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Tabii, AK PARTİ yirmi yıldır tek başına iktidarda ama hâlâ bu ülkede yasa yapma tekniği... Böyle, göçerlerin hani “Göç yolda düzülür.” dercesine, her gün aksak, komisyonlarla ilgili olmayan torba yasa geleneğini bütün komisyonlara monte etmeyi, bu şekilde yasa yapmayı da bir hüner, bir marifet mi saydılar bilemiyorum ama bu işi yaparken arkadaşlarımızın gözlerine bakıyorum, onların da mutlu olmadıklarını görüyorum.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Hayır, bizim öyle bir şeyimiz yok.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ben öyle okuyorum.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bak, ne kadar mutluyum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Tabii, bu konuda liyakat egemenli bir devlet yapısı ortada bırakmadığımız için bürokrat arkadaşların da bu işi keyifli yaparak değil, yaptıkları işlerle ve bunun etki alanıyla birlikte endişelerinin olduğunu her gün görüyoruz.

Önümüzdeki kanunda serbest bölge işleticileri, bölge içi doğal gaz dağıtım işini kendi yapabileceği gibi doğal gaz dağıtım şirketlerine de devredebilecekler. Oda ve borsalara adres ve durumu tespit edilemeyen üyelerin yanı sıra vergi mükellefiyet kaydı kapalı olan üyelerin üyeliklerini askıya alma olanağı sağlıyor. Oda ve borsa meclislerinin terkin edebileceği alacaklara ilişkin üst sınırı belirleme

yetkisini TOBB Genel Kuruluna veriyor. TOBB'un kendi vakıf üniversitesi yapması gerekirken yüzde 2 katkının süresi on yıl daha uzatılıyor. Tarım ürünleri lisanslı depoculuk lisanslarının geçerlilik süresi iki yıldan üç yıla çıkarılıyor. Esnaf ve sanatkârlar meslek federasyonu kurabilmek için gerekli olan oda sayısı 40'tan 25'e indiriliyor. Dolayısıyla, federasyon kurmak da kolaylaştırılıyor. Esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının genel kurullarının olağanüstü genel kurulunun toplanabilmesi için aranan, üyelerin yüzde 25'inin imzası koşulu, yüzde 40'a çıkarılıp olağanüstü genel kurulların toplanması zorlaştırılıyor. Her gün bir bir yok ettiğiniz bu kuruluşların işlerini daha da zorlaştırıyorsunuz. Bütün işleri TOBB üzerinden yürütmeyi bir marifet, bir hüner gibi görüyorsunuz ama Anadolu'nun dinamiği küçük esnaf ve sanatkârlardır. Bunlara vermediğiniz kulak, bunlara yapmadığınız yasal düzenlemeler sonucu, inanıyorum, olacak ilk seçimde o "Ekmeği mahalle fırınından; sebzeni, meyveni mahalle manavından, etini mahalle kasabından al." diye kampanyalar yapıp birbirine dayanışarak ayakta durmaya çalışan Anadolu insanı onun gereğini yapacak, sandıkta da size hak ettiğiniz dersi verecektir.

Daha önce toptancı hallerine tahsisliken yapılan kanun değişikliğiyle kiralığa dönüştürülerek on iki yıllığına kiralanmış iş yerlerinin kira süresini beş yıl daha uzatıyorsunuz. Arkadaşlar, bir tarım politikasızlığınız var. Üretimsizlik noktasında sizi mutlu eden bazı şeyler var. Birkaç da veri vereyim. Bakın, Türkiye'nin yaklaşık olarak 24 milyon ton buğdaya ihtiyacı vardı. Bunun 17-18'i dışarıdan, kalanını biz üretiyoruz ama 35 milyon dönüm tarım arazisi sayenizde ekilmiyor.

Benim ilim Tokat'tan söyleyeyim. Tokat ölçeğinde 1 milyon dönüm arazisi tarım dışına bırakılmış. Bazı sermaye sahipleri bu ülkede et sorununa çözüm, süt sorununa çözüm üretiyormuş gibi çiftlikler ve şeyler kuruyor ama bu insanları ziyaret edip "Yaptığınız işten mutlu musunuz?" dediğimizde mutlu olmadığını; sağılabilir ineği, düveyi dahi satıp o sektörden çıkacağını söylüyor. Yani biz üretimden nihai tüketiciye kadar bu döngüyü doğru düzgün, ortak bir anlayışla, yasalarla düzenleyemezsek - daha birçok yasa yapacağız ama- yaptığımız hiçbir yasa bu ülkedeki kanayan yaralara çözüm olmayacak değerli arkadaşlar.

Şimdi, tabii, kooperatiflerle ilgili bir düzenleme var. 4/11/2021'de Kooperatifler Yasası değişikliğinden bir beklenti vardı Türkiye çapında ama tabii, iktidar halktan gelen, kooperatiflerden gelen bu sese kulak vermedi. Bürokratlar da herhâlde atlama ya da uyuma numarası mı yaptılar, bilemiyoruz. Bakın, neyi bekliyordu kooperatifler? Genel kurullarda hazır bulunan temsilci sayısının 1'le sınırlandırılmasını, kooperatifler için ihtisas mahkemesi kurulmasını, kooperatifler bankası kurulmasını, üst örgütlere ortaklığın zorunlu hâle getirilmesini, genel kurulların giderleri azaltma adına dört yılda bir yapılmasını, kooperatiflerin tescil işlemlerinin üst örgütler tarafından yapılmasını, ortak içi ve ortak dışı işlemlerin tanımlanmasını ve ortak içi işlemlerin kurumlar vergisinden muaf olduğuna ilişkin tebliğ çıkarılmasını, ortak dışı yapılması hâlinde ortak içi işlemlere ilişkin vergi muafiyetinin ortadan kaldırılmasının önlenmesi...

Fuat Bey, sen konuşurken ben de konuşacağım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, hatibi dinliyoruz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Önemli bir...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Önemliyse ben müsaade ediyorum; buyursun, konuşsun.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Özür dilerim. Az önce sizin verdiğiniz rakamı bir teyit etmek istedik de sesli düştü, kusura bakmayın.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Tabii, tabii, ona uygun rakam da söyleyeyim. Bakın, buğdayın dünyada tonu geçen yıl -bu yaz değil, bir önceki yazda- 2021 yazında 250 dolarken Türkiye'deki depoları, TMO depolarını, lisanslı depoları 250 dolardan buğday alıp doldurmadınız, 650 dolardan buğday aldınız işte. Bu da sorunları çözmedi.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Kadim ağabey, o zaman o konuya girince... Başkanım, kusura bakmayın. Az önce söylediniz rakam... “18 milyon ton ithalatımız var, 6 milyon ton üretimimiz var.” dediğiniz rakama biz takıldık. 2022 buğday rekoltemiz 19 milyon 650 bin ton.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Orayı eksik söyledim, düzelteyim.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Tam tersini söyledi.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Biz, oraya takıldık biraz, anladınız mı?

KADİM DURMAZ (Tokat) – Düzelteyim. Bunun...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – 18 milyon ton üretimimiz var, 6 milyon...

KADİM DURMAZ (Tokat) – 18 milyon tonunu karşılıyoruz, 6 ya da 7 milyon ton...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Teyit etmeden de müdahale etmek istemedik.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Evet, evet.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Kaldı ki 2021'de 10 milyon ton...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Kooperatifler, ortaklarca üretilen her ürünün KDV'sinin düşürülmesi ve girdi için vergilemede pozitif ayrımcılık uygulanması istedi. Kooperatifler, tutmakla yükümlü bulunulan defterlerin noter harcından muaf tutulmasını istedi. Kooperatifler, çok ortaklı kooperatiflerin genel kurullarına çağrının iletişim teknolojisindeki gelişmelere uyumlu hâle getirilmesini istedi. Kooperatifler, bağdaşmayan görevlere ilişkin hükümlerin kooperatiflerin menfaatine ilişkin olarak değiştirilmesini istedi. Kooperatifler, ortaklar ile kooperatif arasında ortaya çıkan uyumsuzlukların çözümüne ilişkin maliyetlerin azaltılmasını istedi. Kooperatifler, kooperatifçilik geliştirme fonu, KGF kurulmasını talep etti. Kooperatifler bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretiminin tarımsal faaliyet olarak değerlendirilmesini ve bu faaliyetlerin ayrı ayrı kooperatifler değil, tek bir kooperatif çatısı altında yapılabilmesinin düzenlenmesini istedi. Kooperatifler, üst örgütlenmeyi teşvik edici yasal düzenlemelerin bir an önce çıkarılmasını istedi. Kooperatifler “Kooperatiflerin iştiğal mevzusuna giren kredi talepleri bankalarca, müesseselere veya şirketlerce öncelikle karşılanır.” yasa hükmüne işlerlik kazandırılmasını istedi. Kooperatifler, bakanlıkların yasada belirlenen kooperatiflere ilişkin görev ve yükümlülüklerini yerine getirmemeleri yanında mevzuatın kooperatifler aleyhinde yorumlanarak yapılan düzenlemelere sessiz kalınmasının önüne geçilmesini istedi. Kooperatifler, Türkiye Kooperatifleri Danışma Kuruluna artık işlerlik kazandırılmasını istedi. Kooperatifler, üst örgütlenmesini tamamlayamamış ve denetim birimlerini oluşturamamış kooperatif ve birliklerin Türkiye Milli Kooperatifler Birliği tarafından denetlenmesini sağlayacak düzenlemenin bir an önce yapılmasını istedi ve nihayet, üst örgütlenme konusunda da kooperatiflerin çok önemli sorunları bulunmakta olup aynı sektörde birden fazla bölgesel birlik ve merkez birliğinin kurulmasının önlenmesini ve aynı amaçla çok sayıda bölgesel ve merkez birliğinin varlığı ile kooperatif hareketinin parçalı yapısının devamının kontrol edilip son verilmesini istedi. Tabii, birçok düzenleme bu şekilde devam ediyor ama genelde hep TOBB üzerinden yürüdüğümüz için birçok şey de gözümüzden kaçtı.

Genel Başkanımız 29/11/2021'de uyardı ve uyarınca birçok AK PARTİ'li siyasetçi, bunu medyada malzeme yapırı caizse dalga geçercesine tanıdı ama gözlemlerinden kaçırdıkları bir şey var: Sayın Kemal Kılıçdaroğlu ömrünün yirmi sekiz buçuk yılını kamuda buradaki bürokratların uğraştığı yasalarla,

son elli yılında değerli siyasetçilerle ve bu ülkeyi yöneten insanlarla ve onlara katkı sunmakla, yasal düzenlemelerin ülke şartlarında hayata geçmesiyle emek vermiş bir bürokrattı ama siz yaklaşık olarak on üç, on dört ay sonra... Bakın, Genel Başkanımızın önerisi 29/11/2021, siz 26/12/2022'de nihayet bu sesi duyup kulak verdiniz ve Sayın Bakanımız Muş uzayı keşfeder gibi bunu hayata geçirdi.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Bir sene sonra.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Geç de olsa bu insanların kayıplarını tolere etmeden o günü müjde gibi vermeyi de layıkıyla bir devlet yönetimi noktasında doğru bir şey olarak görmüyoruz, bulmuyoruz.

Tabii, değerli arkadaşlar, TOBB üzerinden ve şirketlerden birçok düzenlemeleri yaptık ama bunun dışında teklife göre Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nda yapılan değişikliklerle vergi mükellefiyet bilgisi kapalı olan üyelerin de askıya alınmasının yolu açılıyor. Doğru mu? Doğru. Her yılın ocak ayında güncelleme çalışması yapan borsalar, Gelir İdaresi Başkanlığından alınmakta olan “Mükellefiyet kapalı.” bilgisine istinaden vergi mükellefi üyeyi borsa meclisi kararıyla askıya alabilecek ve aidat tahakkukunu durdurabilecek ama bunun dışında tüzel kişiler için de böyle bir düzenlemenin olması bekleniyor. Bakın, ne diyor? Esnaf odalarından görüş aldık. Tabii, TOBB'un yetkilisini de dinleyemedik, niyetlerini bilemiyoruz. Esnaf ve Sanatkârlar Odasının temsilcisini de dinleyemedik, onlar ne diyorlar? Biz konuştuktan sonra konuşacaklarsa da çok kıymeti yok.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Dinleyeceğiz, dinleyeceğiz; buradalar, sıkıntı yok.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, bunları...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Burası konuşma platformu, herkesi dinliyoruz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teklif sahibinin açıklamalarından sonra dinlemiş olsaydık...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sesi ve sözü olan herkesi dinliyoruz Kadim Bey, merak etmeyin.

Buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – “Her yıl ocak ayı içerisinde yapılan üye güncellemelerinde gerçek kişilerin vergi kayıtlarının kapalı olması resen tespit edildiğinde kayıtları, oda ve ticaret sicilleri silinmektedir. Bu durumun vergi dairesinden kayıtları resen silinen tüzel kişiler için de geçerli olmasının atıl hâlde olan şirketlerin temizlenmesi için de gerekli olduğu kanaatindeyiz.” diyorlar, bu anlamda da bir kirliliğin olduğunu... Geçmiş yıl aidat borcu olan üyelerin borçlarının yapılandırılması veya bir kısmının silinmesi için kooperatiflerin de yetki istediğini, bu yasal düzenleme içerisinde olmasında fayda olduğunu söylüyor arkadaşlar.

Bunun dışında, tabii, hep konuşup duruyoruz, siz de hep erteliyorsunuz, artık bu ertelenmenin arkasında neler var bilmiyoruz ama bu perakendeci zincir marketlerin artık böyle centilmenlik görüşmeleriyle falan değil, bu yasanın gördüğüm kadarıyla... İktidar getirmeli, hepimiz de destek vermeliyiz; esnafın da bu yapılan yanlışlara dur denmesi noktasında Parlamentodan beklentilerini iletiyorum. Bu yasal düzenlemelerin geneline olumlu bakıyoruz ama nüanslar noktasında da vereceğimiz önergelerin dikkate alınmasının yasama tekniği açısından doğru olacağını söylüyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kadim Bey, teşekkür ediyorum.

Çetin Osman Bey, buyurun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, yine bir torba kanun; torba kanunun içinde her şey var ama hiçbir şey yok yani günlük düzenlemeler, 7 kanunda değişiklik yapılıyor ama palyatif tedbirler. Aslında Odalar Birliğinin köklü sorunları var, onlar getirilip tartışılabilirdi, esnaf odaları tartışılabilirdi ama bu torba kanun tekniğinde yapboz... Yani “Yaptık, olmazsa bir daha deneriz, bir daha yaparız, olmadı, bir daha yaparız.” Böyle olmaz, böyle gitmez yani böyle kanun yapılmaz, zaten tekniğe aykırı.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Deneme yanılma.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Şimdi, 1’inci maddeyle ilgili, biraz önce Kadim Bey sıraladı, kooperatiflerin dünya kadar sorunu var. Ha, burada ne yapacakmışız? 520 lirayı geçmeyecek şekilde Ticaret Bakanlığı tarafından... Yani, Ticaret Bakanlığına yetki veriyoruz bir de bire para yazıyoruz; kooperatif bu demek değil. Eğer siz ülkede kalkınma istiyorsanız, eğer siz ülkede üretim istiyorsanız her alanda kooperatiflerle ilgili düzenlemeyi ciddi şekilde masaya yatırmalısınız ve uzun uzun tartışmalardan sonra ülkeye önemli bir katkı sağlayacak hâle getirmelisiniz. Şu anki hâliyle kooperatiflere dönüp bakın, işte, Trakya birlik -arkadaş biraz sonra değinsin- öbür tarafta Marmarabirlik.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Tarım Kredi marketler.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Yani, böyle devasa kurumlar ama tamamen siyasi arpalık hâline dönmüş; çiftçinin, üreticinin sorunlarına köklü çözüm üretecek ya da onlara katma değer sağlayabilecek birtakım çözümler üretmiyor; biz de işte burada 2 maddeyle kooperatiflerin KOOPBIS’e bilgi aktarmaları için tanınan süreyi altı ay daha uzatıyoruz, 2 madde böyle. Yani, bunlar Bakanlığın sadece o anki ihtiyaçlarından dolayı getirilmiş maddeler ve aslında boşu boşuna. Bakın, aşağıda Genel Kurul devam ediyor, boşu boşuna da bu kadar milletvekilinin, bu kadar bürokratin zamanını alacak bir kanun teklifi bu aslında. Arkadaşlar, bunun içinde hiçbir şey yok. O yüzden, en önemli komisyonlardan birisi olan Sanayi -sanayi, ticaret diye gidiyor- Komisyonunda daha ciddi konular Komisyona gelmeli, kanunlar gelmeli, uzun uzun tartışabilmeliyiz. “En az kırk sekiz saat.” diyor “Kırk sekiz saatte üyelere bu dağıtılır, gruplara dağıtılır.” diyor. Kırk sekiz saat dolacakmış gibi gönderiliyor. Hâlbuki, ciddi bir kanun yapılıyorsa bir hafta, on gün önce bizlere gönderilmeli, biz onun üzerinde tartışmalıyız, bütün gruplar tartışmalı.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Onun da iki günü cumartesi, pazara geliyor.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Evet, cumartesi, pazara geliyor, öyle geçiriverelim gitsin işi yani dostlar alışverişte görsün. “Eksikleri tamamlayalım, o eksikleri tamamlarken de ufak tefek, arada, efendim, bize yakın olanların istekleri varsa onları da aralara koyalım; hatta burada değil de Genel Kurulda koyalım, bir önerge verelim, Genel Kurulda verelim, oldubitti, gece yarısında da biz o kanunu geçirelim.” Böyle bir şey olmaz, hiç kimseye faydası yoktur, hiç kimsenin de buradan elde edeceği bir sonuç olacağını ben düşünmüyorum.

3’üncü, 4’üncü madde serbest bölgelerle ilgili; üstünde durmaya gerek yok, zaten bu, daha önce yasalarında var, doğal gaz dağıtım şirketlerine de devretme yetkisi de var, bunu genişletiyorsunuz “Dağıtım şirketlerine devredilebilecek.” diyorsunuz.

Odalar ve borsaların maddeleri 5, 6, 7; doğru, isabetli bu. Yıllarca oda başkanlığı yapmış birisi olarak söylüyorum, kanun teklifini hazırlayan arkadaşımız da yıllarca, uzun yıllar oda başkanlığı yaptı, Odalar Birliğinde görev aldı birlikte. Yani bunlar büyük sıkıntılar.

Şimdi, firma -yani şirket de olabilir, şahıs firması da olabilir- gidiyor, şirketini maliyeye bildiriyor, şirketi kapatıyor fakat kaydını odalardan sildirmiyor ya da borsalardan sildirmiyor.

Şimdi, adamın zaten faaliyeti yok, firmanın bir faaliyeti yok, on yıl sonra önüne bir icra gidebilir, hacizle birlikte gidebilir, bu hem odaları hem borsaları büyük sıkıntıya sokuyordu. Bu uygulamayla biraz...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Delege olarak kullanıyor onu değil mi daha sonra?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Şöyle: O başka bir hikâye yani onu...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Oradan kaynaklı kısıyor onu, yoksa niye kıssın?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – O başka bir hikâye, şöyle: Yani yasadan kaynaklı bunları yapmak zorunda. Zaman aşımına yani bu alacakların... Üstelik adamın şirketi yok ya da firmanın bir faaliyeti yok, artık ticari faaliyeti yok fakat borç devam ediyor, iki yıl sonra askıya alınıyor, o iki yıllık bölümde faiz yemeye devam ediyor. Şimdi böyle olunca, beş senede de zaman aşımı süreleri var bunların, dolma noktasında odalar ve borsalar icraya vermek zorunda yani oraya da haciz götürmek zorunda. 300 liralık bir borcu bile Odalar ve Borsalar Birliğinin organları, yönetimleri icraya götürmek zorunda, götürmezse suçlu duruma düşer, o yüzden götürdüğü zaman da...

Şimdi, aslında iş barışını da bozan bir şey, ticari barışı da bozan bir şey. İnsanların kapısına -örneğin, senin firman var- senin kapına 300 lira için icra memuru hacze geliyor. Yani bu sefer oradaki sizin kurumunuz, aidat ödediğiniz kurumunuz ile sizi karşı karşıya getiriyor.

Şimdi, bu yıllarca böyle oldu yani bu uygulamayla bir nebze o iş çözülebilir hem borsalarda hem odalarda en azından... Bir yığın da dava var geriye dönük, arkadaşlar anlatırlar; geriye dönük şu anda odalar ile üyeleri arasında çok ciddi davalar da oluşmuş durumda. Yani orada zaman aşımına uğrayacak noktada verdiğiniz zaman bir de ayrıca avukatlara iş doğurmuş oluyorsunuz, götürüyorsunuz avukatlara veriyorsunuz ve avukatlar da burada... Aynı bu bankaların tahsil edemediği alacakları götürüp bir avukata verip ya da avukatlık bürosuna verip ya da bir şirkete verip her türlü yolla oradan o paraların tahsil etmesini sağlayan bankalardaki o grupların, burada da başka türlü, başka versiyonu oluyor. Tehditler oluyor, o oluyor, bu oluyor yani avukata siz götürüyorsunuz veriyorsunuz dosyayı, 5 bin tane dosya; içinde 300 lira da var, 3 bin lira da var, 10 bin lira da var. Avukat bu sefer tahsil etmek için elinden geleni yapıyor, yine bir anlamda odalarla, borsalarla, Odalar Birliğiyle çok ciddi bir çatışma içine girebiliyor. O yüzden bu uygulamalar doğru yani bunların yapılmasında bir sakınca yok ve eksikler varsa da burada onları tamamlamak lazım.

Yalnız, bir yerde benim bir şeyim var, özellikle bu odaların seçme ve seçilme hakkını borca bağlamak bana göre ya da normal, adaletli bir davranışa göre doğru değil. Yani burada adamın 2 bin lira ya da firmanın 2 bin lira borcu var; tam seçim dönemi geliyor, seçim dönemi geldiği zaman eğer askıda ve borcu varsa o firma oy kullanamıyor arkadaşlar.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yüzde 90'ı tahsilatı seçimden önce yapıyor.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Evet, bravo!

Seçme, seçilme hakkı, aidat borcu varlığıyla üst üste konulamaz, o başka bir haktır. Firması var, borcu da olabilir, gidip o borcunu ödeme zorunluluğu var; öderseniz -2 bin lira borcunuz var- oy kullanıyorsunuz.

Bakın, bu kullanılıyor, aslında bunları geniş tartışmak lazım.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sizin borcunuzu ben ödüyorum, bana oy kullanmanız lazım.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Evet, bak, bütün Türkiye’de durum böyle. Yani şimdi, aday çıktı ya da işte, bir komitede adaylar çıktı, bu sefer 2 aday var, 2 farklı grup aday olmuş, o 2 farklı grup yarışıyor âdeta “Ben yatırırsam bana oy ver.” “Ben yatırırsam bana oy ver.” Adamın da işine geliyor yani “Yatırın kardeşim, oyu nereye vereceğimi Allah bilir.” diyor.

Şimdi, böyle bir uygulama hakikaten muz cumhuriyetlerinde olur yani madem -bir önerge de verebiliriz biz bununla ilgili- böyle bir düzenleme geldi TOBB’la ilgili, tartışın, bunu da bir düzeltmenin faydası olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çetin Bey, bak, Tahsin Bey ne diyor: “Çetin Bey karşı tarafa, iktidar koltuğuna oturunca söylemleri de değişti.”

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Gayet güzel; eksikliği var mı Tahsin Bey?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ona göre.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Öyle bir şey demedim.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Tahsin Bey, eksikliği var mı? Sanayici Tahsin Bey de.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Alışmaya çalışıyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ya, alıştıyor kendini.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Alışıyoruz yavaş yavaş, doğru.

Şimdi, TOBB’un kendi vakfına ve kendi üniversitesine olan yüzde 2 katkı zorunluluğunun süresi on yıla uzatılıyor, zaten bunun bir hayır işi gibi görünmesi lazım Hocam; çok başarılı bir üniversite oluşturdu TOBB Üniversitesi.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Vakıf olduğu için...

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Evet. TOBB Üniversitesi çok başarılı bir üniversite oluşturdu ve oradan mezun olan çocukların hiçbirisi işsiz kalmıyor yani uygulamayı bildiğim için, kurucuları içindeyim, siz biraz önce söylediniz.

Şöyle ama yani bunu da anlatayım... Kısa tutacağım Başkan; Başkanla aramızda öyle bir konuşma oldu da biraz kısa tutacağım. Burada aslında bilgilendirmek lazım ve bunların desteklenmesi lazım. Burada çocuklar okula başladığı zaman aşağı yukarı on bir ay eğitim görüyorlar, bunun önemli bir bölümünü de...

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Üç dönem olarak, her biri üç dönem.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Evet, üç dönem, biliyorsunuz. O üç dönemin bir dönemi iş dünyasında geçiyor yani makine mühendisliği okuyorsa, işte, bir fabrikada makineyle ilgili bölümde, inşaatsa yine aynı şekilde; okulu bitirdikleri zaman bir yıllık tecrübeyle buradan mezun oluyorlar, bir yıllık tecrübeyle piyasaya çıktıkları zaman da aranan eleman oluyorlar. O yüzden 8’inci maddede bir sıkıntı yok.

Lisanslı depoculuk çok büyük ümitlerle kuruldu fakat işleyişinde çok büyük sıkıntılar olduğunu da biliyoruz. Burada, lisanslı depoculukta amaç erken zamanda hasadı yattığı zaman çiftçinin, hemen gidip tüccara satmasını engelleme düşüncesi ana düşünce bana göre. Götürüyorsunuz, niteliklerini belirliyorsunuz ürünün.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Piyasaya fazla ürün arzını önlemek yani regüle etmek.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Tabii, regülasyonu sağlamak.

Götürüyorsunuz, ürününüzü veriyorsunuz, kalitesi tespit ediliyor, o kaliteyle ilgili bir vesika veriyorlar size, o artık her yerde teminat olarak kullanılabilir; bankaya giderseniz kredi kullanabiliyorsunuz, el değiştirebiliyor tahvil gibi, satabiliyorsunuz. Fakat bu amaca tam olarak hizmet ettiği söylenemez, geliştirmek lazım. Burada sadece lisanslı depoculuk tesislerinde süre uzatımıyla ilgili bir tartışma.

Bakın, tek tek konuştuğunuz zaman, her bir gelen maddenin aslında ayrı bir kanun olarak gelip, bunun üzerinde ciddi tartışıp, önümüzdeki beş, on, yirmi yılda bir daha bu konuyla ilgili çok fazla tartışmadan... Küçük düzenlemelerle yani işte, yıllara sâri yeni gelişmelerle ilgili bir düzenleme olacaksa o düzenlemeyle ilgili gelir, burada düzeltme yaparsınız, hatta yönetmelikle bile yapabilirsiniz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Lisanslı depoculuk üç yıllık bir kanun. 2018’de çıkmadı mı lisanslı depoculuk?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Tabii, canım.

Esnaf ve sanatkârlar meselesi: Arkadaşlar, şimdi, bu mesele. Bir kere, eğer bir kanun yapıyorsanız... Bakın, kanun yapma tekniğiyle ilgili sıkıntıyı yine burada görüyoruz. Bakın, TESK Kanunu’nda... Ya, muhatabınızla siz bunu nasıl konuşmazsınız? Yani kapalı kapıların ardında bir düzenleme yapıyorsunuz. Birisi geliyor, diyor ki: “Ya, burada 40 odanın bir araya gelmesiyle federasyon kuruluyordu, bu, çok fazla. E, ben de bir federasyon kuracağım. 25’e indirirseniz bu kolaylaşır.” diyor.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Çoklu baroda başaramadılar ya!

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Bravo! Benzeri...

E, şimdi öyle gelmiş. TESK’e sormuyorsunuz, Bendevi Palandöken’e sormuyorsunuz, o da isyan ediyor doğal olarak. Zaten 2 milyona yakın üyesi var buranın, bir yığın federasyonu var ve bu üyelerin buradan beklentilerini karşılayacak bir yapı değil. Şimdi 3 bin oda. Odalar ve Borsalar Birliğinin 365, Odalar Birliğini de sayarsanız 366 birimi var oda ve borsa olarak.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Görevi devraldığımızda ülkenin nüfusu 65 milyon, o kurumun üye sayısı da 3 milyon 200 bindi. 85 milyon nüfus ama küçük esnaf ve sanatkârın sayısının düştüğü nokta!

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Ayrıca, ayrıca... Bakın, değil mi? Yani orada da esnaflar gidiyor, yerine... Biraz sonra zincir marketlerde vereceğim o örneği.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, karşılıklı konuşmuyoruz.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Katkı veriyor efendim.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Şimdi, tabii, böyle bir durum kabul edilemez. Sonra TESK Başkanı - aldığımız duymalara göre biraz sonra bir düzeltme maddede gelecek- Kulisler yapıyor “Bu böyle olmaz.” diyor, “Öyle olmaz.” diyor, falan diyor, filan diyor. Bakalım ne gelecek, merak ediyoruz yani. 40, 25’e düşmeyecek, 40’ta mı kalacak? Efendim, işte, üçte 2’si meselesi yüzde 51’e mi çıkacak imza toplayıp genel kurula gitme? Onları biraz sonra göreceğiz ama bunların taraflarıyla tartışılması gerekiyor. Ben bunu söylemek istiyorum. Kanun yaparken de bütün tarafları alıp bir noktada uzlaşılması, hiç kimsenin zarar görmeyeceği hâle getirilmesi gerekiyor.

Meslek kuruluşlarının olağanüstü genel kurullarının toplanabilmesi için aranan imza -biraz önce söyledim- TESK’in talebi yüzde 51. Gerçekten dört seneliğine seçilmiş... Şimdi gideceksiniz, aranızda bir organizasyon kuracaksınız, imza toplayacaksınız, hadi bir daha genel kurula. Öyle genel kurul toplamak kolay bir iş değil. Genel kurul çok pahalı, çok maliyetli bir iş ve insanlar birbirine giriyorlar her genel kurulda. Dört yıllığına seçildiyse dört yıl götürsün görevini. Zorlaştırın.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Her tarafı gerdirdiler. Hiç kimsenin attığı taş...

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Evet. Ve istenilen fayda sağlanılmıyor. Bir de ayrıca yani bir fayda sağlanır, hani o zaman göz yumarsınız ama öyle bir durum yok. Yani böylesine birbirine girmiş bir yapının memleket için de hiç faydalı olacağını düşünmüyorum.

Toptancı hallerindeki iş yerlerinin kiralama süresiyle ilgili işte süre uzatılıyor. Bu ayrı bir konu. Toptancı hallerindeki “hal kanunu” diye herkesin bildiği 2012 yılında getirilen bir hal kanunu vardı. Uygulamalar öyle bir duruma geldi ki hallerle ilgili yani bugün yeniden bir hal kanununun çıkması şart.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Kaçınılmaz.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Ülkede bu kadar büyük spekülasyonların yapıldığı bir alanda düzgün, akla, mantığa uygun, tarafların da bir araya geldiği bir yapının tekrar oluşturulması lazım. Mesela, 2012 yılında geçen o hal kanununda bir madde getirildi. Tamamen zincir marketlerin lehine yani halin dışında satın alma yetkisinin verilmesi, halin dışında bu büyük zincir marketlerin depolar oluşturması, üretim anlaşmalarının yapılması... Zaten karşıdaki muhatap çiftçi yani 5 dönüm seranın arkasından koşturan insanlar ya da işte, ne bileyim, 10 dönüm zeytinliği var, oradan zeytin üretiyor. Narenciyesi var, başka şeyi var, elma bahçeleri var. E, adamın paraya ihtiyacı var, daha henüz ürün çiçekteyken mecburen gidip parayı istiyor, o da veriyor. Ürünü bir şekilde ondan satın alma garantisini alıyor, fiyatı belki belirliyor. Şimdi, artık serbest piyasa koşulları kalmamış oluyor. Efendim, bunun adına da bir yığın isim kondu “organik ürün”, başka bir şey, başka bir şey, “iyi tarım uygulamaları” gibi bir yığın isim kondu fakat iş dışarıda bitiyor şu anda. Mecburen anlaşmalı üretici olduğu için o zincir markete götürüp ürününü teslim ediyor, o ne fiyat verirse onu kabul ediyor; yani bu kabul edilemez. O zaman nihai tüketicile ilgili burada çok ciddi fiyat farklarını konuşmaya biz devam ederiz.

Hal yasasıyla birlikte getirilmesi gereken başka şeyler de vardı ama biz bir maddeyle süre uzatımını konuşuyoruz.

Biraz önce Tahsin Bey söyledi, belediyelerimizle ilgili buraya bir kanun geldiği zaman, her seferinde mutlaka belediyelerin elinden bir şey daha alındığının en azından hissi bizde uyanıyor ya da öyle oluyor, gerçekten öyle oluyor. Şimdi hallerle ilgili bu süre niye beş yıl, niye on yıl değil? Bunun da konuşulması lazım. Ha, belediyeler de hal esnafıyla uyumlu bir şekilde çalışmak ister tabii ki. Yani bunu beş yıl yerine on yıl da yaparsanız çok da büyük sıkıntı olmaz diye düşünüyorum fakat hal yasasıyla ilgili mutlaka tartışmanın tekrar açılıp bu Meclisten en azından yaş sebze, meyve piyasasını düzenleyecek ciddi bir kanunun çıkması gerektiğinin de altını çizerek tekraren söylüyorum.

Bunların dışında, zincir marketler konusu zaten yılan hikayesi. Toptancı hallerinin dışında... Efendim yürürlüğe girecek maddeyle “haksız ticari uygulama...” Haksız ticari uygulamayı Ticaret Bakanlığı belirlemez, Bakan belirlemez. Haksız ticari uygulama varsa, bağımsız da yargınız varsa gidersiniz yargıda, haksız ticari uygulama her neyse, onları -ki madde madde değil mi yani- gidersiniz, mahkemelerde çözersiniz. Bakana böyle yetki verirsiniz bakan bunu yani tamam, böyle çok hoşgörülle karşılayıp belki adaletli bir şekilde de yapabilir -parantez açıyorum- ya tersi olursa... O zaman “Burada haksız bir ticari uygulama var.” deyip, gidip belki de bir sopa olarak bu yetki kullanılabilir. Doğru değil.

Efendim, şu zincir marketler meselesini, kanunu veren arkadaşımın da bu konuyla ilgili uzun uzun yıllar uğraştığını bilerek söylüyorum, bu Meclisi de çok işgal ettiğini bilerek söylüyorum. Yani burada “tavşana kaç, taziya tut” meselesi var, tamam mı arkadaşlar? Tavşana kaç, taziya tut. Efendim Türkiye’de siz 2018’den beri bozulmuş bir ekonomi yapısı, bak ciddi anlamda bozulmuş... “Al papazı, ver papazı!” diye restleştiniz, bir gecede yüzde 10, ikinci gece yüzde 10 döviz kurunda artış oldu. Orada zaten bütün temeller bozuldu. Temel 2018, sonra 2018’den beri de ekonomiyle ilgili yönetime

gelenlerde -Merkez Bankası Başkanı 5 defa, efendim, Maliye Bakanı 4 defa- hızla böyle değişiklikler yapıp “Nas” deyip “Faiz sebep, enflasyon sonuçtur.” deyip, hatta sonra Çin modeline geçip o da olmadı, tutmadı “Cari fazla vereceğiz.” deyip o da tutmadı, daha sonra döviz tutamayacağınızı bildiniz, KKM’ye geçtiniz -özetle uzatmadan söyleyeyim- KKM’ye geçtikten sonra da orada büyük paraların birikmesi, 110 milyar dolar gibi bir dış ticaretle 2022’yi kapattığınızı konuşmuyorsunuz, efendim zincir marketler fahiş fiyat artışı yapıyor... Ya, kardeşim, siz tekel piyasasını oluştururken bunları düşünecektiniz. Hiç unutmuyorum, 2005 yılında daha bu marketler apalıyordu, bebek denilebilirdi, bin civarındaydı, bin ya da 1.500 civarındaydı. O zaman böyle bütün sivil toplum örgütleri, esnaf odaları, odalar birliği burada düzenleme yapılması gerektiğini defaten Erdoğan’a gidip söylemişti. O zaman da Sayın Ali Coşkun Sanayi ve Ticaret Bakanıydı. Bir kanun taslağı hazırlandı, 2006 yılında kanun taslağı konuşulmaya başlandı, dillendirildi ve ne olduysa oldu, sümen altına gitti o kanun. Ve Sayın Ali Coşkun’la bizim Bakanlığı bittikten ya da siyaseti bıraktıktan sonra oturduğumuz bir sohbette söylediğini ben burada tekrarlayayım: “Eğer benim siyasetten uzaklaşmam için beş başlık varsa en önemlisi bu zincir marketler -O zaman AVM kanunu olarak biliniyordu- AVM kanunudur, burada müthiş bir haksız rekabet vardır. Müthiş haksız rekabeti önleyecek düzenlemelerle ilgili ben kanun taslağını hazırladım maalesef Başbakanın masasında sümenin altında kaldı ve bu bir tartışma konusu zaten.” Şimdi, ne diyoruz? Yani tavşana kaç, tazıya tut. Sonra kimler geldi? Her gelen bakanlıkta bu tartışıldı, her gelen bakanlıkta AVM kanunu, efendim, perakende ticareti düzenleme kanunu; isimler değişse de mevzu aynıydı. Bakın, bugün 40 bine yakın zincir marketler. Artık bu saatten sonra sizin getireceğiniz kanun düzenlemeleri, bu şekilde kanun düzenlemeleri hiçbir işe yaramaz. Ne vardı, sizin geçmiş, 2021 yılında getirdiğiniz düzenlemede neler vardı? Efendim, birincisi, şu “özel markalar” dediğimiz, “private label” dediğimiz düzenleme onun içinde vardı. Efendim, bu marketlerde, zincir marketlerde yöresel ürünler için ayrılacak bir miktar vardı. AVM’lerde geçmişte kanun olmasına rağmen uygulama yok. Yerel esnafın, yüzde 5 alan orada ayrılıp yerel esnafın temsili, bunların hiçbiri yok. Şimdi, siz bir yığın şeyi o zaman getirdiniz fakat şu anda bize getirdiğiniz sadece algıyı yönetecek, hızlı bozulacak gıdalarda, orta ve büyük ölçekli firmaların alacaklı küçük işletmelere teslim veya mülkiyet devri tarihinden itibaren otuz gün içinde ödeme yapma zorunluluğu getiriliyor. Zaten, buna benzer 2015-2016’da yapılan o kanunda vardı, altmış gündü, uyulmuyor ki. Şimdi, devasa bir grup karşınızda, atıyorum BİM ya da A101; mal vereceksiniz, küçücük bir üreticisiniz. Siz oraya gittiğiniz zaman onun koşullarıyla oraya mal veriyorsunuz, siz kendi koşullarınızı koymuyorsunuz ki. Şimdi, buraya istediğiniz kadar “otuz gün” deyin, eğer ben küçük bir üretici olarak zincir markete o ürünü veriyorsam, hızlı bozulacak ürün de veriyorsam oradaki o devin şartlarıyla ben oraya vereceğim, yoksa senden mal almaz, gider öbüründen alır. Yani bu otuz günü siz uygulatabiliyor musunuz, önemli olan budur. Hatta bence yani bu otuz güne niye “otuz gün” diyorsunuz? “Mal tesliminde nakit” dersiniz, olur biter. Mal tesliminde nakit. Ha, zincir marketler buna “evet” demez çünkü o malı, o küçük üreticinin malını alacak, orada raflarına koyacak, stok maliyetini de küçük üreticiye yıkacak, oradaki valörden parayı alacak, o parayı başka yerlerde döndürecek; vurun abalya. Küçük ya da orta ölçekli, fark etmez; bakın, bu özel, “private label” dediğiniz özel markalı ürünlerde bir sınır koyacaktınız. Getirin, hep beraber karar verelim, “Yüzde 10’u geçemez.” diyelim. “O büyük organize marketlerin kendi markasıyla ürün satışı yüzde 10’u geçemez.” deyin. Yerel markaların hepsi öldü Değerli Bakan Yardımcıları, yerel marketlerin hepsi öldü. Yerel marketler, yerel markalar... Yani örnek vermek gerekirse Ankara’nın bir markası vardı yani bir mandıra markası, herkes biliyor. O marka bu zincir marketlerin gazabına uğradı, gitti o marka. Bunun gibi yüzlerce örnek verebilirim, yüzlerce, binlerce örnek verebilirim. Siz markalaşmanın önünü böylesine tekelleşmiş piyasalarla bu şekilde keserseniz, artık küçük işletmelerin, hatta büyük işletmelerin markalarına yatırım yapma ihtimali yoktur, yapamaz. Siz diyorsunuz ki “İşte, benim

şu markam var, bundan üretin.” Bakın, örneği de tam olarak anlaşılсын diye söylüyorum: Benim şu markam var zincir market olarak, X market olarak. Size geliyor, siz de çorap üretiyorsunuz. Diyor ki: “Ben senden 1 milyon çorap alırım. Fiyatını ver.” Veriyorsun, girmek istiyorsun, makinelerin çalışsın, istihdamını devam ettireyim. Fiyatı veriyorsun, anlaşıyorsunuz. “Şu fiyata gelersen ben senden bu malı alırım.” diyorum. Ama ben zincir market olarak kendi markamı istiyorum, sizin markanızla almıyorum. Ve bunu ben almaya başlıyorum. Bir süre sonra adam bakıyor, elektrik maliyeti yükselmiş, istihdam üzerindeki yükler çok ağır, kirası artmış, makine değiştirmesi gerekiyor, ya el elde, baş başta; üretimini devam ettiremiyor. O zaman diyor ki: “Yani bana bir yüzde 10 daha verir misin?” “Kusura bakma, aynı fiyata verecek şurada başka bir çorap üreticisi var. Ben bu çorap üreticisine yaptırım.” diyor. Ya adam o fiyattan verip batacak ya da “Çıkıyorum kardeşim buradan.” diyecek, yine kepenge kapatacak.

Şimdi, bunlara siz müsaade ettiniz, 2002’den beri iktidarsınız, siz müsaade ettiniz ve bugün biz bunları tartışıyoruz. Zincir marketlerin, günah keçisi yapılması... Zaten onlar böyleydi, zaten 40 bine çıkarken siz seyrettiniz. Bakın, buradaki süreçleri ben size söyleyeyim, Sayın Cumhurbaşkanının neler dediğini hatırlıyoruz hep beraber: “Bunlara para cezası da yetmiyor, başka cezalar uygulanması lazım.” falan deniyordu. Bakın, şimdi, şu zincir market konusunu iyi konuşmak lazım çünkü bu Türkiye’nin kanayan yarasıdır. Bakın, sanayisini etkiliyor, her türlü sektörü etkiliyor. Geçen kanunda, sizin hazırladığımız, taslak diye getirdiğiniz şeyde, mesela “Hızlı tüketim mallarının dışında marketler hiçbir şey satmayacak.” dediniz, getirdiniz fakat hızlı tüketim, öyle büyük bir lobi ki “hızlı tüketim malı” dedikleriniz gıda ürünleri, yaş, taze ya da konserve gibi ve temizlik ürünleri; bunlar hızlı tüketilebilir. Ya, bir markette -hepiniz gidiyorsunuz- mobilya var, tekstil var, bahçe malzemeleri var; aklınıza ne geliyorsa, elektronik var, ayakkabı var, çanta var; ne geliyorsa aklınıza.

Şimdi, bir dönem oluyor, diyelim ki bir ürünün sezonu var, kırtasiye, çok çarpıcıdır; okullar açılmadan bir ay önce bütün marketler belli bir bölümünü alanın açıyor, boşaltıyor ve o alana kırtasiyeyi dayıyor. Türkiye’de 10 binin üzerinde kırtasiye var. Adam zaten çok ucuza almış kırtasiye ürünlerini. Çok alıyor ya. Kırtasiyecisi 1 koli alıyor, adamın 10 bin şubesi var, 10 bin koli alıyor; alma gücünü de orada kullanıyor. Bir ay içinde piyasaya o ürünleri çakıyor. Kırtasiyecilerin hepsi sinek avlıyor, senetleri protesto oluyor ama bir ay sonra da -marketin umurunda değil ki- onu kaldırıyor, yerine başka bir sezon ürünü koyuyor.

Şimdi, bunları önleyecek olan siyasi iradedir, siyasi iktidardır. O yüzden, bunları böyle detaylı anlatıyorum ki yani böyle kanun getirmeyin. Yani ne demişsiniz? Ya, bu, “Tavşana kaç, tazıya tut.” demiştiniz ya, aslında kayıkçı kavgası. Kayıkçı kavgasını bilirsiniz, İstanbul’dadır. İstanbul’da kayıkçılar birbirleri arasında danışıklı dövüş yaparlar. Efendim, işte, o karaya kadar devam eder. Eminönü’nde büyük bir kargaşa yaşatırlar ve halk toplanmaya başlar, büyük kalabalık olur, bu sefer yankesiciler devreye girer, ceplerde ne varsa boşaltırlar; kayıkçı kavgası bu.

Bakın, 2021’de, fiyat soruşturması kapsamında Rekabet Kurumu marketlere idari para cezası veriyor. Buna göre 5 zincir market ve 1 tedarikçiye toplamda 2,7 milyar ceza kesiliyor. Verilen cezalar da BİM’e 958 milyon, Carrefour’a 142, Migros’a 517, ŞOK’a 384, A101’e 646, bir de “Savola” diye bir market var, yüzde 22 düşük.

Şimdi, 4 Nisan 2022’de, Rekabet Kurumu Başkanı buradaydınız, sizler de Komisyon üyeleri ve arkadaşlar -ya da Plan ve Bütçe de olabilir- “İkinci bir soruşturma başladı, yakında belli olacak, çok daha büyüğü geliyor, turpun büyüğü heybede.” demişti, hatırlıyor musunuz? Ne oldu, oradan ne çıktı? Hiçbir şey çıkmadı. Ya, efendim, oradaki bahane de şu: Bir konuda ceza verilirse 2’nci defa ceza kesilmezmiş. O zaman, millete niye böyle “Ya, bu marketler, bunlar vatan hainleri, bunlar bu fiyatları

bu hâle getirdi.” diyorsunuz? Kardeşim, ekonomiyi bu hâle getirmezseniz zaten enflasyon buralara çıkmayacak ve bu hâle gelmeyecek. Siz diyorsunuz ki: “Efendim, marketler...” Tabii, yani günah keçisi. Fakat böyle de arkadan başka işler döndürüyorsunuz.

İndirim... Mesela, biraz önce söyledi bizim milletvekili arkadaşlar, Genel Başkan “10 üründe, kardeşim, bunlarda fiyat sabitleyin, çok arttırmayın. Yani yazık, bu garibanların zaten bütün kazandığı para bunlara gidiyor.” dedi ve ne kadar haklı olduğu ortaya çıktı. Sonra, bu, arka arkaya, ilk önce ŞOK marketlerle başlayan “Bir ay boyunca fiyatlarımı sabit bıraktım...” Ya, kardeşim, ben o fiyatı bilmiyorum ki vatandaşı nereden bilsin?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Madem fahiş niye indirmiyorlar, niye fahiş fiyatlara satmaya devam ediyorlar?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Ayrıca yani bindirdin de acaba orada mı sabitledin? Bunu da bilmiyoruz. Yani böyle bir şey olmaz. Yani hangi denetleme? O fiyatla, tamam, bir ay sabit bıraktın. Sonra arkasından da diğer marketler, bakın, günah keçisi olmamak için, efendim, işte, Migros’ta “Ben fiyatlarımı şu ürünlerde sabitledim.” BİM’de de aynısı arkadan geldi. Buradan şu mu yapılıyor? Bunu Sayın Bakan yaptı bu şekilde. Şu algı mı yaratılmaya çalışılıyor toplumda -ki öyle- “Ya, bak, gördünüz mü? Biz öyle bir irade koyduk ki bu vatan hainlerine baskı yapınca adamlar fiyatlarını sabitledi.” algısı. Böyle bir şey yok, ya böyle bir şey yok, böyle bir şey olmaz zaten. Eğer siz “serbest piyasa” diyorsanız, serbest piyasa koşullarında zaten birbirlerini denetler piyasa ama siz serbest piyasa bırakmadınız. Zincir marketler tekelleri bir piyasa, oligopol bir piyasa oluşturdu, satın alma gücü ellerinde; bütün üreticileri, tarım üreticilerini de sanayi üreticilerini de ellerinde maymun gibi döndürüyorlar. Ya, kardeşim, siz bunları bir zapturapt altına getirmediğiniz, sayılarını bir yerde sınırlamadınız.

Efendim, bir sokakta, 100 metrelik bir sokakta A101, ŞOK, BİM, Migros olur mu ya? Yani orada market mi kalır, kasap mı kalır, ayakkabıcı mı kalır, kırtasiyeci mi kalır? Bunlar zaten o mahalledeki bütün esnafı yok etmiş, şimdi satın alma gücüne ulaşmış, istediği fiyatı da koyma noktasına gelmiş, bu da sizin iş birliğinizle oldu yani. Niye? Çok açık, yirmi senedir iktidardasınız, doğru dürüst bir düzenleme getirmediniz. Şimdi de burada gene milletin gözünü boyayacak bir düzenlemeyle biz karşı karşıyayız.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Çetin Bey, bizim teklife destek verirsin dedik, sen ne yaptın bizi.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Şimdi, bunda bir şey yok yani.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Tekliffe destek verecek canım, orada sorun yok; eleştiriyor.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – En büyük desteği sizden bekliyordum ben.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Bak, 14’üncü maddeye kadar tık tık tık geçtim.

Şimdi, 2’nci soruşturmayı anlattım. 21 Kasım’da bir toplantı var. 21 Kasım’da zincir marketleri “İslah olmuyorlar.” -bak şimdi- diyerek suçluyor. Marketlerdeki fiyatlar için “Biz hukuk devletiyiz, soruşturmalar neticesinde gerekli adımları attık, atarız. Hazine ve Maliye ve Ticaret Bakanlarımız hassasiyetle takip ediyor. Bu noktada kontroller çok daha farklı uygulamalarla devam edecek çünkü para cezası demek ki bunları ıslah etmiyor.” diyor. E? “Para cezasının dışında atılacak adımları da ilk Kabine toplantımızda inşallah masaya yatırırız.” diye devam ediyor. “Daha ağır yaptırımlar” diyor. E, ne oluyor sonra? Bir hafta sonra, 29 Kasım 2022’de Kabine toplantısı sonrası Erdoğan açıklamalarını yumuşatıyor, diyor ki: “Bu çerçevede ortaya konan ithamlar Ticaret Bakanlığımız ile Hazine ve Maliye

Bakanlığımız tarafından yakından takip edilmektedir. Elbette her iddia doğru çıkmamaktadır.” Ne oldu? “Ceza” vardı, “Parayla bunlar ıslah olmuyor.” vardı, sonra ne oldu? “Ha bazı iddialar var, doğru çıkmıyor.” Yumuşama.

Erdoğan’ın açıklaması sonrası da Ağrı Belediyesi işgüzarlık yapıyor, 10 marketi gidiyor, mühürlüyor. Bak, şimdi ve mühürlenmenin de sebebi, gerekçesi yok. “Mühürledim.” diyor, gidiyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – “Çöp kutusu bulamadım.” diye mühürlemiştir.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – 7 Aralık 2022’de, ayrıca Ticaret Bakanlığı Resmî Gazete’de Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelik’te değişiklik yapıyor. Değişikliğe göre: “Gıda perakende sektöründe hızlı tüketim malları satışıyla işgal eden ve şube sayısı 200’den fazla olan zincir mağazalar satışa sundukları ürünler ile şubelerine ilişkin verileri Bakanlıkça belirlenen sisteme aktarmakla yükümlü.” diyor. Buradaki tek şey algı. Yani “Bak, bu bütün zamlar var ya, bu zamları yapan bir tek yapı var, o yapı da bu tekeli yapı, zincir marketler.” Bu algıyı oluşturmak için bunları yapıyorsun. Niye ekonomiyi düşürme adına bir şey yapılmıyor? Ya, enflasyonla ilgili bir tek küçük adım atılmadı arkadaşlar. Enflasyonu düşürmek adına bir tek küçük adım atılmadı, aksine seçime şirin gitmek için para pompalıyorsunuz, talebi yükseltiyorsunuz; talep yükselince fiyatların üzerinde büyük baskı yaratıyor, döviz kurunu baskılıyorsunuz ama piyasayı baskılayamıyorsunuz, baz etkisinden de enflasyon düşünce, efendim, enflasyonu düşürdünüz! Enflasyonun yükselme hızı düşüyor, enflasyon devam ediyor. Ya, siz bunları önlemiyorsunuz, sürekli milletin gözüne “Bak, bu marketler var ya, bunlar vatan haini; bütün suçlar, günahlar bunların, bizim iktidarın değil.” diyorsunuz. E, olmaz tabii yani, böyle bir şey olmaz. Uzun uzun, burada, böyle bir...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Marketler öz evlattı, şimdi üvey evlat oldu.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Son iki ayda yapılan açıklamaları böyle alt alta koyduğunuz ve okuduğunuz zaman gülüyorsunuz arkadaşlar. Yani sizler de okusanız güleceksiniz, burada zincir marketlerle ilgili.

Şimdi, bu kadar uzun uzun bunu anlatmamın sebebi, bu kanayan yaranın tüm sektörlerde; sanayi sektörü, imalat sanayisi sektörü, tarım sektörü, bütün üretkenler... Bütün üretkenlerin eğer para kazanmasını, ekonomiye katkı koymasını, yatırımlarını artırmasını, yeni hatlara girmelerini, inovasyona para ayırmalarını istiyorsanız ilk önce şu yapıyı bir düzeltmeniz lazım. En azından, geç olmadan bir zincir marketin şubesinin açılmasının zorlaştırılması, metrekare büyüklüğü kadar otopark, en azından 2 bin nüfusun altında açılmaması, bir caddede olabilecek sayıyı tespit edip o caddeye artık başka izin verilmemesi. Son derece basit kurallar bunlar, bunları yapın.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Yaz ve kış nüfusu. Yazın açıyorlar, kışın kapatıyorlar.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Yazı, kışı; yaz nüfusu, kış nüfusu. Daha birçok şey var tabii.

Bazı sektörlerde korumacı olabilirsiniz, bazı sektörler stratejik sektördür, onlarda korumacı olabilirsiniz, o korumaları sağlamak size bağlı bir şey.

Şimdi, hızlı tüketim mallarında yani otuz günde bozulacak mallarda otuz gün içinde ödeme yapma zorunluluğunu... Gelin, mesela biz bir teklif verelim, yedi gün içinde ödensin. Yani niye otuz gün? Çünkü bir ay içinde bozuluyor, çöpe atılmak zorunda; bunu ödeyin, satamayacağımızı almayın, konsinye almayın. Bunun dışında, bozulmayanlara da altmış gün zaten vardı yasada, bunu niye getirdik, anlamadım. Altmış gün de çekin yani hiç olmazsa bu zincir marketleri zapturapt altına bir miktar almak istiyorsanız ödemeyi zorlaştırın. Yani küçük ve orta ölçekli üreticilere, esnafa deyin ki: “Sen bunların ödemesini, fatura kesildiği tarihten itibaren on beş gün içinde ödemek zorundasın.” Biraz finansmanını kullansın, piyasa finansmanı ile iş döndürüyorlar şu anda, o devasa hacimler... Piyasadan

senin, benim, küçük esnafın, küçük imalatçının finansmanı bu büyük devasa örgütler kendi işlerini döndürüyor yani finansmana aslında küçük üreticiden erişiyor. Çekin, nakde dönsünler yani. Bunda bir sakınca var mı? Yani burada bir düzenlemeyle yaparsın. Hadi, nakit olmasın da yani “iki hafta” deyin, “on beş gün” deyin, bir şey söyleyin.

AVM’lerde ortak gelir ve giderler. Yani bu artık zincir marketler ya da AVM’lerle ilgili çok fazla şey konuşmaya gerek yok. Bunun, baştan sona, geçen 2022’nin başında getirdiğiniz taslağın daha da gelişmişini burada tartışıp bunu tekrar masaya yatırmanız ve o kanayan yarayı da kapatmanız en makul, en mantıklı olanıdır diyorum.

Çok az kaldı, bir saat daha...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İkinci söz hakkında onu kullanır mısınız Sayın Budak?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Peki, çok teşekkür ediyorum sabrınız için.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkürler, sağ olun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sibel Hocama söz vereceğim, kendisinin bir mazereti var.

Buyurun Sibel Hocam.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Anlayışınız için teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Ben de değerli Komisyon üyeleri, değerli teklif sahibi, değerli bürokratlar; herkesi saygıyla selamlıyorum. Ben Komisyonun asli üyesi değilim, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesi olarak, Sanayi Komisyonunun da çalışmalarını takip ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sizi fahri asli üye kabul ediyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Başkanım.

Benden önceki bütün hatipler ve son olarak da Sayın Budak çok detaylı şekilde aslında sorun alanlarını ortaya koydu. Yani Sanayi Komisyonu çok teknik, çok spesifik konu alanlarında çalışıyor ve gelen kanunlar da genelde, işte, serbest bölgelerle ilgili kanunlar çok fazla geldi, düzenlemeler, odalar, borsalarla ilgili, esnaf sanatkarlarla ilgili, birçok kooperatif, birçok kanun geldi bu Komisyona. Sayın Bakan Yardımcısı, sizinle burada beraber çalışarak... Ama Sayın Çetin Osman Budak gerçekten çok detaylı bir tablo ortaya koydu; her bir sorun alanı çok kapsamlı kanunlar gerektiren alanlar, burada, kısmi ve geçici düzenlemeler yapıyor. İşte, genelde, sanırım, bürokrasinin talepleri bunlar, teknik baz düzenlemeler ya da o alandakilerin talepleri mi bilmiyoruz ama burada ortaya çıkıyor ki o alandakilerin gerçek anlamda talepleri değil; bütün hatipler de buna vurgu yaptı zaten.

Bir de şöyle bir durum var: Yani gerçekten, farklı sayıda kanunda, 7 farklı kanunda, işte bir de Cumhurbaşkanlığı karanamesi var, bunlarla ilgili bir düzenleme yapıyor; tarım var içerisinde, kooperatif, esnaf var, sebze, meyve halleri var, perakende; belki de en önemli tartışmamız gereken ve Türkiye’nin gerçekten... Sayın Budak’a şahsım adına çok teşekkür ediyorum; çok detaylı, bizim söylememiz gereken noktaları çok detaylı şekilde ortaya koydu. Bu alanda ciddi bir çalışma yapılmadan; işte, biz zincir marketleri daha çok suçlanan... Bütün ekonomik sorun alanları o yanlış ekonomi politikalarının sonucunda hızlı... Ve Türkiye’de gerçekten çok ciddi, belki temel sorun alanımız olan enflasyon, fiyatların artış hızı, alım gücünün hızla düşmesi ki ve bugün Meclisteki bütün kanunlar neredeyse vatandaşın alım gücünü artırmaya dönük. Ama bunların etkisi ne olacak? Asıl temel sorunun teşhisi olmadan böyle yöntemler var, buna dönük kanunlar var; asgari ücretten, işte, birçok alanda maaşlardaki artış ama bunlar sonuç doğurmayacak tabii ki. Genel ekonomik görünüm çok sıkıntılı ve özellikle de bu Komisyonun alanını ilgilendiren sanayi sektörü, ticaret, esnaf, sanatkarlar ciddi sorun alanları

yaşıyorlar. Biz “AVM” dediğimiz zaman Sayın Komisyon Üyesi “Ne olacak ki işte, ne kadar güzel, vatandaşlar harcıyor.” diye bir yaklaşımda bulundu. Açıkçası Sanayi Komisyonunun üyesi bir iktidar milletvekilinin bu yaklaşımı da ilginç geldi bana. Baktığımız zaman, vatandaşlarımızın neredeyse 40 milyonu bireysel krediyle geçiyor ve 1 milyona yakınına da icra takibi yapıyor. Ya, böyle bir tablo var.

Ciddi bir gıda enflasyonu var. Türkiye, bir tarım ülkesi olarak yanlış tarım politikaları sonucunda ciddi bir gıda enflasyonu karşı karşıya kaldı.

Zincir marketler sorunu gerçekten... Bu konuda ben bir araştırma önergesi de vermiştim Bakanlığa belki üç dört yıl önce. Sayın Budak'ın ortaya koyduğu tespitler yani bunlar nerede açılıyor, neden açılıyorlar, ne kadar mesafeyle açılmalı, nüfusa orantılı mı? Ve şunu da ortadan kaldırıyor: Bölgesel anlamdaki, vatandaşların alım gücüyle beraber o alım gücünün giderek zayıflaması çünkü İstanbul'daki bir ürün ile Hakkâri'deki bir ürün aynı fiyatta satılıyor bu marketlerde. E, bu da ciddi bir tartışma alanı aslında çünkü baktığımız zaman, eskiden bölgesel fiyat farklılıkları ve yaşam koşulları da farklıydı ama şimdi bunu da belki...

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Hakkâri'de daha pahalı hatta.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet.

Bir de tabii, içinde satılan ürünlerin çeşidi ciddi bir sorun. İşte, kırtasiyeden tutun beyaz eşyaya kadar ürünler satıyorlar. Bunların çok dikkatli değerlendirilmesi gerekiyordu.

Odalar ve Borsalar Birliğinin üniversitesi -ben de bir akademisyenim- kendi vakfına bir katkı sunuyor. Bir vakıf üniversitesi doğal olarak kurdu Odalar ve Borsalar Birliği ve önemli, başarılı da bir üniversite ama burada temel sorun Odalar ve Borsalar Birliğinin sunmuş olduğu katkı tartışması değil, burada ciddi sorun, vakıf üniversiteleri sorunu. Vakıf üniversiteleri bu Komisyonun gündemi değil, bu kanun teklifinin da gündemi değil ama vakıf üniversitesi... Yani bu Meclis eğer çalışacaksa vakıflara verilen bu katkı paylarını uzatmak değil, vakıf üniversiteleri sorun alanını tartışması lazım; bunlar nasıl üniversiteler, nasıl açılıyorlar, iç yapıları nasıl, mali yapıları nasıl, akademik yapıları nasıl, nitelikleri nasıl? Bu, buranın konusu değil ama buna Sayın...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Odaların, Borsaların harcamaları Ticaret Bakanlığından izinli olduğu için... Bu, spesifik bir konu.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bunu söyledim zaten, Sayın Altuntaş, Sayın Hocamız da söyledi.

Şimdi Avrupa Birliğiyle ilgili kısma geleceğim. Şimdi, işletme ve sanayi politikası Sayın Başkanın da alanı Avrupa Birliği alanında beraber de çalıştık.

(Uğultular)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, hatibi dinliyoruz arkadaşlar.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Fasıllar 20, işletme ve sanayi politikası. Bu fasılda biz müzakerelere başladığımız zaman 2005'in hemen akabinde, 2007'de bu faslı açtık ama bu fasıldaki düzenlemeler konusunda özellikle de Avrupa Birliği raporlarına yansıyan eksiklikler var yani burada, işte, bir madde getiriliyor, Avrupa Komisyonunun direktiflerine uygun olarak getirildiği söyleniyor ama burada temel sorun alanı, Gümrük Birliği Anlaşması'nın güncellenmesi konusu, sanayi ve ticaret politikalarında son raporlara yansıyan, Avrupa Birliği raporlarına yansıyan eksikliklerin tamamlanması. Burada önemli uyarılarda bulunuyor ve bu Komisyonun alanını da çok ilgilendiriyor. Biliyorsunuz, Yeşil Mutabakat sürecine geçti Avrupa Birliği ve bu anlamda bu Komisyonun alanını ilgilendiren karbon ayak izinden yani sadece bir Yeşil Mutabakat, çevreye duyarlı üretim süreci değil, birçok ayağı olan bir alan ve bu

Komisyondun da temel alanı. Ya, bu Komisyondun temel odak noktası bu konular olması gerekirken, karbon ayak izi, döngüsel ekonomi, tarım, sürdürülebilir kalkınma, ulaşım, enerji, AR-GE, inovasyona dönük çok ciddi yasal düzenlemeler yapması gerekirken bu Komisyon geçici, kısmi düzenlemelere odaklanmış durumda.

Şimdi, rekabet politikası var ve rekabet hukuku var. Şimdi, burada, maddede çok ilginç bir düzenleme var: Sayın Bakana ek yetki veriliyor; haksız ticari uygulamaların kararını verecek Sayın Bakan. Şimdi, bu, hangi rekabet hukukunda olur? Avrupa Birliği konusunda bunu nasıl açıklayacaksınız? Ya, kişisel, keyfi bir yetkisi olacak Bakanın ve haksız rekabete ek uygulamalar ekleyecek. Peki, Avrupa Birliği rekabet politikası, rekabet hukukuyla ilgili uyumsuzluklar ne olacak? Ticaret uzmanları bunun da değerlendirmesini, belki Bakanlık bununla ilgili bir açıklama yapabilir.

Bir de AB uzmanları, ihracatı geliştirme uzmanları; bunlar, ticaret uzmanlığı kadrosunda. Şimdi, Cumhurbaşkanlığı kararnameyle bu yapıldı ve Anayasa Mahkemesi iptal etti bunu. Şimdi, Avrupa Birliği uzmanlığı neden lağvediliyor, bunun gerekçesi nedir ve Cumhurbaşkanı neden böyle bir tasarrufta bulundu? Şimdi, biz Avrupa Birliğine aday ülkeyiz, müzakere sürecimiz devam ediyor, çok sorun alanı. Şimdi, siz burada “Komisyon direktiflerini uyguladık.” diyorsunuz da Avrupa Birliğiyle uyum sürecimizde bir kopuş noktasındayız ve en önemli kriterlerimiz olan özgürlükler, hukukun üstünlüğü, bağımsız yargı, güçler ayrılığı ilkesinden... Siz ne yaparsanız yapın bu siyasi kriterlerde bir aşama kaydedemezsek bu yapmış olduğunuz uygulamalar hiçbir anlam ifade etmiyor. İşte, neredeyse aşama kaydettiğimiz sanayi ve ticaret faslını kapatamıyoruz. Neden? Buradaki düzenlemenin ne katkısı olacak? Bir katkısı olmayacak. Bunu dikkatinize sunmak istiyorum ben. Bu önemli ve ticaret uzmanlığının, Avrupa Birliği uzmanlığının neden lağvedildiğini, bu kurumsal yapıyı... Ki biz adayız, resmî müzakere sürecindeyiz ve bu kadrolara ihtiyaç var. Hani, bunun gerekçesi nedir ve Cumhurbaşkanı neden böyle bir tasarruf kullandı? Bunu da açıklamanız gerekiyor. Ki zaten yetkisini aşan şekilde bunu yaptı ve bizim başvurumuz üzerine Anayasa Mahkemesi iptal etti, şimdi kanuni düzenleme gerektiriyor. Ya, bunun olmaması ve bu Komisyonun tekrar bunu tartışması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum anlayışınız için. Toplantım olduğu için maalesef çıkmak durumundayım.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sibel Hocam, teşekkür ediyoruz katkılarınız için, sağ olun.

Vehbi Bey, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hocam, şimdi ben burada tartıştığımız kanun teklifin adına bakıyorum “Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” diye bir kanun teklifi var karşımızda. İçeriğine baktığımızda, içinde neler var diye baktığımız zaman da adı “Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu...” diyor ama içeriğine baktığımız zaman, sadece 5’inci, 6’ncı, 7’nci, 8’inci maddelerde ilgili kanunda, yani 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kanunu’nda değişiklik yapılıyor. Ağırlıkta ne var diye baktığımız zaman da en fazla değişiklik madde 14, 15, 16, 17, 18’de 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun’da değişiklikler yapılmakta. O hâlde, bu kanun teklifinin adı esasında “Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği” olmaması lazım, “6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Kanunu...” diye devam etmesi lazım benim bildiğim kadarıyla. E, peki, neden ismi bu şekilde yapılmamış da niye “Odalar ve Borsalar Birliği” diye yapılmış? Bence burada bir sahte isim var, burada bir nickname kullanılmış yani anladığımız kadarıyla,

burada bir şeyler gizlenmek isteniyor, kamuoyundan bir şeyler kaçırılmak isteniyor çünkü normal şartlar altında, bu kanunun adı “6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanunda Değişiklikler...” olması lazımdı.

Şimdi, demin arkadaşlarımız da bahsetti, bir süreç var uzun zamandan beri, 2021 yılından beri; Sayın Bakan Mehmet Muş çeşitli defalar hal ve perakende yasasındaki değişikliklerden bahsetti. İşte, hatta bunun 2022 yılının sonuna kadar getirileceğinden bahsedilmişti; ortada bir perakende yasası yoktu.

Bir de biraz evvel arkadaşlarımın da bahsettiği, bu bizim “3 harfli” diye bahsettiğimiz zincir marketler meselesi var çünkü bundan bir iki ay önce gündemde bir hayli yer aldı; bir süre avı, hatta bir cadı avı şeklinde bir süreç yaşanmıştı. Ne idi bunlar? Bu 3 harfli marketler fahiş fiyatlarıyla enflasyonu artıran; enflasyonun sebebi, müsebbibi olarak gösterildi iktidar tarafından ve âdeti bir süre avı başladı yurdun birçok yerinde. Bu 3 harfli marketlerden bir tanesinin birçok mağazası çeşitli gerekçelerle kapatıldı. Bunlar neredeyse vatan hainliğine kadar yaftalandı, bu marketler.

Ben şöyle bir şey yapmıştım... Tarım Kredi Kooperatiflerinin mağaza sayısı da bunlara yaklaşmaya başladı, binleri geçti bildiğim kadarıyla ve Tarım Kredi Kooperatifleri Birliğinin marketleri ki biliyorsunuz Cumhurbaşkanımızın alışveriş yapmaktan çok hoşlandığı, sıklıkla gittiği, fiyatları çok ucuz bulduğu ve hatta özellikle 25 tane ürünün fiyatlarının ucuz olması için talimat verdiği... Ben buraya gittim tam bu esnada, bu 3 harfli marketlerin fahiş fiyatla suçlandığı esnada, Cumhurbaşkanının “Bunların fiyatları en ucuz olacak.” diye talimat verdiği o 25 ürünü aldım, bir sepet yaptım, ücretini verdim. Daha sonra, aynı ürünlerden o gün “Vatan hainidir.” denilen, “Enflasyonu azdırıyor.” denilen, “Enflasyonun sebebi bunlar.” denilen o 3 harflilerden bir tanesine gittim, aynı ürünleri de oradan aldım, fiyatlarını karşılaştırdım, 25 kuruşluk bir fark var toplamda. Yani Tarım Kredi Kooperatiflerinin fiyatları toplamda 25 kuruş daha ucuzdu eğer buna ucuzluk denilebilirse.

Yani ortada şöyle bir şey var: Şimdi, Tarım Kredi Kooperatifleri marketleri ne kadar ucuzsa Cumhurbaşkanının dediği gibi, diğer marketler de aynı şekilde ucuz veyahut da gene iktidarın dediği gibi bu 3 harfli marketler ne kadar fahiş fiyatlar veriyorsa o zaman Tarım Kredi Kooperatifleri de aynı şekilde fahiş fiyatlar veriyor. Neyse o dönemde biz dedik ki: “Ya, enflasyonun sebebi bu değil, enflasyonun sebebi bambaşka şeyler.” Mesela, daha dün açıklandı tarım ürünleri üretici fiyat endeksi, yüzde 151,3’e düşmüş; bu, düşmüş hâli. Yüzde 169,45’ten yüzde 151,3’e düşmüş yani “düşmüş” deyince düşmüyor esasında, aylık bazda yüzde 4,82 artmış yani bu ay 5 basamak artmış ama geçen sene aynı zamanlarda 15 basamak arttığı için sanki bize düşüyormuş gibi gözüküyor. Düştüğü yok, fiyatlar artmaya devam ediyor, fiyatların yükselme hızı yavaşlıyor. Yani burada da böyle bir durum var, bunu da koymamız lazım. Yani bu enflasyonun sebebi, bizatihi iktidarın kendisi.

Biz o zaman bunları anlattık ve “Ya, siz madem bunlarla mücadele etmek istiyorsanız perakende yasasını getirin.” demiştik. “Perakende yasasını getirin. Bu 3 harfli, bu zincir marketler esnafa çok ciddi zarar veriyor, her şeyi satıyorlar, her zaman satıyorlar; rekabet etme şansları yok.” dedik ve bunun üzerine aradan zaman geçti, 26 Aralık 2022’de bu 4 zincir marketin yetkilileri Sayın Bakanımız Mehmet Muş’la bir görüşme yaptılar. Daha sonra, ne olduysa o görüşmede, ne konuşulduysa o görüşmede bir bakıyorsunuz on beş gün sonra iki yıldan beri “Ha geldi ha gelecek, ha geldi ha gelecek.” dediğimiz Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’da değişiklik bir torba yasayla geldi.

Şimdi, esasında elimizde 2 tane taslak var yani bir tanesi 2021 yılında sektöre dağıtılan, daha sonra rafa kaldırılan bir taslak -17 madde zannedersen- bir de işte bu kanundaki 5 tane maddeden oluşan bir teklif var. Şimdi, bunları kıyaslamak lazım bence. Şimdi, bu kıyaslamayı yaptığımız zaman şunu görüyoruz: Yani bu 2021 yılındaki taslak daha ilericiydi esasında baktığınız zaman, konuyu çözüyordu,

çözüm odaklıydı; eksiklerine rağmen, yetersizliğine rağmen hiç değilse şu 5 maddelik tekliften çok çok daha üreticinin yanındaydı bakıldığı zaman. Şimdi, burada, bakıldığında, tedarikçilerin ve üreticilerin aleyhine bir gerileme var bu yeni getirilen teklifte. Neye göre kıyaslırsak? Daha önceki piyasaya, sektöre sunulan taslağa göre kıyaslırsak. Biraz kıyasladığımız zaman, taslakta perakende zincir marketlerinin üreticiye karşı tazmin yükümlülüğü daha çok artırılıyordu, gelen teklifte ise üretici-tedarikçi-perakendeci neredeyse eşit kılınmış. Yani binlerce mağazası olan bir zincir market ile tedarikçi-üretici neredeyse eşit kılınmış. Zincir marketler raf alanlarının en az yüzde 1'ini coğrafi işaretli ürünlere, yöresel ürünlere ayıracaktı bu taslakta, burada öyle bir şey yok. Zincir marketlerde belli koşullar altında tütün mamulleri, mobilya, telefon, elektronik ve beyaz eşya satılmayacaktı ancak gelen bu teklifte böyle bir düzenleme yok. Taslakta, zincir marketler pazar günleri sabah on birde açılacaktı, gene dediğim gibi teklifte bu yok. Taslakta belediyelerin tedarik ve dağıtım kooperatiflerine ortak olabilmesi sağlanırken teklifte bu yok ve gene taslakta ticari misilleme ve uyumsuzluklar için çözüm bulunurken teklifte bu yok.

O hâlde, aklımıza başka sorular da gelmekte. İki yıldır rafa kaldırılan perakende yasasının kırılarak, üstelik zincir marketler lehine kırılarak karşımıza getirilmesinin nedeni 26 Aralık 2022 tarihinde Sayın Bakan ile sektördeki bu 4 zincir market yetkililerinin yapmış olduğu toplantıyla alakalı olabilir mi? O toplantıdan sonra, düne kadar neredeyse vatan haini ilan edilmiş olan, enflasyonun sorumlusu olarak gösterilen zincir marketlerin birden deyim yerindeyse imana gelip bir ay boyunca fiyat sabitleme -bakın, indirim demiyorum, indirim yapmıyorlar. Hani bunlar fahiş fiyat yapıyordu ya, fiyat indirmiyorlar; gene fahiş fiyat, onu sabitliyorlar- kampanyaların başlaması ile bu 2021'deki taslağın kolunun kanadının kırılarak buraya getirilmesi arasında bir bağ var mı? Benim aklıma bunlar geliyor. 2021 yılında rafa kaldırılan perakende yasasının kuşa çevrilerek, üstelik adı kamufle edilerek torba yasaya konulmasının nedeni Sayın Bakan ve zincir market yetkilileri arasında yapılan bir pazarlık mıdır? Yani, işte "Biz bir ay boyunca şu kadar üründe donduralım, sizin de bir tane taslak vardı, o taslağı da kuşa çevirin, o şekilde Meclisten geçirin, böylelikle siz de sözünü tutmuş olursunuz. 'Perakende kanunda değişiklik de yaptık, ne zamandır yapacağız diyorduk.' Bu şekilde getirin." diye bir pazarlık mı var soruları aklımıza gelmiyor değil.

Ben şimdilik sözlerimi burada sonlandıracağım, daha sonra, maddelerde de konuşmak isterim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Komisyon üyelerimizden konuşmak isteyen var mı?

Hacı Bey, buyurun.

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, daha önce, konuşmacılardan sanki esnaf ve sanatkâra bugüne kadar hiçbir şey yapmamışız gibi... Tabii, malumunuz gerek pandemi öncesi gerek pandemi sürecinde AK PARTİ olarak esnaflara ciddi destekler verdik. Örneğin, kira desteğini söyleyecek olursak büyükşehirlerde aylık 750 lira, diğer illerde ise 500 lira yani buna göre ayda 432 milyon liradan toplamda 1 milyar 300 milyon liralık kira desteğini esnafımıza hibe olarak verdik. Yıllık cirosu 240 bin TL'nin altındaki yaklaşık 850 bin esnafımızı vergiden muaf tuttuk. Kırk senelik esnaf ve sanatkârim yani kırk sene zarfında hiçbir hükümetin esnaf ve sanatkârı vergiden muaf tuttuğuna şahitlik etmedim. Dolayısıyla, ayrıca...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Zaten kazanmıyorlar ki! Kazanmayan adamdan vergi mi alınır?

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Ben kırk beş yıllık esnafım, bari...

HACI ÖZKAN (Mersin) – Hayır, şimdi, araştırın vergiden muaf bırakılmadı mı; araştırın yani.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şimdi, değerli arkadaşlar, Hacı Bey'in gözünden kaçmış olabilir. Bu, normal bir şey.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok, yok ama zaten kazanmıyorlar ya!

HACI ÖZKAN (Mersin) – Hayır, araştırsınlar Başkanım. Ezbere konuşmuyorum, araştırsınlar.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Aynen.

HACI ÖZKAN (Mersin) – Ben, kırk senelik, ezbere yok... Ezbere yok, çıkarırım yani ben böyle kalkıp da rahat bir şekilde konuşmam.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayrıca, Hacı Bey bu işleri çok bilinçli yapan bir esnafımız.

HACI ÖZKAN (Mersin) – Ondan sonrası, ayrıca, kredi üst limitini 350 bin liradan 500 bin liraya çıkardık. İş yeri edinme ve taşıt kredisi limitlerini, biliyorsunuz, 1 milyon liradan 1,5 milyon liraya yükselttik. Yine, Cumhurbaşkanımızın tabii esnaf buluşmasında, yüz yüze esnaf buluşmasında, Yüz Yüze Türkiye Esnaf Buluşması programında verdiği müjdelere esnafımızda mutluluk etkisi yaratmış. Esnafa destek paketine 50 milyar TL ilave ederek 150 milyar TL'ye çıkardık. Yine, Halkbankta Paraf, Troy esnaf kredi limitinin 100 bin liradan 150 bin liraya çıkardık. Ayrıca, esnafımıza üç ay ödemesiz toplam on iki ay vadeli ve yüzde 9,75 gibi düşük faizle taksitlendirme fırsatı verildi.

Yine, bununla birlikte, tabii ki çalışmalarımız devam ediyor. Bu, sadece kısacası; fazla da uzatmak istemedim. Dolayısıyla tekrar ediyorum, kırk sene zarfında hiçbir hükûmetin esnafı vergiden muaf bıraktığına şahitlik yapmadım. Yani bilen arkadaşımız varsa bizi de bilgilendirsin, biz de öğrenelim.

Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hacı Bey, çok teşekkür ederim.

Kapsamlı ve bilgilendirici bir konuşma oldu.

Turan Bey, söz sizde.

Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim sevgili Başkan.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Konuşmaların kısa, öz ve anlaşılır olmasını özellikle rica ediyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok, anlaşılır olduğu kesin de kısayı, özü takdir edersiniz siz. Ekonomiyi yeniden öğreniyoruz zaten, o yüzden, herkes anlaşılır konuşuyor ve herkes bir şeyler öğretiyor burada.

Ya arkadaşlar yani enflasyon falan filan buralardan tutulabilir mi? Şimdi, zaten sınıfta kaldınız, bizi on üç on dört ay geriden takip ediyorsunuz. Sayın Bakan Mehmet Muş bu sıralardan gitti, saygı duyduğumuz bir arkadaşımız, benim seçim bölgemin de milletvekilidir. Ama keşke on üç ay önce Sayın Kılıçdaroğlu'nu dinleseydi, üzerinden on üç ay geçtikten sonra işte “bu, tu kaka” dediğiniz, milletin önüne attığımız, her şeyin günahkârı ilan ettiğiniz zincir market sahipleriyle beraber toplantı yapıyor. Ha, nedir? İşte, bir ay, iki ay herhâlde zam yapmayacaklar değil mi? Bu mudur yani içeriği bu mudur? Seçim öncesi “Ya Allah, bir yere tutunalım.” misali bir ilişki bu. Vatandaş düşünmekle sandığı düşünmek arasındaki farkı işte iki siyasi partinin duruşu ortaya koyuyor.

Biz, on üç ay önce bu millet kara kışa girerken Sayın Genel Başkanımızın ağzından geçen yıl kasım ayında burada açıklamalar yapıp “Bir kara kış fonu kurulsun.” dedik, sonra da bu zincir marketlerin CEO'larına da mektuplar gönderdik, çağrılar yaptık. Özellikle gıdayla ilgili on kalem üründe zam yapılmaması için -ve böylece bir yerlere çökerek falan değil, bir hukuksuzluk yaratarak da değil, serbest piyasayı da etkileyerek değil- dedik ki: “Geldiğimizde biz sizin bu zararınızı telafi edeceğiz.” Bu açıklamalarla o zaman “akli değil” diye dalga geçtiniz. Ama ben sizin getirdiğiniz teklifle akli değildir diye de dalga geçmeyeceğim burada; gecikmişliğinizin ödülünü halktan alırsınız; başka söyleyecek

bir şey yok. Ama çıkın söyleyin, deyin ki: “Sayın Kılıçdaroğlu bunu on üç ay önce söylemişti, helal olsun, iyi de söylemişti, yiğidi öldürelim ama hakkını teslim edelim.” diyebilecek kadar bazı konularda ne olursunuz cesur olun. Biz bir buçuk yıl önce söylüyoruz, bir yıldan fazla süre geçiyor üzerinden...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Turan Bey, biz yaşatmak için varız ağabey.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tabii, kuşkusuz, onunla ilgili...

Bakın, yiğidin hakkı yiğide diye söyledim yani burada bazı şeylerin hakkını teslim etmeniz gerektiğini söylüyorum.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Teşekkür etmemeyi de sizden öğrendik. “Altınla koymazsanız teşekkür etmeyiz.” diyorsunuz, biz de teşekkür beklemiyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tamam, ederiz ederiz de biz öğretemedik de onu, neyse...

Şimdi, geç kaldığımız her şeyin faturasını bu vatandaş ödedi. Bu vatandaş bir yıl boyunca aç, yoksul, işsiz. Evinde tüp gaz alamayarak, elektriği kesildi, şu oldu, bu oldu; ödedi. Şimdi, on üç ay sonra ıslah oldu arkadaşlarımız, olsun, o da iyi, tamam ama buradan bir enflasyon mücadelesi çıkmaz. Biz bunu söylerken “enflasyon mücadelesi” tanımı içinde söylemedik; yarattığımız ağır yoksulluğa karşı insanların tutunacağı bir alan olsun diye söyledik; ağır yoksulluk ve yarattığınız tekelci anlayışa karşı bir tanımlamaydı bu.

Sayın Budak az önce söyledi, bu yarattığımız zincir marketler aslında bir tekelci anlayışın ürünleri. Küçük esnafı öldürdünüz, burada da yaptığımız birtakım düzenlemelerle üzerine katmerli sürme çeker hâle getirdiniz.

Şimdi, bakınız, ne için yapılr kanunlar? Kamu yararı için yapılr değil mi? Kamu kimdir? Hepimiz. Hepimizin yararına kanun yapmanız gerekiyor. Bu Anayasa’nın -şimdi açıyorum- 167’nci maddesinde bir düzenleme var, 167’nci maddesi diyor ki: “Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.” Anayasa’nın 167’nci maddesi, bu, düzenleyici bir madde; düzenleyici, illa her şeyin emredici olması gerekmez. Devletin görevini tanımlıyor. Devlet kimdir? Sizin iktidarınız şu anda devleti formüle eden ve sahaya süren yerde duruyor. Ne yaptınız bu tekelleşme işlerine karşı? Zincir marketlerle ilgili hangi önlemleri aldınız? Kaç tane yasa teklifi hazırlandı, bu TBMM’ye sunuldu? En son, benim bildiğim Sayın Çetin Osman Budak’ın hepimizin adına hazırlayıp sunmuş olduğu yasa teklifi var. Niye korumadınız küçük üreticiyi bu zincir marketlerin karşısında? Niye üreticiyi korumuyorsunuz ve hâlâ getirdiğiniz hükümlerle, burada getirdiğiniz ara tarif hükümlerle beraber, üreticiyi ezdirecek hükümlerle geliyorsunuz. Niye torba kanunların içerisinde bu tip şeyler çeviriyorsunuz? Az önce sevgili arkadaşımız Vehbi Bakırlıoğlu sordu, dedi ki: “Çağrınız bu dövdüğünüz, kırdığımız, döktüğünüz, tahkir ettiğiniz zincir marketlerin sahiplerini, onlarla oturup başka bir anlaşma mı yaptınız? Ben böyle bir şey yaptınız anlamında söylemiyorum. Ama bu yasa teklifinin içerisine serpiştirdiğiniz birtakım hükümler bunu getiriyor beraberinde.

Yani bu yasa teklifinin içerisinde daha önce hazırladığımız bir perakende ticaret kanunu vardı, 2021 yılında bir taslak vardı. Orada küçük üreticiyi koruyacak olan hükümlere de burada ters takla attırmış vaziyettesiniz. Orada, o teklifte üreticinin dava açması gerekmezken, küçük üreticiyi koruma anlamında üreticinin dava açması gerekmezken burada haksız ticari uygulamanın bir ucuna üreticinin dava açma zorunluluğunu koydunuz; ispat külfetini kendisine getirdiniz. Tedarikçi karşısında... Evet, getirdiniz, burada, yazıyor burada, 17’nci maddede. Küçük üreticiyi burada sokağa bıraktınız güçlüler karşısında. Hayır, ya niye elinizle işaret ediyorsunuz? Getirdiğiniz kanun maddesi burada. Burada “eşitlik ilkesi” adı altında tariflediğiniz küçük üreticiyi zafiyete uğratmaktır. Daha önce getirdiğiniz taslaklardan haberinizi

yoksa ben size söylüyorum. Orada küçük üretici değildi ispat külfetini taşıyan. İspat külfeti orada zincir marketlerdeydi, tedarikçideydi. Burada küçük üreticinin üzerine de bıraktınız, “Kimden kaynaklıysa o yapısın.” dediniz, ispat külfetinin yerini değiştirdiniz, yıktınız üzerine.

Şimdi, belli ki burada üreticiyi koruyan bir kanun getirmediniz. Getirdiğiniz kanunu savunun, öyle söylediklerimize itiraz etmeyin.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Muhalefet olsun diye...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tabii, muhalefet olsun diye...

Sonra, bakın, daha önce getirdiğiniz taslakta üretici ve tedarikçiden bedel talep edilemeyeceğini öngörmüştünüz. İhmal ve kusuru ispat yükümlülüğünü perakendeci ile tedarikçi, üretici arasındaki husumette perakende işletmeciye; tedarikçi ile üretici arasındaki husumette ise tedarikçiye vererek küçüğü büyüğe karşı korumaktaydınız. Bu masaya oturuldu, ne oldu da bu kanun teklifi, taslağı değişti, böyle geldi? Bunun bir izahının olması lazım. Niye ispat külfeti yer değişti? İspat külfetinin yer değiştirmesinin bir anlamı olması lazım.

Haksız uygulamayla alakalı başka bir hüküm daha koydunuz, başka bir hüküm daha koydunuz, diyorsunuz ki: “Haksız uygulamayla ilgili Ticaret Bakanlığına yetki vereceğiz, yönetmelikle bunu düzenleyecek.” Yine, küçük üreticiyi mağdur edecek bir alan aynı zamanda ve bunun kanunilik ilkesiyle, idarenin yasallığıyla, yasama yetkisinin devredilemezliğiyle alakası yok. Bu Anayasa’da bu hükümler var. Siz, açıkça kanunla tanımlamanız gereken eylemleri “Efendim, ticari hayatın hızlığı gereği biz Ticaret Bakanlığına devrediyoruz. Ticaret Bakanlığı yönetmelikle beraber bunları tanımlayacak.” Suç ve cezaların kanuniliği diye bir şey var; bu Anayasa’nın 38’inci var, kanunilik ilkesi var. Bu Anayasa’da yasama yetkisinin devredilemeyeceğine dair madde var. Yine, aynı Anayasa’da hukuki güvenlik ilkesi var, var oğlu var. Neye göre bunları devrediyorsunuz, niye bu bulanıklığı yaratıyorsunuz? “Sorum ne, aradığınız ne burada?” diye sormamız gerekmez mi size.

Odalarla alakalı kısmı getirdiniz; soruyoruz, odalar pek de mutsuz değiller bununla alakalı, ufak tefek eleştirilecek şeyler var, emeğinize sağlık, Allah razı olsun. Aynı getirseydiniz, niye aynı getirmiyorsunuz? Niye benimseyebileceğimiz bir yasanın içerisine bu şekilde problem yaratacak bir şeyi sokuyorsunuz?

Bakınız, ben size başka bir Anayasa hükmü daha okuyayım: Anayasa 172 “Tüketicilerin korunması” Anayasa 173 “Esnaf ve sanatkârların korunması” “Devlet, esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır.” Nasıl olacak burada, nasıl olacak ya? Üreticiyi korumanız gerekiyor. Nasıl bir tedbir bu, kimi koruyacak; zincir marketleri mi sığırdınız buraya da onları koruyacak hükümler koyuyorsunuz?

Bir başka hüküm daha okuyayım size -arkadaşlarımız burada az önce birtakım hükümlerden bahsetti- Anayasa’nın 171’inci maddesi: “Devlet, millî ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır.” Bir önceki taslağımızda var bu. Bakın, aynen az önce arkadaşlarımız okudu, tek tek okumayacağım. Belediyelerin tedarik ve dağıtım kooperatifi ortağı olabilmesi sağlanıyordu bir önceki taslağımızda. Burada yok, Anayasa’nın 171’inci maddesi bunu söylüyor, siz bununla ilgili hiçbir şey yapmıyorsunuz. Daha önce belediyelerin doğrudan alım yapabilecek olduğu, gerçekten piyasaya ucuz, kaliteli, taze ürün sürülebilecek olan bir alanla alakalı taslağımızdaki düzenlemeyi çıkardınız burada. Niye çıkardınız? O masaya oturduğunuzda ne konuştunuz? Olur mu canım böyle şey, ucuz bir şekilde belediyeler kanalıyla halka ulaşmasın, sosyal belediyecilik yapılmasın, doğrudan alım yapılmasın, tüketici kooperatifleri de bu alana girmesin; zincir marketlere halkı ezdirelim, öyle mi?

Başka bir anlam çıkıyor mu buradan? Niye çıkardınız taslaktan kardeşim? Madem daha önce, 2021 yılında getirdiğiniz kanun teklifini getirseydiniz, tartışsaydık burada. Aceleniz ne, bunun içerisine bu tip hükümleri sokuyorsunuz?

Az önce arkadaşlarımız yine saydılar “Birtakım mamullerin bu zincir marketlerde satılmaması gerekir.” diye. Daha önceki taslağımızın içinde vardı mobilyadan başka şeylere kadar, elektronik şeylere kadar. Getirdiğinizde o da yok, o yok, bu yok. Pazar günü saat on birde açılmasıyla ilgili yine taslakta bir hüküm vardı. Küçük esnafa yönelik olarak pay ayrılmasıyla ilgili bizim tekliflerimiz var. Ya, siz her türlü üreticiyi öldüreceksiniz, bu tekellerin eline terk edeceksiniz, üstelik o otuz günlük süre içerisinde iptalle beraber karşı karşıya bırakacaksınız, üretici daha uygun şartlarda malını verebilecek bir yer bulursa malını oraya veremeyecek, sizin bu zincir marketlerinizin eli altında ezilecek hâle gelecek, sonra da diyeceksiniz ki: “Enflasyonla mücadeleyi böyle yapıyoruz.” Siz üreticiyi öldürüyorsunuz. Zaten şu korumaları da yapmıyorsunuz, hasılat dönemlerinde ithalata ilişkin sınırlamalar da getirmiyorsunuz. Bu ülkenin çiftçisini, üreticisini olduğu gibi yabancıların karşısında rekabet edemez hâle getirdiniz ve iç piyasada da bu kan içici tekellerin eline teslim ediyorsunuz. Onlarla oturup “Bir ay, iki ay zam yapmayacağız.” diyerek seçime yönelik pazarlık yapıyorsunuz. Sonra, Allah korusun “Başımıza geleceklerden hiç kimse sorumlu değil.” gibi bir tabloyla karşı karşıya kalacağız.

Şimdi, işte, hukukun olmadığı bir ülke tarifi budur. Hukuk -az önce söyledim- kamu yararına kanun yapmayı emreder. Kamu yararına yaptığınız kanunun öncelikle bu üreticileri koruması gerekir. Üreticiyi korumadığınız zaman, bu ülkede üretim yapmadığımız zaman evinde hazır malını satan aile reisi hâline gelirsiniz. Masayı satarsınız, sandalyeyi satarsınız ve bir süre sonra satacak bir şey kalmazsa o aile reisi ailenin onurunu satar hâle gelir. Bu ifadeyi ben devlet ve millet için kullanacak kadar saf değilim ama onurumuzla oynanır bir ekonomik tablo yarattınız. Israrla ve inatla ekonomide olmayan denklemleri hayata sürerek farklı bir enflasyonist ortamı siz kendiniz oluşturduunuz ya, bundan iki sene öncesine kadar enflasyon yoktu. Sayın Cumhurbaşkanı faizin ve enflasyonun 19 olduğu tarihte yaptığı açıklamayla beraber “Faize karşı mücadele ediyorum, nastır.” dedi, enflasyon-faiz dengesini olduğu gibi bozdu, üretim olmayan bir ülkede bizi teslim etti. Yüzde 250-300 civarında elektrik ÜFE’si olan bir ülkede siz üreticiyi de ezdirerek bir aylık bir önlemlerle beraber enflasyona çözüm arıyorsunuz. Aklımızla dalga geçmeyin Allah aşkına ya, aklımızla dalga geçmeyin! Enflasyonla mücadele böyle bir şey değildir. Enflasyonla mücadele, yargı bağımsızlığından tutun Merkez Bankasının bağımsızlığına kadar, talimat almayan bir Merkez Bankası oluşturarak olur, siyaseti angaje olmamış bir devlet yapısıyla olur, üretimle ilgili öngörülebilir alanları tanımlayan stratejik planlama teşkilatı ya da Devlet Planlama Teşkilatı gibi bir teşkilatla olur. “Aklıma esti, bugün bu kararları alacağım.” diyerek enflasyonla mücadele olmaz. Böyle ancak küçük üreticiyi yok edersiniz. Sayın Genel Başkanımız o tarihte CEO’lara mektup yazdığı zaman 10 ayrı başlıkta da üreticiyi koruyabilecek ve enflasyona karşı ezdirmeyecek önlemleri tariflemişti. Umarım bir tarihte aklınız onlara erer ve onları alırsınız diyeceğim ama o kadar zaman da yok. Sandık geliyor, inşallah onları da zamanı geldiğinde biz yaparız.

Şimdi, burada Anayasa’nın düzenleme biçiminde maddelerine karşı siyasi iktidarınızın geleceğini tahkim etmek için bir yasa geçirdiniz. Ayırsaydınız keşke, odalarla ilgili yasaı getirseydiniz, bu tartışmayı burada da bu boyutta yapmasaydık, değil mi arkadaşlar? Şimdi, biz, sizin karşınızda bu ülkenin üretim dinamiklerini korumak zorunda kalıyoruz. Siz küçük üreticiyi yamyamların eline teslim eden bir yasa teklifine bize burada hiç sesinizi çıkarmadan “Aman ne cici yasa yaptık, işte, odalarla ilgili taleplerini yerine getirdik.” diyecek durumda değilsiniz. Siz aslında bu yamyamlara karşı Türk halkının üretim mekanizmasını peşkeş çekiyorsunuz. Bu yasanın 14’üncü maddesinden itibaren getirdiğiniz...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Temiz bir dil kullanalım, şey yapmayalım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ne var kirli? Siz bana kirli tek kelime söyleyin.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – “Yamyam” ifadesi...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yamyamdırlar, kan içicidirler, halkımızın kanını içiyorlar. Siz niye savunmak zorunda kalıyorsunuz şimdi bu arkadaşları? Siz “Yamyamsınız.” demediniz mi siz bağırmadınız mı, siz dövdürmediniz mi bu insanları?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kimseye “yamyam” demedik.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, bundan daha ağırını söylediniz. Daha ağırını söyledi Sayın Cumhurbaşkanı. Sizin suçladığınız adamlar değil benim buradaki, sistem. Yamyamı üreten sistemdir diyorum ben, münferiden CEO’yu çekip dövelim demedim ben size. Siz bunları ayağa düşürdünüz, kendi yarattığınız yamyamlara karşı halkı adres göstererek “Sadece burası.” dediniz. Hayır, politikalarınızdır, siyasettir, güttüğünüz siyasettir bu yamyamlığı yaratan. Hem orada o yamyamları yaratıyorsunuz hem öbür taraftan asla enflasyonla mücadele kavramı olamayacak kavramlarla beraber bize vakit kaybettiriyorsunuz. Sırtımızdan bu ülkede bankalara yüzde 500 kâr ettiren sizin iktidarınız değil midir? Niye orada aramıyorsunuz? Hadi arasanıza orada. Siz gayrisafı millî hasılayı tanımlarken içerisine bankaların kârını koyuyorsunuz, rantı koyuyorsunuz, her türlü enerji kaynaklarımızı peşkeş çektiğinizde o oluşan kârı da koyuyorsunuz. Orada sadece ve sadece “millî” kavramı içerisinde kalan gariban halkımızın yüzde 27-28 civarında üretiminden kaynaklı ücret, maaş olarak aldığı gelirler var. Gayrisafı millî hasılayı herkese dağıttınız, peşkeş çektiniz. Hadi kafa tutsanıza içinde bankaların yüzde 500 zamları var. Bu kadar enflasyonun ağır olduğu bir ülkede, bu kadar üretimin sıkıntılı olduğu bir ülkede siz bankalara yüzde 500 kâr ettirirken gelip de burada üreticinin ekmeğine kan doğrayacak hükümleri nasıl geçirmeye çalışıyorsunuz ya? Okudunuz mu bu hükümleri arkadaşlar? Net söylüyorum, hiçbir tanesi zincir marketlerle mücadele hükmü değildir 14’üncü maddeden itibaren. İçine üreticinin kıyma makinesi gibi atıldığı, bir önceki yıl, 2021’de getirilen taslağın onda 1’i bile değil, tam tersi yapılmış bir kanunla karşı karşıyayız. O yüzden, Sayın Vehbi Bakırloğlu’nun “Bu masada ne konuştunuz?” sorusunu, Sayın Muş’un bu CEO’larla ne konuştuğunu ben de soruyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sayın Gaytancıoğlu, buyurun.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli üyeler, şimdi, ben Tarım Komisyonu üyesiyim ama bundan üç dört yıl önce bir hal yasası getirdiniz, Tarım Komisyonunda biz bunu birkaç kere görüştük, 16-17 maddeydi. Sonra nedense bunu çektiniz. Eksikleri vardı, yanlışları vardı ama ne oldu da çektiniz? Şimdi gerçekten çok ihtiyaç var. Perakendecilik yasasını herkes söyledi burada, 2006’da getirdiniz, onu getireni götürdünüz; sizin partinizin kurucularındandı ama şu anda siyasetle bile uğraşmıyor. Gıda enflasyonunu düşüremediğiniz için her ay bir suçlu buluyorsunuz yani geçen ayki suçlu 3 harfli marketlerdi. Beraber çok iş yaptınız onlarla, bir çok yardımları onların üzerinden götürdünüz, sonra nedense suçlu oldular. Niye? Çünkü enflasyonu düşüremiyorsunuz. Hele gıda enflasyonunu hiç düşüremiyorsunuz çünkü mantık yanlış. Sizin ile bizim aramızdaki fark zaten burada.

Yine, buraya kooperatiflerle ilgili bir yasa geldi “Ya, niye kooperatife ortak olalım? Hiçbir avantajı yok kooperatife ortak olmanın.” Hâlbuki bu ülkeyi kuran Gazi Mustafa Kemal Atatürk ekonomik doktrin olarak kooperatifçiliği öngörmüş, tarım satış kooperatiflerini kurdurmuş; TARİŞ’i, Trakya Birliği, ÇUKOBİRLİK’i, FİSKOBİRLİK’i, ANTBİRLİK’i... E, Tarım Kredi Kooperatiflerinin bir numaralı ortağı olmuş ama siz onların kârlarını bile görmezden geliyorsunuz, onlara ciddi vergiler

bindiriyorsunuz, basiretli bir tüccar gibi olmasını sağlamaya çalışıyorsunuz; bu olmaz, bir avantajı olması lazım. Yani tüccarların veya firmaların kârları vardır, o kârları büyötmek için uğraşırlar ama kooperatiflerde hizmet vardır, o hizmeti çoğaltmak için uğraşırlar; aramızdaki fark bu.

Ha, bu 3 harfli marketler suçluymdu, şimdi ne oldu? Sırf onlarla seçimlere kadar bir anlaşma yapmak istiyorsunuz, fiyatları arttırmama konusunda bir anlaşma yaptınız diye onların dediklerini buraya getirdiniz; 14'üncü madde budur. Çekin bu maddeyi, ondan sonra rahat rahat konuşalım, hatta konuşmayalım, gerisi çok önemli değil.

Herkes bahsetti, ben de söyleyeyim. Genel Başkanımız 20 Kasım 2021 günü ülkedeki buhranı önleyebilmek için muhalefet olarak, sorumlu bir muhalefet olarak açıklamalarda bulundu, bir araya geldi onlarla. 29 Kasım 2021'de bir deklarasyon yayınladı; 10 hayatta kalma ürünü... Bu ülkede en çok tüketilen ürün, un; o günden bugüne unun çuvalına yüzde 150 zam geldi. Ya, gıda şampiyonu oldu ayçiçeği yağı. Süt; şu anda süt krizi var ülkede. Demek ki siz bu hayatta kalma derslerini hiç almamışsınız. Bulgur fiyatları uçtu gitti, makarna fiyatları uçtu gitti, mercimek, yumurta, peynir... Ya, cumhuriyet tarihinde bir ilki yaşıyorsunuz, peynir fiyatı et fiyatını geçti. Siz 3 harfli market temsilcilerine sadece seçimlere kadar fiyat arttırmama pazarlığı yaptınız ve onlar da sizi bugünkü konuştuğumuz Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kanunu... Burada nerede borsalarla ilgili kanun? Yine, bir torba yasa bu. Hâlbuki ayrı bir hal yasası, ayrı bir perakendecilik yasasını konuşsaydık yani buraya bir perakendecilik yasası getirseydiniz, deseydiniz ki: "Bu 3 harfli marketlerde artık bundan sonra kırtasiye ürünleri satılmayacak; kırtasiye, kırtasiyeciden alınacak. Bu 3 harfli marketlerde hırdavat, nalburiye, giyim malzemesi, inşaat malzemesi satılmayacak." O zaman sizi tebrik ederdik. Hatta "Bu 3 harfli marketler hipermarketlerle birlikte birer gün kapalı olacak, bakkallar yaşamalı..."

2003'te dediğim gibi, bu yasa hâlâ bekliyor. Bakın, dünyada gıda fiyatları düşse geçti, takip ediyor musunuz, bilmiyorum. Zaten dünyada gıda fiyatları yüzde 15 oranında artmıştı, dünyada sıkıntı oldu, herkes tarım politikalarını yeniledi. Bizde yüzde 100'ler artıyor, biz hâlâ ithalata devam ediyoruz; bunu anlayamıyorum. Hâlâ gümrük vergilerini sıfırlıyorsunuz, Hazine hâlâ gümrük vergisinden bir gelir elde edemiyor. Kuraklık var; ya, bunu görmüyor musunuz? Kuraklık var, üretim düşecek, herhangi bir destekleme yine yok, barajları yapmadınız, gübre fabrikalarını özelleştirdiniz, yandaşlara hâlâ rant sağlamaya çalışıyorsunuz, et ve süt krizi var. Yani aramızda çok fark var.

En son lafım da Hacı Bey'e, esnafla ilgili, ben teşekkür ediyorum. Esnaf kefalet kooperatif yöneticisi bir babanın oğluyum ben. Yani esnaf kefalet kooperatiflerinin bu ülkede esnafı ne kadar fonladığını bilirim.

HACI ÖZKAN (Mersin) – Ben fazla zaman almayayım diye daha detaylara inmedim, bir saat konuşsam bitmez yani.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Yok, şimdi, hem biraz destek vereceğim hem biraz da vuracağım Başkanım, kusura bakmayın. Yani niye vuracağım? Çünkü esnaf kefalet kooperatifleri olmasa zaten biz şu anda esnaf bulamayız.

HACI ÖZKAN (Mersin) – Ona da cevabımız var.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Yüzde 9'la kredi veriyorlar, sağ olsunlar yani esnaf sırada...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Krediyi nereden veriyorlar?

KADİM DURMAZ (Tokat) – Cebinizden verilmediği kesin.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ya, nereden veriyorlarsa veriyorlar, ben şimdi vermediklerini söyleyeceğim size bakın, vermediklerini söyleyeyim size.

Arkadaşlar, iki sene önce ağır bir pandemi yaşadık. Esnaf size ne dedi? “Devlete kırk yıl vergi verdim, ya, bana kırk gün bakamadınız.” dedi, yalan mı? Bu söylendi. Bütün her yeri kapattınız, esnafa sadece kredi verdiniz. Ya, yok mu karşılıksız bir yardım, veremediniz. Tabii, yandaşlara var, esnafa gelince yok. Gittiniz, herkese kredi verdiniz, birer tane de kredi kartı verdiniz; yalan mı? Yalansa “yalan” deyin. Yani esnaf sizin aklınızda yok çünkü siz tekellerle birlikte hareket ediyorsunuz; o yüzden aramızdaki fark bu. O yüzden de siz gideceksiniz çok kısa bir süre sonra, zaten biz bu anlayışları değiştireceğiz, yeni yasalar çıkaracağız. Ticaretin bazı yerlerine müdahale edilir, birçok yerine edilmez ama sizin o beğenmediğiniz KİT’leri özelleştirdiğiniz gibi, devlet yeri geldiğinde et mi satar, süt mü satar... Keşke devlet et ve süt satmaya çalışsaydı da şu anda piyasada bu sıkıntılar olmasaydı.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, teşekkür ederim.

Bedri Bey, buyurun.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Ömer Bey’de...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Siz söz istemiyorsunuz.

BEDRİ SERTER (İzmir) – İstemiyorum şu an.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

Ömer Fethi Bey, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Başkan.

Tabii, çok kapsamlı ve çok geniş konuşulması gereken düzenlemeleri de içeriyor, dünden bugüne de ülkenin hangi noktadan nereye savrulduğunun anlatılmasının doğru olacağını düşündüğüm düzenlemeleri de içinde barındırıyor çünkü sizden önce başlasa da Türkiye’de kooperatifçilik gerçeğinin içi boşaltılıp yok edilmesinin hikâyesini yaşayanlardan biriyim. Çünkü ben ÇUKOBİRLİK’te çalıştım, orada pamuk geliyordu, harman hallaçtan gidiyordu, çıkarken ip, sonra kumaş, çekirdeğinden bir taraftan sabun, bir taraftan da yağ oluyordu. ÇUKOBİRLİK gibi devasa, üreticinin yanında olan kuruluşlar ortadan kaldırıldı, yok edildi, içi boşaltıldı ve orada şu söyleniyordu hep: “Rekabette özel sektörün önünü açmak için kooperatiflerin böyle ticari anlamda olmaları doğru değil.” Ama ÇUKOBİRLİK’le neler yok oldu Adana’da? Özbucak yok oldu, PAKTAŞ yok oldu, Bossa yok oldu, Güney Sanayi yok oldu, Akdeniz yok oldu, Millî Mensucat yok oldu; ÇUKOBİRLİK’i yok ederken onları da yok ettiler çünkü birbirini destekleyen, tetikleyen üretimi arttıran, çiftçiyi destekleyen kuruluşlardı.

Bu büyük kooperatifçilerin yok olması Türkiye’de kooperatifçilik anlayışının tarımdaki varlığını tüketti; şimdi, kooperatif, marketçiliğe döndü. Sayın Cumhurbaşkanı “Tarım Kredi Kooperatiflerinde fiyat indiriyorum.” dedi. Dünya tarihinde Cumhurbaşkanlığı statüsüne sahip olup bir kooperatifte fiyat indiren ilk kişi unvanına erişti. Çünkü Tarım Kredi Kooperatifleriyle ilgili ben Berat Albayrak’ın Maliye Bakanlığı döneminde bir soru önergesi verdim. “Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatiflerine kredi veriyor, sonra buna uyguladığı faizi yüksek tutuyor, Tarım Kredi Kooperatifi de çiftçiye ödeme yaparken çiftçi faizinin dışında kaynak kullanım bedeli alıyor. Niye bunlara müdahale etmiyorsunuz, niye böyle davranılıyor?” diye sorduğum zaman verdiği ilginç bir yanıt var, hâlâ odamda, başucumda tutuyorum. Bu, çok ilginçtir; Berat Bey, Ziraat Bankasından aldığı yanıtta diyor ki: “Ziraat Bankası artık Tarım Kredi Kooperatifleriyle ilişkisini sonlandırdığı, denetimini yapmadığı için, ticari işletme olduğu için Tarım Kredi Kooperatiflerine ticari işletme faizi üzerinden uygulama yapılıyor.” Yani ülkede, ticari işletme statüsündeki bir kooperatifte fiyatı Cumhurbaşkanı düşürüyor veya sabit tutacağını söylüyor. Serbest piyasa ekonomisinin uygulandığı, bununla ilgili taahhütte bulunduğu bir süreçte nasıl olur da bir marketteki ürünün fiyatını Cumhurbaşkanı belirler? Soru bu. Ha, bu tür değerlendirmelerde Tarım

Kredi Kooperatifinin fiyatı belirlenirken öbür tarafta Şeker Fabrikasının durumuyla ilgili Bakana yine bir soru önergesi veriyorum; Vahit Bey yanıt veriyor. Diyorum ki “Nasıl olur da Türkiye’de şekerin kilosunun fiyatı bir yılda 25 liraya gelir?” Nedeni de şu: Türkiye’nin üretim açığı yok. 2021 yılında kilosu bir yıl önce 470 liradan alınan pancardan şeker üretildi ve o şekerin maliyetiyle şeker 5,5 liradan satılırken bir anda şekerin fiyatı 25 liraya çıktı, özel sektörün fabrikaları eliyle karaborsacılık yaratıldı. Türkiye’nin 2 milyon 500 bin ton o yıl şeker üretimi vardı, bir yıl öncesinden 400 bin ton şeker stoku devredilmişti; 2 milyon 900 bin ton şekerle devam eden yılda 400 bin ton da şeker ithalatına karar verildi. Şimdi, Türkiye’nin şeker açığı yokken şeker ithalatına karar verildiğinde sorduğum soruya Bakanın yanıtı: “Özelleştirme sürecinde fabrikalarla yapılan anlaşma gereği ülkemizde serbest piyasa ekonomisi uygulandığı için şekerin fiyatını fabrikaların belirleme yetkisi var, buna müdahale edemiyoruz.” Şimdi, bunlar iktidarın yönetim anlayışıyla ortaya çıkmış sorunları bugün seçim sürecinde vatandaşın kafasını bulandırmak için kullanılıyor. Bakınız, Adalet Kalkınma Partisi iktidarlarının 2012 yılından beri fahiş fiyatla mücadele süreci var. 2012 yılında Hal Yasası çıkarıldı, dönemin bakanı “Yüzde 25 ucuzlama olacak.” dedi. O ucuzlamayı hâlâ bekliyoruz, şimdi Hal Yasası’nın yetersizliğini konuşuyoruz. Sonra ne yapıldı? Merkez Bankasının koordinasyonunda bakanlarla oluşturulan yapıda Fiyat İstikrar Komitesi kuruldu. Sonuç alındı mı? Alınamadı. Ardından ne yapıldı? Depolar basıldı, patatesçi, soğancı terörist ilan edildi, o yetmedi, tanzim çadır marketleri oluşturuldu, buranın zararının -Sayıştayda yanlış hatırlamıyorsam- 400 milyon lirası dolaylı olarak yine vatandaşı buldu, arkasından Nebati Bey’in döneminde fahiş fiyat timleri kuruldu. Serbest piyasa uygulaması süren ülkede fiyat için akla gelen ne varsa uygulamaya geçirilmeye kalktı ama hiçbir zaman girdi maliyetleri üzerinden değerlendirme yapılmadı, yem fiyatının ya da gübre fiyatının artışına doğrudan bir müdahale olmadı. Yine Tarım Bakanına sordum “Bir yılda gübre fiyatı yüzde 342 arttı.” dedi, TÜİK yüzde 220 açıkladı. Hangi gübreye ihtiyaç varsa onun fiyatı arttırılan, ihtiyaç olmayan gübrenin fiyatı düşürülen, buradan da fiyat oluşturulan bir yapı sürüyor. Yem için geçtiğimiz günlerde Sayın Cumhurbaşkanı dedi ki: “Yüzde 5 indirim yapıyoruz, dört ay sabitliyoruz.” Dün itibarıyla süt yemine 30 lira zam geldi. Ayrıca da saman 3 bin lira bu ülkede, şu anda 3 bin liraya -telefonunu vereyim- üretici almış. Bu girdi maliyetleri düşürülmeden raftaki ürünün maliyetinin düşme olasılığı yok.

Ha, marketlere gelelim. Şimdi, küçük üretici ve tedarikçiyi büyük perakendeci karşısında koruma... Arkadaşlar, içinizde kaç tane bu işi yapan var bilmiyorum, ben hem fabrika müdürü olarak üretimde oldum hem markette satışta oldum hem de daha sonra alanda bulundum, her tarafı değerlendirerek konuşuyorum. Küçük üreticinin zincir markete mal verecek kadar üretimi olmadığından bölgesel dar ürün alımı dışında ürün veremez. Benim fabrikada ürettiğim ürünü paçal yapan büyük bir firma topluyordu, ona gidiyordu, onun malı verdiği yere gittim dedim ki: “Bak, ben üretiyorum bu ürünü, benden al.” “Ben marka alıyorum müdür bey.” dedi. Türkiye, marka satışının da egemen olduğu bir pazar alanına sahiptir, küçük üreticinin doğrudan öyle ürün mürün verme hikâyesi olmaz. Ne yaptınız? Sözleşmeli tarım getirdiniz. Tohumunu market verdi, hale mal girmeden markete geldi, halde ne satılıyorsa o fiyatta ürün satıldı yani o da bir hikâye oldu çünkü denetleyemediniz, kontrol edemediniz, sisteminiz buna müsait değil. Belediyelerle ilgili denetim yetkisini 2004 yılında merkeze çektiniz, Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesine aldınız, denetimde taklit, taşışş üründen belediyeleri çıkardınız sonra belediye laboratuvarlarından çıkarıp insan sağlığıyla ilgili gıdadan, kontrollerden muaf kıldınız ama şimdi eğer market ucuz ürün satacaksa şunu bilin ki onun içeriğindeki değerlerle oynayacak. Örneğin, sütün yağını alacak. Rafta süt var olacak, içindeki yağ o noktada olmayacak yani kalitesiyle, içeriğiyle ürünle oynanacak ki fiyatı düşürebilsin. Yoksa 10 kilo süttün 1 kilo kaşar çıkıyorsa, 5 kilo süttün 1 kilo beyaz peynir çıkıyorsa bunun maliyetini hesapladığın zaman raf fiyatı ortaya çıkar, o raf fiyatının altında bu adama “Sat.” diyorsan, adama diyorsun ki: “Başka yollardan gelir elde et.”

Sistemi kendi içinde bozuyorsun. Şimdi, bunun yol açacağı bir yöntemi söyleyeyim, ithalata kapı açar, ithalat üzerinden firmaların daha çok Türkiye'ye mal sokmasının, markete mal koymasının yolunu açar. Küçük üreticiyi korumazsınız, ithalatçı zihniyetle yerli üreticiyi yok edersiniz; Meksika'dan nohut gelir, Arjantin'den mercimek gelir, Rusya'dan, Ukrayna'dan ayçiçeği yağı gelir, Yunanistan'dan pirinç gelir. Öyle küçük üreticinin ürün satabilme alanını burada yok edersiniz.

Ayrıca, stokçulukla ilgili, aracılıkla ilgili sistemi de düzene sokmuyorsunuz. Bakınız, burada lisanslı depoculuk var, kırk iki ilde uygulanıyor. Şimdi, lisanslı depoculuk bu ülkede niye var oldu? Toprak Mahsulleri Ofisinin işlevi daraltıldı, ithalatçı bir noktaya Toprak Mahsulleri Ofisi getirilince özel sektör eliyle lisanslı depolar oluşturdu. İyi, güzel. Lisanslı depoculara götürüyorsun, malını koyuyorsun, sana ne yapıyor? Koyduğun ürün karşılığında kredi veriyor. Vatandaş stokçuluğa teşvik ediyorsun. Onu da küçük üretici gidip oraya onu koyamıyor, tüccar topluyor, götürüyor malı koyuyor, oradan da kredisini alıyor. Şimdi, sisteme bir bak. Ne zaman küçük üreticiyi koruyorsunuz, ne zaman tüketiciciyi koruyorsunuz? İkisini yok ediyorsunuz. Zincir marketlerin yolunu açıp devasa bir yapı oluşturdu, şimdi hedefinize onları koydunuz. Yarısı Adalet ve Kalkınma Partisi üyesi, biri de sizin milletvekiliniz; Sayın Kiler'i çağırın, size anlatsın marketçiliği. Bu getirdiğiniz düzenleme ticari anlamda marketlerin ucuz ürün satmasının yolunu açmayacak ki. Küçük üreticinin varlığını bitiren, ithalata kapı aralayan, bu anlamda da onların üretim alanındaki varlığında kendi işlerinde denge oynamalarına karşı kısmi önlemler almış oluyorsunuz. Bunlarla bu işler düzelmez arkadaşlar, taklit taşı ürünün yolunu açarsınız, aracılığı ithalatçının eline getirirsiniz, "sözleşmeli tarım" dediğiniz olguda uygulamada yaptığınız yanlışları sürdürürsünüz. Markete girmeden aynı fiyatta ürün satışının yolunu açmanın bir nedeni nakliye, örnek olsun diye söyleyeyim. E, nakliye fiyatını düşürmezseniz Adana'dan yola çıkan bir ürünün, Antalya'dan yola çıkan bir ürünün Ankara'da rafa girmesi veya İstanbul'da rafa girmesinin getireceği maliyeti hesaplayın.

Ha, bir de şunu söyleyeyim: Marketin kendi kayıpları da var ödemeye ilgili; şu gondol, yok işte reklam payı benzeri işleri de market o üretici firmayla iş birliğini sürdürebilmek amacıyla zorla alır. Bu, bugünün de işi değil, var olduğundan beri böyle. Gidersin ürün sokmak istersin, sana şartlarını söyler, o şartlarla ürününü alır. Oradaki şartlarda sen dayanabiliyorsan bu işe girersin, dayanamıyorsan giremezsin.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ya da raf kiralar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Raf kiralar, işte, ürün stok maliyetine ortak eder çünkü bir de şu var: Markete gelen ürün hemen satılmaz orada. Bugün, Türkiye'nin çoğu yerinde marketler son kullanma tarihine üç gün kala düzgün bir marketçiye ne yapıyor? O ürünü alıyor, ya çöpe atıyor ya da iade ediyor, bir yere veriyor ama üçkâğıtçıysa üstündeki etiketi değiştiriyor, değiştirdiği etikette satış süresi dolmuş ürünü bir daha satıyor. Türkiye'nin bu yönde de büyük sıkıntısı var. Taklit ve taşı ürünün dışında şu anda marketlerde ve pazarda merdiven altında üretimle ilgili de olumsuzlukların peşine düşmek lazım, bu konuda da bir düzenleme şu ana kadar gelmedi.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, Ömer Fethi Bey, teşekkür ediyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Son olarak şunu da söyleyeyim: Eğer, Türkiye'de serbest piyasa ekonomisinin dışında bizim karma ekonomiyi alacaksınız, kamucu anlayışla olaylara bakacaksınız kooperatifleri ayağa kaldırırken üreten ve tüketeni koruyacak, bu aradaki sömürüyü sürdüren bazı unsurları ortadan kaldıracak düzenleme lazım. "Market zincirleri" kavramı ortaya çıktığında Cumhuriyet Halk Partisinin bir de şu önermesi vardı: "AVM'ler kent dışına yapılsın, küçük esnaf korunsun." Bugün,

artık mahallede bakkal yok, mahallede kasap yok. Mahallenin bakkalı, kasabı bu zincir marketler oldu. Bu süreci doğru yönetmek lazımdı, yanlış yönetildi. Her seferinde yama yapmaya çalışıyorsunuz, yama dikmiş tutmuyor. Gelin, temel kanun olarak bu konuları ele alalım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, teklifin tümü üzerindeki söz talepleri tamamlandı.

Fuat Bey, istiyor musun istemiyor musun?

BEDRİ SERTER (İzmir) – Başkanım...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Üstat, demin “İstemiyorum.” dedin.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Bir şeyler ilave edeceğim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Karar mı değiştirdin?

BEDRİ SERTER (İzmir) – Evet.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fuat Bey, buyurun.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – E, buyursun, ben...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sen buyur, buyur.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Evet, değerli arkadaşlar, herkesin bu kanun üzerindeki konuşmasını, eleştirisini takdirle karşılıyoruz ama biraz da -bu bir Ticaret Kanunu- serbest kürsüye dönüşüyor. Biz burada bir kanun konuşuyoruz, sanki Türkiye'nin bütün sorunları burada konuşulmaya başlandı. Eleştirilerinize teşekkür ediyoruz ama... Turan Bey'di herhâlde, az önce konuşmasında “Bir teşekkür...” dedi, ben tekrar o sözle başlamak istiyorum. AK PARTİ iktidarı Türkiye’de yirmi yıldır çok iyi işler yaptı ama biz hiç teşekkür görmedik. Yine de olumlu eleştirilerinizden dolayı, katkılarımızdan dolayı biz size her zaman teşekkür ediyoruz, bu teşekkürümüzü de devam ettireceğiz.

Kadim ağabey konuşmasında buğday ithalatıyla ilgili bir rakam verdi, ben bunu düzeltmek isterim.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Hayır, onu biz düzelttik.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Şöyle ki: Türkiye’de 2022 buğday rekoltesi 19 milyon 650 bin ton olarak gerçekleşti. “6 milyon ton üretim, 18 milyon ton ithalat.” dediniz, bunun da açıklamasını tekrar yapmak istiyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Düzelttik.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bunun da 6,5 milyon tonu Dahilde İşleme Belgesi’yle yani ihracat yapılmak kaydıyla yapılan bir ithalattır, yaklaşık 2 milyon tonu da... Az önce yine bir eleştiri olmuştu buğdayla alakalı, Hükümetin öngörüsüzlüğüyle alakalı bir eleştiri vardı, TMO’nun 600 dolara ofisleri doldurduğuyla alakalı.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ben söyledim, 250 dolara satılırken 650 dolara aldınız dedim.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Böyle bir rakamla alım yapılmadı.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Şöyle düzeltelim...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – 370 dolarla yapıldı, onu söyleyeyim.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Hayır, şöyle söyleyeyim: Dünyada piyasası 250 dolarken, depolama imkânı varken almadınız, 650 dolardan buğday aldınız.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – 370 dolara...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kadim Bey, bu işler olduktan sonra konuşmak kolay ağabey, yapmayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Vekilim, yalnız orada şu var, onu herkes bilsin...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fethi Bey, söz vermedim ağabey. Hatip konuşmasını bitirsin, lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Dahilde İşleme Rejimi kapsamında Türkiye'nin ithal ettiği buğdayı piyasaya ve sanayicilere 2.500 lira altında veriyorsunuz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fethi Bey...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Şimdi bir yere geliyorum zaten.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sübvansede ediyorsunuz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Dahilde İşlemede değil o.

KADİM DURMAZ (Tokat) – İktidarımızı uyardı un üreticileri bu konuda.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bakın, serbest ithalatla gelen, TMO'nun yaklaşık 2 milyon ton ithalatıyla gelen buğdaydır sizin dediğiniz Fethi Bey. O da serbest piyasayla, TMO yüzde 60, yüzde 40 oranıyla piyasayı sübvansede ediyor. Hep eleştiriyorsunuz ya “Devlet sübvansede etmiyor, ekmek pahalı.” diyorsunuz.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Öyle bir şey demiyoruz, ona destek veriyoruz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bunu da desteklediğimizi buradan...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Öngörüsüzlüğünüz...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, lütfen, hatip konuşmasını bitirsin.

Buyurun.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – İyi şeyler söylüyorlar.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Olsun, iyi ya da kötü.

Buyurun.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bu kanuna geldiğimizde, çok fazla eleştiriye girmeyeceğim ama bu kanunun içerisinde teknik konular var, siz de birçoğunu kabul ediyorsunuz, eleştirmiyorsunuz ama “Daha iyisi nasıl yapılır?” diye bakılıyor. Biz de bunu arkadaşlar arasında kanun metni olmadan epeyce konuştuk, eleştirdik, tartıştık, hangisinin etkisinin daha fazla olacağını hep beraber konuştuk. Bunun içerisinde kurumlara ait düzenlemeler var, müteşebbislere, yatırımcılara ait düzenlemeler var, üreticiye ve tedarik zincirine ait birçok düzenleme var. Şuna inanarak getirdik bu kanun teklifini: Bu ülkenin üreticisine, yatırımcısına, ticaretçisine katkı sağlayacağını düşünüyoruz; onun için getirdik.

Serbest bölgelerle ilgili 2 tane maddemiz var. Orada yönetmelikle daha sonra belirlenecek olan, burada henüz net görmediğimiz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Altından başka şeyler çıkıyor, sıkıntı burada.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Yok, hiçbir şey çıkmayacak oradan; onun takipçisiyiz.

Serbest bölgelerdeki kurucu işleticiler ile yatırımcılar arasında dengeli bir fiyatlama yapılması var, doğal gaz ve elektrikle... Ben açık söyleyeyim, bugün bazı kurucu işleticiler haklarını sonuna kadar kullanıyorlar. Çatıda GES kuruluyor, ondan da dağıtım bedelini... Bu, bizim için önemli, sanayicimiz için vesaire önemli şeyler. Onun için, bunu eleştirirken... Az önce, yine, hanımefendi hocamız konuşma yaptı. Ya, burası bir Ticaret Komisyonu ve Ticaret Kanunu'nu görüşüyoruz, Sanayi Kanunu'nda da yeşil enerjiyi konuşuyoruz; her şeyi yerli yerinde konuşmanın faydalı olacağını düşünüyorum.

Her birinize ayrıca teşekkür ediyorum, hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim Sayın Köktaş.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Tarım Komisyonu da olduk Fuat Bey, tarım da konuşalım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şahin Bey, buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Plan Bütçe Komisyonu işlerini artık feshetti, bize devredecek.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, maddelere geçeceğiz.

Buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Teşekkür ederim Başkanım.

Fuat Bey’in açıklamalarına biz aynen katılıyoruz. Kısaca, bu kanun çalışmasında Fuat Bey gibi biz de bulunduk, biz de müdahil olduk. Birçok vekil arkadaşlarımızla kendi mesleki, sektörel anlamda piyasadaki bilgilerimizi de burada ortaya koyduk. Dolayısıyla, burada gerek serbest piyasa, liberal ekonomi... Yani biraz önce bazı arkadaşlar konuşmalarında dedi ki: “Şuna niye müdahale edilmiyor, niye bu şekilde yapılmıyor?” Tabii, her şeye, serbest piyasaya çok müdahale etmek de bu sefer kısıtlayıcı bir piyasa ekonomisinin ortaya çıkmasına vesile olur.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Keşke etmeseniz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Dolayısıyla, bu birçok kişiyi de ürkütebilir yani bunu da görmek lazım. Burada sınırlı derecede müdahaleler yapılıyor. O zaman şunun yapılması istenebilirdi... “Fiyatlar şu şekilde olsun.” yerine ne yapılıyor? İşte, Tarım Kredi Kooperatifleri açılarak burada bir rekabet ortamında fiyatların aşağıda tutulması sağlanmaya çalışılıyor yani bunu görmek lazım.

Bir de şunu da söylemek istiyorum: Önceden, işte, bu market zincirleriyle -3 harfli ya da 4 harfli, hangi harfli dersek- bunlarla ilgili birçok eleştiriler yapılıyordu ama bugün, bakıyorsunuz, bu sefer bunların savunuculuğuna geçiliyor gibi bir durum var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hayır, hiç öyle bir şey yok, hiç öyle savunmadık ki.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Şöyle anlatayım...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Hiç de savunmadık.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Hayır, hani herkes işine geldiği gibi anlar ya mesela.

Şimdi, şeyi anlatmak istiyorum burada, mesela dün onların orta ölçekli, KOBİ niteliğindeki küçük perakende marketlerini ezdiği yönünde söylemler de yapıldı, öyle değil mi? Yani yapıyor, bunu biliyoruz. Bunun kısıtlanması isteniyor işte yani nasıl eczanelerde belirli bir kilometre, belirli bir mahalle, belirli bir bölüm isteniyorsa marketlerde de...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Gerek var mı kanuna?

ŞAHİN TİN (Denizli) – İşte, rekabet ortamına bırakıyoruz bunu; kendi arasında belirleniyor, kendi arasında düzenleniyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Rekabet Kurumu ne iş yapar?

ŞAHİN TİN (Denizli) – E, Rekabet Kurumu... Şimdi, Ticaret Bakanı Mehmet Muş geliyor, onları topluyor ve onlarla bu fiyatların niye bu kadar yükseldiğini, arttığını belgeleriyle beraber ortaya koyduğunda buna da karşı çıkıyorsunuz. E, ona karşı çıkıyorsunuz, buna müdahale ediyorsunuz, buna “dokundu” diyorsunuz. O zaman ne yapmak lazım? Yani sonuçta halkın menfaatine...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – “İstemezük” değil mi?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yok, onu demeyeceğim. Onu isteyin, istemeyin yani onu söylemeyeceğim de...

Sonuçta şu var: Bütün yapılan çalışmalar, bu kanun maddesindeki, rekabet ortamındaki kooperatifler, sebze ve meyve hallerindeki düzenlemeler, gümrük ve perakende ticaretindeki rekabetlerle ilgili, odalarla ilgili, serbest bölgelerle ilgili yapılan her bir dokunuşun aslında burada hem üreticiyi hem tüketiciyi hem tedarikçiyi ve aynı zamanda da perakende sektörünü, halkımızı koruyacak kanunlarla giriyoruz buradan yani siz böyle bakıyorsunuz, biz bu şekilde bakıyoruz ama sonuçta, baktığımızda, buradaki yapılan her bir çalışma, her bir hareket... Bakan Yardımcılarımız, işte, kanunda imza sahibi olan arkadaşlar, genel müdürlerimiz de burada, birçok bürokrat arkadaşlarla da burada, irtibatlaştık, beraber de konuştuk ki burada TOBB'dan ve diğer STK'lerden de görüş alındı aslında baktığımızda. Dolayısıyla, buradaki bütün kanunları, bütün maddeleri halkın menfaatini gözeterek yapıyoruz yani kendi toplumumuzun buradaki çıkarları neyse, nasıl korunacaksa, her iki tarafın da menfaatlerini koruyacak şekilde kanun maddeleri düzenleniyor.

Bir de şunu görmek lazım burada: İllaki net bazı şeylerde... Yani kanunlar değişebilir, zamanla ilave edilebilir, zamanla yenilenebilir; sonuçta biz yapıyoruz bunu. Biz o günkü şartlar neyse onu gerektiren şartları koymaya çalışıyoruz.

Bu konuda emeği geçen ben bütün bürokrat arkadaşlarımıza, genel müdürlüklerimize, Bakan Yardımcılarımıza, Bakanımıza, Komisonumuza ve katkıda bulunan herkese teşekkür ediyorum; hayırlı olsun diyorum ülkemiz için.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Şahin Bey, teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, maddelere geçeceğiz.

Bedri Bey, çok kısa lütfen.

Buyurun.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, Meclisin bu döneminde yani acaba bu yasaların, bu kanunların getirilmesi gerekir mi gerekmez mi diye kendi kendime düşünüyorum ve Cumhuriyet Halk Partisinden birçok arkadaşımı da dinledim, o kadar güzel şeyler anlattılar ki bazen de tabii, birbirimizi tekrar eder hâle geldik.

Ben şuradan başlayacağım: 2002 yılında AK PARTİ iktidara geldiğinde dendi ki: “Devlet pijama üretmez, devlet tekstil yapmaz, devlet terlik satmaz, devlet bot üretmez.” Şu masanın etrafında bulunan 50 yaşın civarında ve üstündeki arkadaşlarımın hepsi tahmin ediyorum Sümerbank ürünleriyle hayatlarını idame ettirdiler, ailelerin geçimleri, babalarımızın, annelerimizin geçimleri ancak onu idame ettiriyordu ve gelir gelmez o kısımları kapatıldı, “Serbest piyasa ekonomisi.” dendi, insanların varlıklarıyla -zaten zor bir dönemdeydi- geçilmeye başlandı, kabullenildi. Onun arkasından “Devlet şeker üretmez.” dendi. Devletin şeker fabrikaları, arazileri bir yığın yandaşa peşkeş çekildi, makinaları hurda olarak satıldı, inanılmaz derecede zararlarla karşılaşıldı.

Son süreçte Rize’de ÇAYKUR’umuz bitmek üzere, zarar üstüne zarar yazıyor, KİT Komisyonunda bunları dinliyoruz. Ve son süreçte geldik, 2018 seçimlerinde -sizlere hatırlatmak isterim ki- devlet her sokağın başına çadır marketler kurdu. Madem on altı yıl önce “Devlet pijama üretmezdi.”, “Devlet bot üretmez.”, “Devlet takım elbise üretmezdi.”, neden on altı yıl sonra devlet, patates, soğan satışında haksız rekabete sebebiyet verdi? Size sormak istiyorum. Arkasından...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Stokçularla mücadele için.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Hiç de yaramadı işe. Yine stokçular stokçuluğunu yaptı.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – FETÖ abileri sattılar malları, elinde kalmadı.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Sonuçta geldik 2022 yılına. 2022 yılında enflasyonun önüne geçemediniz, enflasyonu frenleyemediniz, frenleyemeyince fiyatlar aldı başını gitti. Geçen sene, bir yıl önce 2.835 lira verdiğimiz asgari ücretteki insanlar adam gibi geçinirken şimdi 5.500 lira veriyoruz, aç bırakıyoruz insanları. 8.500 lira yaptık yine aç kalacaklar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Simit 7,5 lira olmuş, nasıl geçinecekler ya!

BEDRİ SERTER (İzmir) – Yine aç kalacaklar. Simit 7,5 lira, çay 5 lira, peynirin yanına yanaşlamıyor, en adi teneke peyniri 120 lira kardeşim, düzgün bir şey almaya kalkarsan 200 lira.

Ne yaptınız? Marketlerin üstüne çullanmaya çalıştınız. Demin Çetin Osman Budak Başkan anlattı, biz bunu üç, dört yıldır haykırıyoruz, tonlarca market açtırttınız, 41 bin adet market açıldı. Oradaki mahallenin bakkal amcası kalmadı, bakkal teyzesi kalmadı, insanların anahtarı teslim ettiği, onlara güvendiği kimse kalmadı. Bir tane market, 2 tane personel ama hamuduyla giden paralar; raflar, dolu, her şey dolu, stoklar dolu. Üreticiye dönüyor amcam diyor ki: “Kardeşim, ben 10 bin market sahibiyim. Her bir tanesinin bir rafına bal koysam 10.001’den bal alacağım ben senden.” Ne yapacak üretici? Verecek çünkü satış yapayım, üretim yapayım diye bekliyor, sonra haksız rekabet, bütün bakkallar kapanıyor. Geçenlerde bunu kürsüde de söyledim, size çok basit bir örnek: Bergama Bakkallar Odasına gittim. Bergama’da köydeki bakkal amca 675 lira aidat ödüyor, oradaki üç harfli market de 675 lira ödüyor. Gelin, bu yasada o zaman 100 liraya düşürelim onu. Bakkalları 100 liraya düşürelim, marketler 675 lira kalsın. Nasıl rekabet edecek? Bu çok basit bir rakam ama onlar için çok kıymetli. O 575 lira o bakkal için inanılmaz kıymetli bir değer. Arkasından, demin çok güzel söylediniz, vekilim söyledi: “Eskiden eczaneler 800 metre arayla açılırdı ve eczanelerimiz para kazanırdı, iş yapardı.” Şimdi, dip dibe her dükkân eczacı oldu, neden? Tamam, “Avrupa Birliğine gireceğiz.” dediniz hikâyeler anlattınız, ettiniz; binalar kurduk, üniversiteler açtık ama içi bomboş, öğretmen olmayan binanın ne kıymeti var ki!

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Doktor olmayan hastaneler...

BEDRİ SERTER (İzmir) – Doktor olmayan hastanenin ne kıymeti var ki! Oralarda çok basit şekilde eğitilen eczacılarla haksız rekabete sebebiyet verdiniz. Bunlara tabii ki bakkaldan geldik, eczane örneği verdiği için söylüyorum. Çok önemli noktalar bunlar.

Size şunu söyleyeceğim: Arkadaşlar, yirmi yıldır iktidardasınız. Tabii ki yirmi yıldır olduğunuz yerde bekleme hakkınız yok, bu memlekette vatandaş vermiş size oyunu iktidar yapmış, çalışmak mecburiyetindediniz. Yarın biz geleceğiz, biz de çalışmak mecburiyetindeyiz. Lüks değil ki bu, hiçbir şekilde lüks saymayın bunu. Sadece yol yapmakla, betonla bir yerleri inkişaf ettirmek... Bizim İzmir’de açılmayan şehir hastanesine milletvekilleri “Bir yıldır açılacak.” diyor, sonra en son şubat ayında Sayın Cumhurbaşkanını “Açılacak.” dedi, inanın daha yolu yok, yolu, yolu. Yolu yok, nasıl gideceğimizi bilmiyoruz.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Belediye yapsın.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Nasıl gideceğimizi bilmiyoruz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Belediye yapsın işte.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Siz yapmadan önce düşünsenize nasıl gideceğinizi.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Belediyeniz yardımcı olsun Sayın Vekilim, evet, yapsın.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Ne demek belediye yardımcı olsun!

Siz yapmadan önce oraya nasıl gidileceğini düşündünüz mü?

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Somut öneriniz ne?

BEDRİ SERTER (İzmir) –2018’den beri aynı şeyi söylüyorum, yolu yok yolu.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Somut öneriniz ne, somut, somut?

BEDRİ SERTER (İzmir) – Paraşütle mi indireceğiz hastaları?

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Eleştirdiğinizin çözümü ne? Çözümü söyle.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Çözüm, yapmayacak. Yaparken önce projeyi büyüteceksin.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Yaptığımız hastanenin yolunu yapamıyorsunuz.

BEDRİ SERTER (İzmir) – 2002 yılında yeni doğmuş, anası, babası olmayan çocuk bugün 20 yaşına geldi, askere gidiyor, büyüyor. Hayata gelen her şey büyümek mecburiyetinde, ondan dolayı da hiç de böyle gerile “Biz şunu yaptık, bunu yaptık.” demeyin.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Yaptık Sayın Vekilim, yaptık.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Türkiye’yi getirdiğiniz hâl 5 lira ekmek, 7,5 lira gevrek, 200 lira peynir. Bu mu sizin getirdiğiniz yer?

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Ucuzlatsana, hadi ucuzlat, formülün ne?

BEDRİ SERTER (İzmir) – Üç öğün gevrek -peynir yese şu anda 8.500 lira yetmiyor para. Bu mu getirdiğiniz yer? Memnun musunuz bundan?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Sadece şunu söylüyorum: Seksen senede yapılanların çok daha fazlasını yirmi senede yaptık.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Hadi parayı bul, parayı.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, hatip bitirsin.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Ya, bu kadar eleştiriye ne yapalım...

BEDRİ SERTER (İzmir) – Memnun musunuz bundan? Nüfusun yüzde 99’u aç. Yüzde 1’i sizin tarikatlar doyuyor.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Övünmüyoruz, görevimiz, sadece seksen senede yapılanlardan daha fazlasını yaptık.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Toparlıyoruz Bedri Bey.

Teşekkür ederiz.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Evet, hayırlı uğurlu olsun ama hakikaten ne hayrı kaldı ne uğuru kaldı ama çok az kaldı, bu memleketi kurtaracağız inşallah.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Ya direkt söyle, hayırlı olsun de, amasız fakatsız hayırlı olsun desene.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerine geçiyoruz.

1’inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ İLE ODALAR VE BORSALAR KANUNU
İLE BAZI KANUNLARDA VE 640 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 87 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan ”, ücret tarifeleri” ibaresi “ve ücretinin ödenmesine ilişkin esaslar” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bakanlık temsilcilerine, (1200) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere Ticaret Bakanlığınca belirlenen tutarda ücret net olarak ödenir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 1163 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyeleri, kooperatifin; ticaret sicili kayıtlarını, finansal tablolarını, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporlarını, genel kurul toplantı evrakını, ortaklarının kimlik, iletişim, pay ve ödemelerine ilişkin bilgilerini KOOPBİS’in kurulmasını müteakip bir yıl içinde KOOPBİS’e aktarmakla yükümlüdür.”

“Bu süre Ticaret Bakanlığınca altı aya kadar uzatılabilir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde önerge yok.

Söz almak isteyen...

Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, ben kanun teklifini hazırlayan sayın vekilime veya bakanlık yetkililerine sormak istiyorum: Şimdi bu geçici madde 8’i biz ne zaman yapmıştık?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Yasin Bey, hemen “Niye tekrar geliyor?” diye...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yo, hayır “Niye tekrar geliyor?” diye sormayacağım, bir incelik var orada.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Orada sorumluluklarını yerine getirmedikleri için zor durumda...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Tarihi alabilir miyim arkadaşlar?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar...

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – 26 Ekim.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – 26 Ekim.

Şimdi, bir yıl içinde kuruluşunu müteakip KOOPBİS’in bu bahsettiğiniz finans tablosunu, faaliyet raporunu, ticaret sicili kayıtlarını vesaireyi zaten önceki kanunun içinde de görüyorum ama şimdi burada bu bir yıl artı bakanlıkça altı ay daha ekleme var, bunu altı aya düşürüp artı Bakanlıkça altı ay daha veriyoruz. Dolayısıyla bu KOOPBİS şu anda kuruldu mu, kurulmadı mı? Resmen kuruldu mu şu anda?

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Kuruldu.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Resmen kuruldu mu şu an?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Kuruldu, evrakları giremediği için altı ay veriyoruz Yasin Bey.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Bir dakika. Ne zaman kuruldu?

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – 26 Ekimde devreye aldık fakat sisteme evrak tam girmediği için... Şu an sistemimiz çalışıyor fakat yüzde 10'u girildiği için 60 bin kooperatif, yüzde 10'u kadar girilmiş, cezai müeyyideyle karşı karşıya kalmaları diye uzatma talebi istiyoruz. Yani Bakanlık olarak biz kanunda yazmış olduğumuz müeyyideyi yerine getirdik zamanında.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Benim anladığım kadarıyla burada kooperatifler bu bilgilerin yüzde 90'ını girmemiş durumdadır. Siz, buna altı ay ek süre istemiyorsunuz, altı ay sanki kısaltıyorsunuz gibi bir durum var.

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Altı ay ek süre istiyoruz. Onların girmesini teşvik edelim çünkü her girmedikleri bilgi için bin lira cezası var.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Ceza ödeyecekler.

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – “Toplamda da 10 bin lirayı geçemez.” bir ceza maddemiz var. Şu an sıkıntı yaşamaları dedik. Bunu il müdürlüğümüz üzerinden bire bir girmelerini tavsiye ediyoruz.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ama normalde ekim ayının 2023'üne kadar da süreleri var. Bir yıl içinde KOOPBİS'e aktarmalarıyla ilgili yükümlülük yeni gelmiyor. Öncesinde yok muydu, geçici maddede yok muydu?

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Altı aydı, bir yıla çıkartıyoruz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Altı, altı.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Altı ay artı altı ay mıydı?

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Sadece altı ay.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Bakanlığın ayrıca altı ay uzatma yetkisi yok muydu?

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Yok.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şu anda Bakanlık altı ay daha uzatma veriyor. Sanki bir ek süre verirken bu kuruluşun resmen kurulması gecikti, o gecikmeden dolayı kaybedilen zamanı telafi etmek için...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Kooperatifler cezaya uğramasın diye bunu yapıyoruz çünkü yüzde 90'ı henüz girmemiş durumda. Yani onların talebi aslında oradaki.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Sisteme girmedikleri için cezaya uğramasınlar diye.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey, devam edelim.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yani 2024'e herhangi bir sarkma olmayacak değil mi? Çünkü kooperatiflerde bu yatay hiyerarşi de önemli, bu bilgilerin oraya veri olarak girilmesini ve bir üst kuruluşun olmasını önemli görüyor kooperatifler zaten.

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Takip ediyoruz, il müdürlükleri üzerinden girmeyi teşvik ediyoruz ama şu ana kadar yüzde 10'u girdi. Cezaya girmesinler diye tekrar takip ederek girmelerini sağlamaya uğraşacağız, yoksa cezai müeyyide uygulayacağız.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Neden giremiyorlar sizce? Sizce neden giremiyorlar?

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Bir alışkanlık bu. Genel bir alışkanlığı oluşturmaya uğraşıyoruz elimizden geldiği kadar. Yani şu anki normal şartlarda bizim...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Oturmuş kooperatiflerde zaten sorun olduğunu zannetmiyorum ama böyle özellikle kırsal kesimde internet kullanımı veya personeli olmayan kooperatifler ağırlıklı olarak...

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Kırsalda olan var, kadın kooperatifi, 60 bin kooperatifimiz var şu an.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – İlk defa böyle bir veri tabanı tutuluyor, böyle bir alışkanlık da yok.

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Bilişim

okur yazarlığı eksik.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Evet. Aslında iyi bir şey yapılıyor Bakanlık tarafından.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – İyi bir şey, ben o anlamda zaten eleştirmek için söylemedim.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ– Yasin Bey, teşekkür ederiz.

Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Benim de sorum Yasin Bey'in sorusu doğrultusunda aslında ama mikrofon kapalıydı, tam kayıtlara geçmesi açısından net sormak istiyorum. KOOPBİS sistemine kayıt işlemine dair süre uzatımı yapılıyor bu maddede. Bu düzenlemede 2021 yılı ekim ayında Genel Kurulda görüşülerek kabul edilmişti, şimdi süresi uzatılıyor. Net soruyorum yani kayıtlara geçmesi açısından: Kaç kooperatif sisteme giriş yaptı, kaç yapmadı? Yapmayanların sisteme giriş yapmama nedeni nedir? Açıklamaları nedir?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Necmettin Bey, cevaplar mısınız?

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Cevaplayayım.

Sayın Başkanım, 6,5 milyon ortağın verisinin girilmesi lazım. Bunun şu ana kadar sistemde yüzde 10'u girilmiş durumda. Biz kanunu çıkardığımız süreç zarfındaki aynı tarihte sistemimizi devreye aldık. Şu anda altı ay Bakanlığa uzatma yetkisi alıyoruz, altı ay da süre veriyoruz kooperatiflerimiz cezai müeyyide almasın diye. Aynı zamanda girmemesinin sebebi de, biz bunu bire bir kendimiz il müdürlüğü üzerinden takip ediyoruz fakat 60 bin kooperatif... Sayın vekillerin de söylediği gibi bunda bir alışkanlık oluşturmaya çalışıyoruz. İlk defa veri tabanı kullanıldığı için de gecikme var. Bakanlık olarak bir eksiklerimiz yok.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – İki yılda yapamadığımızı altı ayda nasıl yapacaksınız?

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Sayın Vekilim, altı ay şu an daha dolmadı zaten.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Komisyonla kırk beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.54

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.53****BAŞKAN: Ziya ALTUNYALDIZ (Konya)****BAŞKAN VEKİLİ: Fahri ÇAKIR (Düzce)****SÖZCÜ: Ahmet ÇOLAKOĞLU (Zonguldak)****KÂTİP: İffet POLAT (İstanbul)**

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun 28’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam ediyoruz.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Serbest bölgelerde, kullanıcıların ihtiyacı olan doğal gaz altyapısını kurmak ve işletmek, kamu ve özel kuruluşlardan doğal gazı satın alarak bölge içinde dağıtım ve satışını yapmak, işleticinin yetki ve sorumluluğundadır. İşleticinin izni olmaksızın doğal gaz ihtiyacı başka bir yerden karşılanamaz ve bu amaçla münferiden tesis kurulamaz. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile bölge içi doğal gaz dağıtım ve satışı nedeniyle kullanıcılardan tahsil edilecek bedele ilişkin üst limit Ticaret Bakanlığı tarafından yönetmelikle düzenlenir.

İşleticinin talebi ve bölgede faaliyet gösteren doğal gaz dağıtım şirketinin kabulü halinde, doğal gaz dağıtım şirketleri serbest bölgeler içinde şebeke yatırımı yaparak veya yapılmış şebekeyi mülkiyeti ile birlikte devralarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından belirlenen koşullar çerçevesinde serbest bölge içinde doğal gaz dağıtım faaliyeti gerçekleştirebilir. Doğal gaza ilişkin faaliyetlerin işletici tarafından yürütüldüğü serbest bölgelerde, doğal gaz iletim ve dağıtım lisansı sahibi şirketlerin herhangi bir hak, yetki veya sorumluluğu bulunmaz.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerge yok.

Söz isteyen? Yok.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 3218 sayılı Kanun’a aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı işleticilerce yapılmış olan serbest bölgelerde, işleticilerin bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetleri, 9 uncu maddenin üçüncü fıkrasına uygun olarak devam eder. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı doğal gaz dağıtım şirketlerince yapılmış olan serbest bölgelerde, işleticilerin bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış yetkisi doğal gaz dağıtım şirketlerine devredilmiş sayılır.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Söz isteyen?

Ayhan Hocam, buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Daha önce de bahsetmiştim. Şimdi, işletici daha önce bir yatırım yapmış, şimdi bunu doğal gaz şirketine devrediyor. Bu maliyet o zaman nasıl karşılanıyor?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, Genel Müdürümüz Emel Hanım, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım, Genel Müdülden şikâyetçiyim ben de. Her torbaya siz bir kanun koyacak mısınız?

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU – Yok Sayın Vekilim, bu ikincisi sadece.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Kaç tane serbest bölgemiz var, koysunlar...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Toptan yapın da kurtulalım yani.

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU – Sayın Vekilim, 11 tane serbest bölgemizde doğal gaz yatırımı yapılmış durumda. Bunlardan 9 tanesini bölge kurucu ve işletici şirketlerimiz yaptı, 2 tanesini de doğal gaz şirketleri yaptı. Sadece 2 tanesinde devir olacak yani altyapısını zaten doğal gaz şirketi yaptığı için o doğal gaz şirketlerine devredeceğiz, diğerlerinde yine işleticiler doğal gazı temin etmeye devam edecekler. Halihazırdaki uygulamamız da bu şekilde zaten.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Birisi Samsun, diğeri?

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU – Samsun, TÜBİTAK MAM.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Burada devirle ilgili taraflar arasında bir sıkıntı yok değil mi?

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU – Hayır Sayın Başkanım, yok. Kullanıcıların, oradaki yatırımcıların herhangi bir altyapı katılım bedeli gibi ödemeleri diye bir şey de söz konusu değil. Zaten serbest bölgelerde altyapı katılım bedeli alınmıyor.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bir niza söz konusu değil yani.

TİCARET BAKANLIĞI SERBEST BÖLGELER GENEL MÜDÜRÜ EMEL EMİRLİOĞLU – Hayır, hayır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki.

Ayhan Hocam, tamam mı?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Tamam.

Teşekkür ettim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "İçinde bulunulan" ibaresi "Vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen veya içinde bulunulan" şeklinde, fıkra da yer alan "tespit edilemeyenler ile" ibaresi "tespit edilemeyen ya da" şeklinde, üçüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

“Yukarıdaki fıkrada anılan oda yönetim kurulu kararını takip eden yılbaşından itibaren iki yıl içinde, ilgilinin üyesi bulunduğu odaya müracaatla adres ve durumunu bildirmemesi ve vergi mükellefiyetinin bulunmaması halinde, oda yönetim kurulunun teklifi ve meclis kararıyla oda kaydı silinir ve durum ticaret sicili müdürlüğüne bildirilir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 5’le ilgili Tahsin Bey’in bir sorusu var.

Buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 5, 6 ve 7, odalar ve borsalar için askıya alma sebepleri ve bazı borçların terkinine dair düzenlemeler getiriyor. Askıya alınma olmadığından aidat işliyor. Oysa kişinin vergi kaydı bulunmuyor. Uygulamada yaşanan bu sorunun giderilmesi... TOBB tarafından talep edildi bu kanun maddesi. Talep edildiğine göre sizde bu bilgiler vardır. Kaç oda üyesinin, kaç borsa üyesinin kaydı askıya alınacak? Terkin edilecek aidat borcu sonucunda TOBB bünyesinde ne kadarlık bir kamu alacağından vazgeçiliyor?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sayın Başkanım, TOBB temsilcisi burada. Bizde de var bu bilgiler ama direkt birinci ağızdan...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, nerede TOBB temsilcisi?

Kendinizi takdim edip bu soruları cevaplayın lütfen.

Buyurun.

TOBB HUKUK MÜŞAVİRİ AV. İBRAHİM NİHAT BAYAR – Sayın Başkanım, İbrahim Bayar ben, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Birinci Hukuk Müşaviri. Saygılar sunuyorum tüm heyete.

Sayın Vekilim, şu an itibarıyla Ankara Ticaret Odası özelinden rakamları aldık; en büyük ikinci odamız. Efendim, aktif üye sayısı 155.524 şu anda; bunun 11.191 tanesinin vergi mükellefiyeti kapalı yani fiilen ticareti terk etmiş olan bu kişilere hâlâ aidat tahakkuk ettiriliyor şu anda ve bu kişiler aslında mağdur. İstanbul Ticaret Borsası özelinde de rakamlarımız var; o da en büyük borsamız. Aktif 17.474 üyesi var efendim; bunun 2.671 tanesinin vergi mükellefiyeti an itibarıyla kapalı. Eğer uygun görülürse bu kişiler, vergi uygulaması da paralel bir şekilde, mükellefiyeti kapalı olduğu an itibarıyla askıya alınacak yani bunun anlamı üyeliği devam edecek fakat aidat tahakkuk ettirilmeyecek kendilerine.

Yine, müsaade ederseniz, ATO özelinde bu önümüzdeki mayıs ayında zaman aşımına uğrayacak üye sayısını ve borçlarını arz edeyim ben. Efendim, ATO özelinde 10.868 adet üye 2018 yılına ait borçlu. Bu üyelerin, 4 bin TL’yi baz rakam alırsak bunun altındaki toplam borcu 3 milyon 548 bin Türk lirası. Şimdi, bu kısımda rakamın büyüklüğü ve küçüklüğünden daha ziyade 10 bin üyenin parça parça çok küçük miktarda borçları takibe konu edildiğinde hem üye ile oda arasında gereksiz bir hukuki ihtilaf ortaya çıkıyor hem de 300 lira, 500 lira, bin liralık takiplerin masrafları borcun kendinden fazla olduğu için daha çok kamu zararına yol açıyor efendim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

TOBB HUKUK MÜŞAVİRİ AV. İBRAHİM NİHAT BAYAR – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Başka söz isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınızı sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 5174 sayılı Kanununun 32'nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "İçinde bulunulan" ibaresi "Vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen veya içinde bulunulan" şeklinde, "tespit edilemeyen ve" ibaresi "tespit edilemeyen ya da" şeklinde değiştirilmiş, beşinci fıkrasının birinci cümlesine "durumunu bildirmemesi" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve vergi mükellefiyetinin bulunmaması" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Söz isteyen? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınızı sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 5174 sayılı Kanununun 62'nci maddesinin birinci fıkrasına "k" bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

"1) Toplam tutarı brüt asgari ücretin yüzde ellisini geçmeyen ve zamanaşımı süresinin dolmasına bir yıldan az kalan aidat borçları ve ferilerine yönelik oda ve borsa meclislerinde terkin kararı verilebilecek üst sınırı belirlemek."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde söz isteyen? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 5174 sayılı Kanununun geçici 13'üncü maddesinde yer alan "onbeş" ibaresi "yirmibeş" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde söz isteyen? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununun 13'üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "iki" ibaresi "üç" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 9 üzerinde söz isteyen? Yok.

Önerge yok.

Madde 9'u oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde 9 kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 5300 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 13 üncü maddede yapılan değişiklik, 7244 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca lisans süresi bir yıl uzatılanlar için lisans süresinin bitiminden itibaren uygulanır."

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu maddeyle ilgili bir açıklama alabilir miyiz?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – 10'uncu maddeyi konuşuyoruz değil mi Sayın Başkan?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 10.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Bir önceki maddenin geçici maddesi. Bu düzenlemeyle lisans geçerlilik sürecinin üç yıla çıkarılması hakkındaki değişiklik. Pandemi döneminde lisans süresi bir yıl uzatılanların lisans geçerlilik sürelerinin bitiminden itibaren uygulanacak yani toplam üç yıla çıkarılıyor lisans süreci.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kaç yıldan?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – İki yıldan üç yıla.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gereçesini açıklar mısınız Adem Bey?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Covid döneminde o yıl lisans alacak, 2020 yılında lisans alacak lisans depolarının süreleri bir yıl uzatılmıştı. O da bir sonraki yıl tüm lisansları aynı yıla toplamış oldu ve tüm denetimler aynı yıla sıkıştı. O nedenle, onların lisans süresinin üç yıla intibakının mevcut lisans sürelerinin bitmesinden sonra geçerli olmasına ilişkin bir düzenleme. Sonuç olarak, fiiliyatta yaratacağı sonuç şu Sayın Başkanım: Lisans sürelerini, lisans denetimlerini takvime eşit olarak paylaştırmış olacağız yani lisans denetimlerini takvime bölerek paylaştırmış oluyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Biraz daha açıklasın mı Tahsin Bey, yeterli mi?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım, şöyle bir sayı vereyim isterseniz: Eğer bu düzenlemeyi yapmaz isek biz 2023 yılında 189 denetim, 2024 yılında 47 denetim yapıyor olacağız. Bu düzenlemeyi yapınca bu iki rakamı yıllara dengeli bölmüş oluyoruz. Şu an 189'a 47 gibi çok farklı sayıda denetim çıkacak iki yıla, bunları iki yıla eşit olarak bölmüş oluyoruz bu düzenlemeyle; onu sağlıyor bu.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Denetimi?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet, denetimleri. Yani lisanslarını yenileme...

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Yani birikmiş denetim var geçmişten kalma, pandemi döneminden...

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Geçmişten kalma derken, o pandemi döneminde yapılanlar bir sonraki yıla sarktığı için hepsi aynı yıla kümelenmiş oldu, şimdi onları eşit olarak bölmüş oluyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu kalıcı bir düzenleme mi?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Geçici madde bu, geçici madde. Sonrasında, zaten o her üç yılda bir artık kendi takviminde işleyeceği için bir kısmı 2023'e, bir kısmı 2024'e eşit olarak dağıldıktan sonra üçer yılın sonunda tekrar lisanslarını alacaklar Başkanım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Normalde üçer yıla mı bağlanıyor o?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet, evet üçer yıla bağlanıyor olacak ondan sonrasında.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Periyot çok uzun olmuyor, değil mi o zaman?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Yok Sayın Başkanım, zaten Bakanlığımızın denetim yetkisi her daim baki. Şikâyet ya da ihtiyaç üzerine denetim yapıyoruz, artı il müdürlüklerimiz her ay gidiyor yerinde kontrol yapıyor. Bu, lisans almayla ilgili bir denetim, bizim rutin denetimlerimize engel bir ihtiyaca göre orada herhangi...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sezai Bey denetçi olduğu için ona da bir soralım.

Sezai, ne diyorsun bu konuya?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, tabii, sayı üzerinden gitmek ne kadar doğru bilmiyorum ama lisanslı depo kuruluş izni alan 307 tane firma var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kaç?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – 307 ama faaliyette olan 169 firma, şimdi bu her gün artacak. Şimdi, arkadaşlarımız da “Denetimsiz kaldı.” denilmesin diye çünkü biraz önce de biliyorsunuz, bazı eleştiriler oldu “Acaba bu sistem doğru çalışıyor mu?” diye, hakikaten Bakanlığın iyi çalıştırdığı bir müessese olduğunu ben buradan açık yüreklilikle ifade etmek isterim. Onun için bu şeyde biraz titizlik gösteriyoruz.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – İyi denetleyebilmek için istiyorlar.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet yani takvimi çünkü tek bir yıla tüm denetimleri koyarsak sonraki yıl hem iş boşluğu olacak hem de yetiştirmek sıkıntı olacak Sayın Vekilim.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Gelişigüzel denetim olmasın diye.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Var mı bu konuda başka sorusu olan? Yok.

Peki, madde 10’u oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde 10 kabul edilmiştir.

Madde 11’i okutuyorum:

MADDE 11 – 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “40’dan” ibaresi “25’den” şeklinde, üçüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Federasyon; kuruluş talebinin Bakanlık tarafından uygun bulunması ve ana sözleşmesinin onanmasından sonra kurulmuş olur.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu konuda 2 adet önerge var, okutup görüş alacağım ve konuşmak isteyen arkadaşlar olursa söz vereceğim.

Buyurun:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 11’inci maddesine aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kurulu bulunan odalar için bir defaya mahsus olmak üzere en az 25 odanın yönetim kurullarının oybirliği ile alacakları federasyon kurulması yönünde karar almaları, kuruluş talebinin Bakanlık tarafından uygun bulunması ve ana sözleşmenin onanmasından sonra Federasyon kurulmuş olur.”

Tahsin Tarhan
Kocaeli
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

Müzeyyen Şevkin
Adana

Kadim Durmaz
Tokat
Tacettin Bayır
İzmir

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şimdi, bir defa yanlış yaptık aslında, şeyi çıkardıktan sonra bu boşa düşüyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – O zaman diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fahri Çakır

Düzce

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fahri Bey, gerekçeyi mi okusun?

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Gerekçe...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Teklifin 11'inci maddesinin teklif metninden çıkarılması öngörülmektedir.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Evet, Başkanım...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Söz istiyor musunuz?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İstiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Aslında söze hacet kalmadı sanki?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bence söze çok hacet var. Biz hep Ahmet Çolakoğlu'ndan böyle goller beklerdik, 200 milyarlar imza atan...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ya, hep aynı yerden mi gelsin?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ama bu sefer gene...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu sefer farklı bir...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Tek imzayla Fahri Bey'den geldi.

Şimdi, ben bu kanun hazırlanırken esnaf ve sanatkârlar teşkilatının bir kolu olan federasyonlara dair düzenleme yapılıyor. Buna göre federasyon kuruluşu için yeterli sayı 40'tan 25'e düşürülüyor. Bu da daha çok federasyon kurulması ve yapının bölünmesi anlamına geliyor diye demiştik. Hatta biz şunu da söylemiştik: "Bununla ilgili TESK'i bilgilendirmemişsiniz, TESK'in bilgisi yok. Aynı zamanda TESK bu federasyonlara karşı." Şimdi buradan soruyorum, özellikle Fahri Bey'e: Bu baskıyı kim uyguladı da siz bu kanun maddesini geri çekiyorsunuz?

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Böyle bir baskı yok.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yani bir baskı yok. O zaman bu kanunu hazırlarken niye getirdiniz? Yani ben şimdi imza atan vekile de sorarım, getirdiniz, şimdi burada, Komisyonunda geri çekiyorsunuz, bunun sebebi nedir, biraz açıklar mısınız?

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Görüşlerimizi biraz daha aşip biraz daha...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sayın Başkan, ben bir cevap vereyim, bana soru soruldu.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Sonuç güzelse seyir de güzeldir elbette.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tabii, teklif sahibimiz de Plan ve Bütçe Komisyonunda Başkan Vekili olduğu için süreçleri çok iyi bilir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Değerli Başkanım, ben de bir iki cümle söyleyip...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teklif sahip buraya getirir, sonra Komisyonumuz bu konuda karar verir. Dolayısıyla...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Tabii ki, yani biz bu teklifi hazırlarken biz bunu böyle ön gördük.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan, Genel Kurulda...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Ancak, Değerli Komisyon üyelerimizin takdirine de açığız, zaten böyle bir önerge geldi...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Vallahi demokrasiyi tam yaşıyoruz he!

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Dolayısıyla bizim hazırladığımız kanun teklifi Komisyonunuzda kabul edilecek anlamına gelmiyor, takdir sizin.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim.

Müzeyyen Hanım, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, arkadaşlar, gerçekten ilginç bir olay yaşıyoruz şu anda. Sabahtan beri bir sürü bu federasyonda 25'ten az olması... Yani daha doğrusu hatta 25'in de altına düşürülmesine dair isteyenler var, o kadar kuruluşlar var. Bana göre çok antidemokratik oldu şu anda bunu çekmek.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hangisi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şu anda bunu çekmek yani böyle bir şekilde, bu şeyi çekmek çünkü...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Komisyon karar verdiği için “antidemokratik” diyemeyiz de hani usul olarak.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Biz de, bakın şöyle ama, yani sabahtan beri Minibüsçüler Odasından tutun Kuyumcular Odasına “Sayımız 28, dolayısıyla katılamıyorduk. Bunu 25, hatta 20'ye düşürün.” diye pek çok kuruluştan bununla ilgili şey geliyordu.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Tam tersi...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama bana sabahtan beri gelen şeyler bu, birçok arkadaşımıza da gelmiştir, milletvekili arkadaşımıza. Bana göre yani niye çektiğinizi ben...

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – İlk kanaatler de biliyorsunuz düşürülmemesi yönündeydi...

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Tahsin Bey de aynı açıdan görüş bildirmişti.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tamam, o zaman kabul etmediniz, niye şimdi...

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Tahsin Bey'i dinledik.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – E, geçti, niye geri çektiniz, yani ilginç gerçekten.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Tahsin Bey’i kıramayız.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Tahsin Bey’in de etkisi oldu bu konuda.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Vallahi pek çok konuda kırdınız, “kırk dokuz yıl”da kırdınız, “yüzde 2”de kırdınız.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyoruz Müzeyyen Hanım, sağ olun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Siz de sağ olun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Başkanım...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Tahsin Bey’in ve Müzeyyen Hanım’ın sorduğu...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerenin lehine mi konuşacaksınız?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Tahsin Bey’in ve Müzeyyen Hanım’ın sorduğu soruların cevabını ben bari vereyim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Geçen hafta iktidar partisinin bir grup başkan vekili Bendevi Palandöken’le acaba ne konuşmuştur?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Geçen hafta?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Geçen hafta, ayın 10’unda.

Şimdi, bu kanunu TESK istemiyor, bu kanunu... Hatta 40’tan 50’ye sayının çıkmasını isterken birdenbire sayı bahsettiğimiz gibi odalardan talep tam tersine “25’ten 20’ye düşülsün.” talebi varken teklif geri çekiliyor. Şimdi, bu pozisyonda olan kaç oda var? En azından onu sormak lazım, muhtemelen birkaç tane federasyon aralığına gelmiş yani 25 ila 40 arasında çünkü sizin... Geçmişteki kanun 40’tı, şimdi 25’e düşürmeyle ilgili olan teklifin çekilmesiyle ilgili o 40 ila 25 arasında kaç tane oda var, ben onu sormak isterim, bir. İkincisi, Anadolu’da bir tabir vardır, tabirimi mazur görün: “El elin eşeğini türkü çığıra çığıra ararmış.” diye. Şimdi bunu niye söylüyorsunuz? Özellikle 2005 yılında bu kanun çıktığında, 2005 yılından bu yana ülkemizde meslekler, sektörler içinde mutlaka gelişenler, çoğalanlar olduğu gibi sayısı düşen, güncelliğini yitiren meslekler de olabilir. Dolayısıyla özellikle servisçilerle ilgili 2005 yılından bu yana, özellikle sanayinin arttığı bölgelerde servis taşımacılığının yoğunlaşması, aynı şekilde taşınma eğitimi servisçiliğin yoğunlaşmasıyla beraber servisçiler kendileri kendi aralarında bir oda kurmuşlar. Bu oda, sadece Şoförler Odasına bağlı kalmakla yeterli gelmediğini, kendi sorunlarıyla daha doğrudan ilgilenmek istediklerini ve bu konularda kendi sorunlarını gündeme getirecek olan bir yeterli odaya sahip olmadıkları şikâyetinde bulunuyorlar ve sayıları da yaklaşık 30’u bulmuş, 50 bin tane esnaf yaklaşık. Böyle bir ortamda STK’leri yaygınlaştırmak, bir yönden gerçekten o sektörle ilgili sorunu direkt muhatap olan o sektörün içindeki kişilerin ilgilenmesi yerine o sektörün bir üst kuruluşu veya genel bir meslek tanımıyla sadece şoförlere bıraktığımızda Şoförler Odasındaki taksici esnafının, dolmuş esnafının daha yoğun olmasından servisçilerle ilgili sorunları yeterli bir şekilde gündeme gelmediği ve aslında federasyon talebinin ağırlık olarak da bildiğim kadarıyla sadece servisçilerin şu anda bu niteliği taşıdığını ama bununla beraber yine her şehrimizde emlakçıların olduğu, emlakçılar, işte, kuyumcular gibi bazı sektörlerin buna özel talepleri var.

Şimdi, Sayın Bendeve Palandöken neredeyse bir hükümdarlık kurmuş, bu hükümdarlıktaki yetkilerinin azaltılmasıyla ilgili de anladığım kadarıyla ilk bu kanun teklifi geldiğinde zaten sayının 40'tan 50'ye çıkmasını istemiş; baktı, olmamış, Grup Başkan Vekilini de ayağına çağırmış. Diğer odalar bizlerin yanına gelip bu konulardaki taleplerini ve ricalarını söylerken Grup Başkan Vekilimiz de bir ıslıkla koşturup gitmiş yanına ve muhtemelen ki bu kanun teklifi o saatten sonra geri çekildi.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ne kadar ayıp, böyle bir şey varsa ne kadar ayıp be! Ne kadar ayıp!

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Görülen o, Bendeve Bey'in sosyal medyasına bakın, Grup Başkan Vekiliyle ne zaman görüştüğüne.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Doğrusu böyle bir şey bizim bilimiz dâhilinde değil, böyle bir şey de yok. Fahri Bey bu konuda teklif verdi, böyle bir kaynak da söylemedi. Fahri Bey'in bu konudaki iradesini şu an şey yapıyoruz.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Özetle, böyle bir kanun geçerken, bu kanun teklifi geçerken ilgili federasyonun, konfederasyonun siyasilere bu şekilde yaklaşması bir baskı olarak görülür.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Dolayısıyla şöyle söyleyeyim: Demokrasilerde görüş ve düşünceleri ifade etmek, buna dönük talepler iletmek kadar doğal bir şey yoktur ama sonuçta Meclis irade gösterir ve iradesini ortaya koyar.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ama pozitif yönde bir gelişme olacaksa...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – O yüzden bu tür çalışmaları demokrasinin kuralları içerisinde görmek ve... Böyle bir şey yok, böyle bir şeyi bilmiyorum ama velev ki olsun, demokrasinin kuralları içerisinde bu, bunları yadsımak mümkün değildir. O yüzden, sonuçta, çalışma usulleri içerisinde bir teklif verilmiştir ve konuşuyoruz ama gerçekten bu konuyla ilgili bunun perde arkasında gizemli bir şeyler aramanın çok gerekli olduğu kanaatinde değilim çünkü hakikaten böyle bir bilgi yok, böyle bir düşünce de yok.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Bu aralıkta olan meslek gruplarını sayabilir misiniz?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar bu konuda bir bilgi versin.

Buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Kuyumculuk, özel pansiyon yurt işletmeciliği, servis aracı işletmeciliği, fotoğrafçılık, kerestecilik, sıhhi tesisat, saatçilik.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – İllerde 25 ila 40 arasında odaları var.

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Evet. Kuyumculuk 28 odası var; otel, pansiyon, yurt işletmeciliği 27 odası var; servis aracı işletmeciliği 37 oda, fotoğrafçılık 27, kerestecilik 25, sıhhi tesisat 26, saatçilik 25.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Hatta bu konuda bir ek ilave yapayım: Bir de karma odalar vardır, biliyorsunuz yani bu sektörlerle ilgili olmayanların her birinin toplandığı karma odalar vardır ve o karma odalarda da çok çeşitli meslek örgütleri alakasız alakasız hepsi bir torbaya eklenmiş durumda ve bilmiyorum da belki ticaret odalarında vesairede o meslek gruplarının içine de böyle ilgisiz sektörlerde NACE kodundan hatalı girişlerden kaynaklı da olabiliyor bazen ama özellikle oda çalışmalarında bu sayısal veriyi, kısası neye göre alındığı anlamında baktığımızda yani 81 vilayetin, her vilayette o vilayetin konumuna göre yeterli sayıda zaten üye sayısına yaklaşabilmek... Benim bildiğim kadarıyla

bir oda kurmak için en az 500 sayısı gerekiyor, 500 sayısı da az bir rakam değil; aynı ilde o mesleği yapan 500 kişi demek. Dolayısıyla bu anlamda baktığımızda, hatta bunu biraz daha genişletirsek ufak illerimizde belki o ilde 500 sayısı bulunmazsa bile oranın yakınındaki bir büyük ille ilişki kurularak o ile kayıtlı olmak kaydıyla bu sayılar, çok rahatlıkla, bahsettiğimiz rakamlara ulaşır ve bunların üstünde bir üst kuruluş olarak bir federasyon olması daha iyi değil mi? Niçin TESK'in altında her biri kendileriyle alakası olmayan bir meslek örgütü mensubu başkanı tarafından orada o kendi meslekleriyle ilgili kısımlarda bir medet umar hâle geliyor?

(Uğultular)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Tamam, TESK'in altında olacak ama onların altındaki federasyon başkanları bunları zaten zorluyor, TESK Başkanını da o zorluyor. Yani burada konfederasyon değil ama Şoförler Odası Federasyon Başkanı bunun kurulmasını istemez.

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Yani o ama şey için söyleyeyim ben: Normalde federasyonlar kurulduğunda bağımsız bir yapı olarak kurulmuyor.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Federasyon üstü konfederasyon var zaten.

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜRÜ NECMETTİN ERKAN – Konfederasyonun altında bir yapı.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Temsilde adalet olmuyor yani kendi sorunlarını ifade...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ama sonuçta o federasyonun içinde bir tane temsilci bile göremiyorsun onlarda, o 7-8 kişilik yönetim kadrosunu onlarda bulamıyorsun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey, teşekkür edelim mi?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Tamam.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddenin çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 5362 sayılı Kanununun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “dörtte birinin” ibaresi “beşte ikisinin” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili 1 adet önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayhan Altıntaş

Yasin Öztürk

Ankara

Denizli

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi mi okutayım, söz mü istiyorsunuz?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekeçe:

Teklifle, genel kurul üyelerinin dörtte 1'inin başvurusuyla toplanabilen esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarında olağanüstü genel kurul toplantılarının beşte 2 çoğunluğa çıkarılması öngörülmektedir. Maddenin gerekçesinde de hangi nedenle bu değişikliğe ihtiyaç duyulduğu açıklanamamıştır. Bu durum esnaf ve sanatkârların demokratik haklarını kullanabilmesinde zorluk çıkaracaktır. Olağanüstü genel kurul yapılabilmesinin zorlaştırılması yaşanan ekonomik krizde zor durumda olan esnaf ve sanatkârların sesinin de kesilmeye çalışılmasıdır. Bu nedenle maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "on iki" ibaresi "on sekiz" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde önerge yoktur.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Madde 13'le, toptancı hallerinde kendilerine tahsisli iş yerlerinde verilen mevcut on iki yıllık kiracılık hakkı on sekiz yıla çıkarılacak, altı yıl daha uzatılması düzenleniyor. Bu doğrultuda, hal işletmelerinin bu konuda görüşü alındı mı? Bu düzenleme kapsamında kaç tahsisli iş yerinin kira süresi altı yıl daha uzatılmış oluyor?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Soruya cevap için Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım, toptancı hallerindeki toplam iş yeri sayısı 9.477.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Kaç halde?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Türkiye'deki 177 halde, bunların 171'i kamu, 6'sı özel hal.

Bunlardan 1.172 adet iş yerinin mülkiyeti satılmış, hâlihazırda bu 1.172'yi hariç tuttuğumuzda 8.305 iş yeri düzenlemeden etkileniyor çünkü bunlar bu tahsis çerçevesinde 2012 yılında kiraya çevrilmişti; on iki yıllık kira süresi bu yıl doluyordu, on sekiz yıla çıkarılacak. Yani aslında esnafın yüzde 80'in üzerindeki bir kısmı etkileniyor bu anlamda.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Başkanım, bu konuda bir ek ilave yapayım: Bir de karma odalar var...

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Hepsinin faydasına olan bir düzenleme.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani bu yüzde 80'inin kira dönemi uzuyor mu?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet, kira süreci altı yıl daha otomatik uzuyor.

Sayın Başkanım, zaten normal şartlarda kirada kanun çerçevesinde TÜFE ve ÜFE'ye uygun olarak artışlar yapılıyor, o yıllık artışlarda bir sorun yok zaten ama bu, sadece o haklarının altı yıl daha uzatılması sonucunu doğuruyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani bu otomatik uzatmıyor, aslında yine taraflar arasındaki bu kullanabilecekleri süreyi maksimum on sekiz yıla çıkarıyor. Doğru mu?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet, altı yıl daha uzatıyor, altı yılın sonunda tekrar kiralama yapılacaktır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Hal yasası ne zaman geliyor? Hal yasasıyla ilgili bir çalışmanız yok muydu?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Vallahi, bu kanunu bitirelim, ondan sonra soracağız onu.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tedarik zincirinde haksız ticari uygulamalar

MADDE 6 - (1) Haksız ticari uygulamalarda bulunulamaz. Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerde taraflardan birinin diğer tarafın ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasına sebep olan faaliyetleri haksız ticari uygulamadır.

(2) Aşağıda belirtilen faaliyetler her durumda haksız ticari uygulama kabul edilir:

a) Kalite standartlarının sağlanması amacıyla sözleşmede yer verilen koşullar hariç olmak üzere, herhangi bir gerçek veya tüzel kişiden mal veya hizmet teminine zorlamak.

b) Kampanya maliyetini, kampanyalı satış yapmak istemeyen tarafa yansıtmak.

c) Tarım ve gıda ürünlerinin tedarikinde ticari ilişkinin koşullarını, yazılı veya elektronik ortamda yapılan sözleşmeyle belirlememek.

ç) Karşı tarafın aleyhine tek taraflı değişiklik yapma yetkisi veren veya açık ve anlaşılır olmayan hükümlere sözleşmede yer vermek.

d) Ürün talebini doğrudan etkileyen herhangi bir hizmet vermediği halde mağaza açılışı ve tadilatı, ciro açığı, banka ve kredi kartı katılım bedeli ve başka adlar altında bedel almak veya verdiği hizmetin türünü ve hizmet bedelinin tutar ya da oranını sözleşmede belirtmediği halde prim ve bedel almak.

e) Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine yönelik siparişleri, ürünün teslim tarihinden önceki otuz gün içinde iptal etmek.

f) Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin tesliminden veya mülkiyetinin devrinden sonra bozulma ya da zayıflama gibi maliyetleri yansıtmak.

(3) İkinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kusuru ispat yükü, haksız ticari uygulamada bulunmadığını iddia eden tarafa aittir.

(4) Bakanlık, ikinci fıkrada belirtilenlerin dışında kalan haksız ticari uygulamaları, otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerini ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirlemeye yetkilidir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde 2 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 14'üncü maddesiyle (3)'üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(3) İkinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kusuru ispat yükü, haksız ticari uygulamada bulunulduğunu iddia eden tarafa aittir.”

Tahsin Tarhan

Müzeyyen Şevkin

Çetin Osman Budak

Kocaeli

Adana

Antalya

Tacettin Bayır

İzmir

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Gereke...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekeciyi okutuyorum:

Gerekeç:

Önergeyle genel hukuk ilkelerine de uygun olarak bir ihlali iddia eden tarafa ispat yükünün yüklenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu konuda Hukuk Hizmetleri Genel Müdürümüzden bir açıklama alabilir miyiz? Önergenin gerekçesinde belirtildiği gibi gerçekten ispat yükü genel hukuk ilkeleri çerçevesinde tersine mi çeviriliyor?

TİCARET BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SUAVİ ÖNAL – Sayın Başkanım, değerli üyeler; burada ispat yükü zayıf olanı koruma amacıyla... Yani zayıfı koruyor burada.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani genel hukuk ilkelerinin tersine mi?

TİCARET BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SUAVİ ÖNAL – Normalde müddei iddiasını ispatla mükelleftir yani genel hukuk ilkesi budur, burada istisnai bir şey var, zayıfı koruyor Sayın Başkanım. İstisnai bir durum var, bu amaçla ispat yükü değiştirilebilir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani yasal düzenlemelerimizde bu ve benzeri, ispat yükünün tersine çevrildiği düzenlemeler var mıdır sizin ifadenle?

TİCARET BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SUAVİ ÖNAL – Şu anda hatırlamıyorum Sayın Başkanım ama burada amaç zayıfı korumak olduğu için yani hukuken bir sorun olduğunu düşünmüyorum.

İç Ticaret Genel Müdürümüz de bir açıklama yapabilir mi Başkanım?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Adem Bey, buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım, biz bunu Adalet Bakanlığıyla da gördük, genel hukuk ilkelerinden çok sapıyoruz sayılmayız. Aslında ispat yükünü değiştirmiyoruz Sayın Vekilim, şöyle yapıyoruz, somutlaştırayım örnekle: Bir perakendecinin bir et üreticisinden eti aldığını varsayalım. Teslim alıyor aslında, teslim aldıktan sonra, aradan bir hafta geçtikten sonra diyor ki: “Sen bu eti bana bozuk verdin.” Biz diyoruz ki aslında: “Sen bu etin bozuk olduğunu iddia ediyorsan aslında teslim anında bunu görüp buna göre o anda söylemeliydin, malı teslim aldıktan sonra o sorumluluk sendedir, aksi yönde bir iddian varsa ve bunun öbür taraftan kaynaklandığını iddia ediyorsan sen burada bunu ispat et.” Yani aslında burada üreticiyi koruyacak ve malı teslim aldıktan sonra geçmişe dönük bir iddiada bulunuluyor. Aslında teslim almış, mal bir haftadır onun uhdesinde, bir hafta sonra diyor ki satıcıya: “Sen bu malı bana bozuk olarak devrettin.” Oysa biz diyoruz ki: “Sen bu malı devralırken muayene ettin, kontrol ettin ona göre teslim aldın, esasında buna ilişkin yükümlülük sana geçmiştir çünkü satıcı sana...”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ama ibare, lafız böyle mi söylüyor?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Okur musun bir daha lafızı.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – “Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin tesliminden -örneğin etin tesliminden sonra, perakendeciye üretici tarafından tesliminden- veya mülkiyetinin devrinden sonra bozulma ya da zayı olma gibi maliyetleri yansıtmak.” yani mal perakendeciye geçti, kontrollü almış olmasını beklersiniz, bir hafta sonra üreticiye “Ya, arkadaş sen bu malı bana bozuk verdin.” diyor. Biz de diyoruz ki: “Sen bunu böyle iddia ediyorsan normal şartlarda devralırken bir ayıp varsa bunu görmüş olman lazımdı, sonrasında böyle bir iddiada bulunuyorsan da bunun üreticinin kusurundan kaynaklan...”

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Hayır, hayır, hayır... Kesinlikle yanlış anlatıyorsunuz. 3’üncü fıkraya bakar mısın?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – “İkinci fıkranın (e) ve (f) bendinde...”

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Evet “...bendinde belirtilen kusuru ispat yükü, haksız ticari uygulamada bulunmadığını iddia eden tarafına aittir.”

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Perakendeci...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yani tamam, demek istiyorsun ki: Perakendeci bir çiftçiyi suçladığı zaman hiçbir şey yapamayacak çiftçi yani eziyorsun. Biz de bu değişikliklerle düzeltiyoruz. Başkanım, buna çalışalım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Öyle mi?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Tam tersi, şimdi perakendeci...

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Hayır, onu ifade etmiyor ki. Bak, diyor ki: Perakendeci üreticiden aldı, dedi ki bir hafta sonra “Ayıplı malı bana verdin.” Üretici bu sefer almadı diyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Almasın...

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – İşte, almasın diyoruz biz de.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, ibareyi tekrar okutuyorum:

YASAMA UZMANI OSMAN KOCAMAN – “İkinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kusuru ispat yükü, haksız ticari uygulamada bulunmadığını iddia eden tarafa aittir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu (e) ve (f)’yi oku bakalım, neymiş onlar.

YASAMA UZMANI OSMAN KOCAMAN – “(e) Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine yönelik siparişleri, ürünün teslim tarihinden önceki otuz gün içinde iptal etmek.

(f) Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin tesliminden veya mülkiyetinin devrinden sonra bozulma ya da zayı olma gibi maliyetleri yansıtmak.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Adalet Bakanlığı temsilcisi var mı burada? Bu fıkralar biraz tersinden yazılmış gibi.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Abdullah Bey, iddia ediyorum, burada bir yanlışlık var, düzeltelim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani tersinden yazılmış gibi ve ilk okuyan Adem’in anlattığı gibi anlamıyor. Sen bir izah eder misin?

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HÂKİM ŞEMSİ TOZOĞLU – İyi çalışmalar diliyorum.

Sayın Başkanım, hukukun genel ilkelerine göre bir vakadan lehine sonuç çıkacak taraf, o vakayı ispatla mükelleftir. Şimdi HMK yani Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 190’ıncı maddesi bu yönde ve Medeni Kanunu’muz da bu yönde ispat yükünü iddia eden tarafa... Şimdi, burada 3’üncü fıkraya göre, karşı tarafın kusurunu iddia eden yani aslında fıkra ispat yükünü değiştirmiyor, orada karşı tarafın yani fıkroda ispat yükünün iddia eden tarafa ait olduğunu belirtiyor. Zaten burada, haksız ticari uygulama kapsamında, (e) ve (f) bendinde karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere bu fıkralar kapsamında, haksız ticari uygulama bulunmadığını iddia eden tarafa aittir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Nasıl?

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HÂKİM ŞEMSİ TOZOĞLU – Kusuru ispat yükü yani kendisinin haksız ticari... Yani lehine sonuç çıkarıyor Sayın Başkanım.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Bu ne demek, böyle karışık şey mi olur!

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Böyle bir şey yok “Ben adamı öldürmedim.” diyorsun, nasıl ispatlayacak. Yani çilekler ölmüş, market şikâyetçi, nasıl olacak bu iş?

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Böyle şey mi yazılır ya?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Mesut Bey...

TİCARET BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MESUT KARAKILÇIK – Sayın Başkanım, esasında Tahsin Başkanımızın verdiği örnekte şu vardı: Ben diyelim ki bir marketim, bana domates teslim edildi, domates teslim edildiğinde ben onu satışa koydum fakat uygulamada şu örnekler yaşanıyor: Mal çürüyor, çürüdüğü zaman da diyorlar ki: “Malı siz bana bozuk teslim ettiniz.” Yani teslim edene yükümlülük doğuruyor ve normalde ona ödediği parayı geri istiyor ya da ödeme yapması gerekiyor, onu yapmıyor. Şimdi, biz de diyoruz ki: Burada haksız ticarete, uygulamada bulunan kim? Market. Markete diyoruz ki: “Sen karine olarak suçlusun çünkü sen kontrol etmeliydin, ürün sana teslim edilmiş, almışsın...”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hocam, suç yok ya, kusur; suç değil.

TİCARET BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MESUT KARAKILÇIK – “Suç” demeyelim de kusur.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Kusur yani “suç” lafı doğru değil.

TİCARET BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MESUT KARAKILÇIK – Evet “suç” diyerek biraz ağır kullanmış oldum ama “Kusur sende, sen bunu bu şekilde kabul ettin, bulundurdun malı; bu malın sana bozuk teslim edildiğini ispat etmek zorunluluğu da sende.” Yani market sahibinin ispat etmesi gerekiyor. Üreticinin ona sağlam teslim ettiği karinesini ortaya koyuyoruz Başkan.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Üçüncü bir kişi bu metni okuyunca doğrudan böyle anlamıyor.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Peki, Sevgili Kardeşim, Allah aşkına, bu böyle mi yazılır? Şu yazılandan bu sizin söylediğinizi nasıl anlayacak vatandaş? Yani bu başka bir üslupla yazıya, kaleme alınamaz mı?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Farklı bir şey daha var, örnek domates olunca çok net oluyor da ben -bu örneği az önce beyefendi verdi- bunu ete çevirdiğimde eti gözle nasıl kontrol edeceğim?

KADİM DURMAZ (Tokat) – Kim, hangi uzman bunu anlayabilir; hangimiz anlayabilir bunu?

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Hayır, böyle mi yazılır bu?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Adalet Bakanlığı bu yazıma müdahale etmedi mi?

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, Türkiye çapında bu tür vakalardan ötürü hepimiz de biliyoruz, zehirlenmeler, ölümler, birçok şey oluyor. Ayrıca, Tarım Bakanlığı yüz binlerce işletmeye ceza yazıyor yani bana göre bu konu biraz, herkesin berrak bir şekilde elini kaldırıp “evet” diyecek bir durumda...

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Sayın Vekilim, maksat doğru, anlatılan fevkalade doğru, netice de doğru ama yazım böyle mi olmalı, şahsen ben bundan rahatsızım. Başka türlü bir yazım şekliyle bunu ifade etmemiz lazım.

TİCARET BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MESUT KARAKILÇIK – Bir örnek daha verebiliriz Sayın Başkanım.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Hayır, hayır; hiç başka bir örneğe gerek yok, bu örnekler bence doğrudur yani bu söylediğiniz, eğer maksat hasıl olacak ise ama böyle mi yazılmalı Allah aşkına; bunun takdiri size ait ya. Böyle şey olmaz ya!

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Adalet Bakanlığı, bunu daha yalın yazamaz mıydınız?

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Maksatta anlaşmışsak Genel Kurulda düzgün bir yazıyla bunu düzeltelim ya. Bilmiyorum, uygun mu Sayın Başkanım?

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HÂKİM ŞEMSİ TOZOĞLU – Sayın Başkanım, şimdi, (e) bendine göre otuz günden daha az bir süre kaldıysa perakende şirket siparişi iptal edemez, hüküm bu yönde ama buna rağmen iptal ettiyse yani karşı tarafın kusurlu olduğunu düşünüyorsa, bu noktada hukuki bir mücadeleye girişecekse ispat yükünün ona ait olduğunu söylüyoruz. Genel hukuki ilke de aslında bu yöndedir yani...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bunu ilk okuyanlar madde metninden böyle anlamıyor.

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HÂKİM ŞEMSİ TOZOĞLU – Sayın Başkanım, biz ispat külfetinin yer değiştirecek bir hüküm olmadığını düşünüyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ya az önce şeyi koruyor dediniz, o arada sen çelişkiye düştün; korumuyor işte, biz bunları korumaya çalışıyoruz.

TİCARET BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MESUT KARAKILÇIK – Yok, aslında zayıf olanı koruma niyeti var da...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Var da korumuyor işte.

TİCARET BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MESUT KARAKILÇIK – Yazım da aynı şeyi kastediyor Başkanım ama tabii, şöyle: Atıflarla vesaire yazıldığı zaman iş karmaşıklaşıyor. Biraz sonra ceza maddesine bakacağız, orada da atıflarla birlikte karmakarışık bir mevzuat gözükecek ama...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Doğru bir ifade şekli olsun ya.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Sayın Başkanım, ben küçük bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun Sezai Bey.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Şimdi, burada örnekler üzerinden değil de çünkü burada yazılan şeylerin hiçbirinin üretici tarafından işlenmesi mümkün değil, bunlar alıcının işleyebileceği fiiller ama yazım konusuna katılıyorum yani yazımda farklı bir şey olabilir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, genel kanaat, bu maddenin maksat olarak doğru ama yazılım olarak maksadı ifade etmediği. Mustafa Bey, lütfen bunu, maksadı yalın olarak, doğrudan ilik okuyanın anlayacağı şekilde düzeltin, Genel Kurula getirin ancak çalışarak getirin. Tamam mı?

Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Başkanım, bir önerim var benim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Bitene kadar arkadaşlar düzenlemeyi yapsalar da biz bugün düzenlenmiş şekliyle Komisyondan geçiresek daha doğru olmaz mı?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bence makul.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Mustafa, arkadaşlarımız hemen düzenlesinler, Komisyonun takdirine sunsunlar.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tekririmüzakere yaparız, tekrar döneriz; şu an bunu oylamadan geçmeyelim ama tekririmüzakere yaparız.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Tekririmüzakere yapabiliriz tabii ki.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – İkinci önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesi ile 6585 sayılı Kanun'un değiştirilen 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "Bakanlık, ikinci fıkrada belirtilenlerin dışında kalan" ibaresinin "Bakanlık, birinci fıkra kapsamında yer alan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fahri Çakır

Ahmet Çolakoğlu

Düzce

Zonguldak

Gereke:

Önergeyle, Bakanlığın 6585 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında çerçevesi çizilen haksız ticari uygulamaları belirleme yetkisine açıklık kazandırılmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 14'cünü maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.47

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 22.03****BAŞKAN: Ziya ALTUNYALDIZ (Konya)****BAŞKAN VEKİLİ: Fahri ÇAKIR (Düzce)****SÖZCÜ: Ahmet ÇOLAKOĞLU (Zonguldak)****KÂTİP: İffet POLAT (İstanbul)**

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – 28’inci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam ediyoruz.

15’inci maddeyi okutuyorum:

“MADDE 15- 6585 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teelsül ettirilmiştir.

“(1) Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklanan ödemelerin, sözleşmede öngörülen süre içinde yapılması esastır.”

“(2) Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi; alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumunda otuz, diğer durumlarda kırk beş günü geçemez.

(3) İkinci fıkrada belirtilen ürünlerin dışında kalan tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi, alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumunda altmış günü geçemez.

(4) Bu maddede belirtilen süreler, teslim veya mülkiyetin devri tarihlerinden hangisi önce ise o tarih esas alınarak hesaplanır. Ödemenin süresi içinde yapıldığına ilişkin ispat yükü borçluya aittir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

“(2) Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi otuz günü geçemez.”

“(3) İkinci fıkrada belirtilen ürünlerin dışında kalan tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi altmış günü geçemez.”

Ayhan Altıntaş

Ankara

Yasin Öztürk

Denizli

Gerekçe:

Teklifle ödeme sürelerinde yapılmak istenen ölçek ayrımı, küçük ve orta ölçekli işletmeler aleyhine bir durum doğurabilecektir. Zira büyük ölçekli işletmeler teklifte yer alan düzenleme doğrultusunda daha uzun vadede ödeme yapabilmek için orta ve küçük işletmeler yerine büyük işletmeleri tercih

edecektir. Bu açıdan bakıldığında orta ve küçük işletmelerin zararına bir durum doğacaktır. Üretimin sürdürülebilirliğinin ve nakit akışının sağlanması için tarafların ölçeği ne olursa olsun vade sürelerinin makul ve aynı olması daha doğru olacaktır. Önergemizle ödeme sürelerindeki ölçek ayırımı kaldırılmakta, otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri için otuz gün, diğer ürünler için altmış gün ödeme süresi belirlenmektedir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Bu maddeyi izah eder misin Adem?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR - Sayın Başkanım, bu madde bizim mevcut kanunumuzda sadece otuz gün içinde bozulabilen ürünler için alacaklının küçük olması durumunda mevcutta var olan bir maddeydi, bu maddeyi geliştiriyoruz. Otuz gün içinde bozulabilen ürünlerde alacaklı küçükse yine otuz gün içinde ödensin, alacaklı büyük de olsa maksimum kırk beş gün süre içinde ödensin. Otuz gün içinde bozulabilen tüm ürünlerin üst ödeme süresini standart hâle, belirli hâle getiriyoruz, otuz ve kırk beş günlük 2 süre koyarak, Avrupa Birliği mevzuatını da dikkate alarak böyle bir düzenleme yapıyoruz. Bunun dışında, otuz gün içinde bozulmayan ama diğer gıda ürünleri işte konserve gibi, makarna gibi daha uzun süreli ürünlerde de taraf küçük ise yani alacaklı küçük ise onlarda da büyük perakendeci o küçük alıcının parasını altmış günün ötesine taşımasını şeklinde bir düzenleme getirdik.

Bir de yaptırım maddesinde, mevcut hâlinde var olan kısmı itibarıyla da bir yaptırım da yoktu Sayın Başkanım, idari yaptırım getiriyoruz bu maddenin tamamına ilişkin olarak.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Nedir idari yaptırım?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR - İlgili cezai yaptırım yapılan gecikmeyle orantılı bir rakam, ilk otuz gün için her bir gün için binde 5'i -otuz güne kadar- otuz günden sonra da her bir gün için yüzde 1'i gibi bir rakam. Toplamda tutarın toplamını geçemeyecek gibi bir sınır koyuyoruz orada.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hesap ettiniz mi onu, kaçta geliyor, nasıl geliyor? Bir simülasyon yaptınız mı?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet Sayın Başkanım, özellikle kısa vadede üç beş günlük gecikme nedeniyle çok da büyük bir cezai yaptırım oluşmasını diye ilk bir ay için oranı daha düşük tuttuk ama bir aydan sonra oranı yükselttik ve ama nihai olarak da dedik ki toplamın tutarını da geçmesin gibi bir üst sınırı da koyduk Sayın Başkanım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Söylediğinden şunu anlıyoruz: Şu anda otuz gün vardı ama otuzun üstünde başka bir zaman yoktu.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR - Otuz gün sadece küçükler için var Sayın Başkanım şu an.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Yok muydu başka bir şey?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR - Büyükler için yoktu.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Tamamen sözleşme şartlarına mı bağlıydı?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR - TTK'de genel bir hüküm var aslında ama TTK'deki hükmün uygulanabilirliği sıkıntı. Niye sıkıntı?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Niye, TTK hükmü uygulanamıyor mu?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – TTK'deki hüküm yargı denetiminde kalıyor. Yargı denetiminde de firmalar götürüyorlar, süreçle ilgili sonuç elde edemiyorlar, çok uzun vadeye yayılıyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – TTK'deki hüküm ne kadar diyordu?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – TTK'deki hüküm aslında gıda için altmış günlük bir ödeme süresi getiriyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Burada sen de altmış getirdin.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Ben kırk beşe çekiyorum, diğer gıda ürünlerinde altmış olarak koyuyorum, doğru, aynı hükmü tekrarlamış oluyorum ama Bakanlığın idari denetimine ve idari para cezasına bağlamış oluyorum Sayın Başkanım. Esas olan burası aslında, uygulanabilir hâle getirmek için attığımız bir adım burası.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Peki.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınızı sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 6585 sayılı Kanununun 11 inci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Ortak kullanım alanlarına ilişkin elektrik, su, doğalgaz, yenileme niteliğinde olmayan bakım, onarım, güvenlik ve temizlik giderleri gibi alışveriş merkezinin aynına ilişkin olmayan giderler ile alışveriş merkezinde fiilen çalışan bordrolu yönetim personelinin göreviyle ilgili giderler ortak giderdir. Alışveriş merkezindeki perakende işletmelerden yalnızca bu giderler için katılım payı tahsil edilebilir; reklam, pazarlama ve danışmanlık gibi ortak gider niteliğini haiz olmayan giderler ile belgelendirilmeyen giderler için herhangi bir bedel tahsil edilemez.

(5) Ortak kullanım alanlarından elde edilen kiralama, reklam, pazarlama, kültürel ve sanatsal faaliyet ve diğer ortak kullanım alanı gelirleri ile ortak gider katılım payı avanslarından elde edilen her türlü gelir ortak gelirdir. Ortak gelirler, ortak giderlerin karşılanmasında kullanılır.

(6) Alışveriş merkezi maliki veya yönetimi, her yıl bir önceki yıla ilişkin ortak gelir ve gider raporu hazırlayarak alışveriş merkezindeki perakende işletmelere gönderir. Raporunda, ortak gelir ve giderlerin tür ve tutarları, her bir perakende işletmeden tahsil edilmesi gereken ve tahsil edilen ortak gider katılım payları ile Bakanlıkça gerekli görülen diğer bilgilere yer verilir.”

“(7) Ortak kullanım alanlarına ve bunların niteliklerine; ortak gelir ve giderlere, ortak giderlerin belgelendirilmesine, bu giderlere katılıma ve katılanların bilgilendirilmesine; ortak gelir ve gider raporunun hazırlanmasına, bu rapora esas teşkil eden gelir ve gider belgeleri ile sözleşmelerinin perakende işletmelere sunulmasına, ortak gelir ve gider uygulamalarının bağımsız denetim kuruluşlarınca denetlenmesine ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde önerge yok.

Söz almak isteyen?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Teşekkürler Başkanım.

19 Ağustos 2022’de bir yönetmelik çıkmış, yine AVM’lerle ilgili Ortak Alan Yönetmeliği. Şimdi, yönetmelikte olan şeyi biz niye kanunlaştırıyoruz burada yani yönetmelik yeterli değil miydi? Yeterli değilse bu yönetmelik ne işe yarıyor? Acaba bu yönetmelik çerçevesinde mahkemeler mi, mahkemeleşmeler mi devam ediyor? Onu merak ettim. Yoksa içinde, içeriğinde, baktığımızda mesela burada tanımlamalar var, şöyle 7’nci maddeye de baktığımızda aslında yönetmeliğe de atıfta bulunabiliyor. Dolayısıyla şu kısımları hiç değiştirmeden olduğu gibi bıraksak yine yönetmeliklerle devam edilemez mi? Sadece onu sordum.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; aslında, mevcut kanunun (4)’üncü fıkrası var, burada diyor ki: “Ortak kullanım alanları ile bunların niteliklerine, bu alanlara ilişkin ortak giderlere ve bu giderlere katılıma, giderlere katılanların bilgilendirilmesine ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin hususlar yönetmelikle belirlenir.”

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Zaten bunu gördüğüm için söylüyorum.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet, şöyle: Biz burada önemli düzenlemeler getiriyoruz. Getirdiğimiz düzenlemelerle ortak gideri tanımlıyoruz, ortak geliri tanımlıyoruz, bağımsız denetim getiriyoruz.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yönetmelikte tanımlı değil miydi bunlar?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Bunları yönetmelikle yapıyoruz ama yargıda bunlar tartışma konusu oluyor Sayın Vekilim. Özellikle de bu mülkiyet hakkına ilişkin hususlar olduğu için, tarafların hukuksal, ekonomik menfaatini yakından ilgilendirdiği için, kanunda olmasının daha uygun olacağı yönünde bir beklenti şekillendi, o yüzden bunu kanuna koyma gereği hissettik.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Başka söz isteyen yok.

16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir.

Madde 17’yi okutuyorum:

MADDE 17- 6585 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Diğer Kanunlara göre daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bu Kanunun;” ibaresi “Bu Kanunun;” şeklinde değiştirilmiş, fıkranın (a) bendinde yer alan “6 ncı maddesine aykırı hareket edenlere, her bir mağaza ya da şubesindeki her bir aykırılık için haksız olarak alınan prim ve bedel tutarında,” ibaresi “6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının;” şeklinde değiştirilmiş, (a) bendine aşağıdaki alt bentler eklenmiş, fıkraya (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve fıkranın mevcut (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiş, fıkranın mevcut (ğ) bendine “aynı fıkranın (ç) bendine” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya bu Kanunun diğer maddelerine” ibaresi eklenmiş, fıkranın mevcut (ı) bendine “aykırı hareket edenlere” ve “aykırı hareket edenlere ise” ibarelerinden sonra gelmek üzere “her bir aykırılık için” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrada yer alan “(c), (ğ) ve (h)” ibaresi “(ç), (i) ve (j)” şeklinde ve “büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme” ibaresi “büyük mağaza ve zincir mağaza” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrada yer alan “(g)” ibaresi “(ı)” şeklinde, “büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme” ibaresi “büyük mağaza ve zincir mağaza” şeklinde değiştirilmiş, dördüncü fıkrada yer alan “(ı)” ibaresi “(k)” şeklinde değiştirilmiş, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye altıncı fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“1) (a), (c) ve (ç) bentlerine aykırı hareket edenlere, her bir aykırılık için yirmi bin Türk lirası,

2) (b) bendine aykırı hareket edenlere, yansıtılan kampanya maliyeti tutarında, (d) bendine aykırı hareket edenlere, haksız olarak alınan prim ve bedel tutarında, (e) bendine aykırı hareket edenlere, iptal edilen sipariş bedeli tutarında, (f) bendine aykırı hareket edenlere, yansıtılan maliyet tutarında,”

“b) 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlere; süresinde ödenmeyen tutarı geçmemek üzere otuz güne kadar süre aşımında her bir gün için bu tutarın binde beşi, otuz günden sonraki süre aşımında her bir gün için süresinde ödenmeyen tutarın yüzde biri oranında,”

“f) 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere, perakende işletmelerden haksız olarak tahsil edilen tutarın iki katı; beşinci fıkrasına aykırı hareket edenlere ise ortak giderlerin karşılanmasında kullanılmayan ortak gelir tutarında,

g) 11 inci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen ortak gelir ve gider raporunu usulüne uygun hazırlamayanlara veya perakende işletmelere göndermeyenlere, alışveriş merkezindeki her bir perakende işletme için yirmi bin Türk lirası,”

“(5) Bu maddenin birinci fıkrasının (a), (c), (ç), (g), (h), (ı), (i), (j) ve (k) bentlerinde belirtilen idari para cezalarının verilmesini gerektirir aykırılığın bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, her bir tekrar için bir önceki cezanın iki katı idari para cezası uygulanır. Bu hüküm nispi idari para cezaları hakkında uygulanmaz.”

“(7) Bu maddede belirtilen idari para cezalarının bir takvim yılına ilişkin toplam tutarı; işletmenin küçük ölçekli olması durumunda beş milyon Türk lirasından, orta ölçekli olması durumunda elli milyon Türk lirasından, büyük ölçekli olması durumunda iki yüz elli milyon Türk lirasından fazla olamaz. Bu tutar, her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılır.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesiyle değiştirilen 6585 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin (5)'inci fıkrasında yer alan “(h)” ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Fahri Çakır

Ahmet Çolakoğlu

Semra Kaplan Kıvırcık

Düzce

Zonguldak

Manisa

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifle değiştirilen 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 18'inci maddesinin (5)'inci fıkrasında belirli ihlallerde idari para cezalarının verilmesini gerektirir, aykırılığının bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde her bir tekrar için bir önceki cezanın 2 katı idari para cezası uygulanacağı düzenlenmektedir. Aynı kanunun 12'nci maddesinin (3)'üncü fıkrasına aykırılık hâlinde de 2 katı idari para cezası uygulanacağı düzenlendiğinden tereddüde mahal vermemek adına önergeyle fıkra değişikliği yapılmaktadır.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sadece bir soru soracağım, özellikle bu madde düzenlemesinde önerge sahibi olan 3 arkadaşımız var, onlara sormak istiyorum: 17’nci maddenin (h) bendini açıklar mısınız bize? Bu önergeyi verdiğinizine göre biliyorsunuzdur diye düşünüyorum. Hemen bir açıklar mısınız, ne yani niye çıkarıyorsunuz?

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – İstişare sonucu böyle daha iyi olacağına kanaat getirdik.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ne olduğunu söylerseniz, biz de bilelim yani.

İkinci bir sorum daha var, o da şu: Yine, son maddeye baktığımızda yine bir ek önergeniz var. Burada, 20’nci maddede bir değişiklikle bu 17’nci maddenin içinde (b) bendi var ya, (b) bendine diğer hükümlerdeki “yayımlı tarihi itibarıyla” değil de “1/1/2024” süresini vermişsiniz; o, (b) bendinin de ne olduğunu yani bu kusurların ne olduğunu bilmek istiyoruz ki niye süre uzatması veya niye bu maddenin metinden çıkarılmasını istiyorsunuz?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Maddeyle ilgili bir sorum var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Açıklayacağım size, notunuzu alın arkadaşlar.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 17’nci maddede perakende ticarete ilişkin “Ceza hükümlerindeki caydırıcılığın artırılması...” diyoruz. Benim sorularım var: Bugüne kadar kaç ceza kesildi? Kaç lira tahsil edildi? En çok gerçekleşen ihlal ne? Kim cevap verecek?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylayalım da öyle cevap versinler mi?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Olur, sorun yok.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, Tahsin Bey’in ve Yasin Bey’in sorularını lütfen cevaplayın.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Başkanım, ben soruyu uzmanlara sormuyorum, imza atan arkadaşlara soruyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.21

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 22.31****BAŞKAN: Ziya ALTUNYALDIZ (Konya)****BAŞKAN VEKİLİ: Fahri ÇAKIR (Düzce)****SÖZCÜ: Ahmet ÇOLAKOĞLU (Zonguldak)****KÂTİP: İffet POLAT (İstanbul)**

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Komisyonumuzun 28’inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Şimdi 17’nci maddeye ilişkin Tahsin Bey’in sorularını cevaplamak üzere kime söz veriyorum?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Adem Bey’e.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Adem Bey, dinliyoruz seni.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım, Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’a dayanılarak kanunda çok farklı konulara ilişkin düzenlemeler var; bunlar çerçevesinde 10 milyon 878 bin 2 TL’lik ceza kesilmiş. Yine, haksız fiyat cezaları da bu kanuna dayanılarak kesiliyor; onunla ilgili 60 milyon TL’lik ceza var. Ayrıca, Taşınmaz Ticareti ve İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelikler de dayanağını bu kanundan alıyor. O alanlara ilişkin olarak da 1’incisine 3,3 milyon TL, 2’ncisine de 1,6 milyon TL’lik bugüne kadar idari para cezası kesilmiş durumda.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkürler.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 18’i okutuyorum:

MADDE 18- 6585 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3 — (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girmesinden önce reklam, pazarlama ve danışmanlık gibi giderler için alışveriş merkezindeki perakende işletmelerden katılım payı talep edilebilmesine imkân sağlayan ve bu maddenin yayımı tarihinden önce kurulan sözleşme hükümleri, sözleşme süresince geçerlidir. Ancak, sözleşme süresinin sona ermesinden önce veya sonra sözleşmenin yenilenmesi ya da süresinin uzatılmış sayılması hallerinde söz konusu giderler için katılım payı tahsil edilemez.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki sözleşmelerde yönetim giderinin alt kalemleri ayrıca belirtilmedikçe perakende işletmelerden yönetim gideri olarak yalnızca alışveriş merkezinde fiilen çalışan bordrolu yönetim personelinin göreviyle ilgili giderler için katılım payı tahsil edilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralar kapsamında perakende işletmelerce ödenmesi gereken katılım payları, bu işletmelerin satış alanlarının alışveriş merkezinin satış alanına oranlanmasıyla hesaplanır.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 19’u okutuyorum:

MADDE 19- 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Ticaret Bakanlığında Avrupa Birliği Uzmanı ile İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarını ihraz etmiş olanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu kadrolarda görev yapanlar, yurt dışında daimi görevde veya Bakanlıkta ya da başka kamu kurum ve kuruluşunda idari görevde bulunanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 (bir) ay içinde talep etmeleri halinde durumlarına uygun Ticaret Uzmanı kadrolarına atanırlar. Atama için uygun boş kadro bulunmaması halinde söz konusu kadrolar başkaca bir işleme gerek kalmaksızın ihdas edilmiş ve Bakanlığın kadro cetvellerinin ilgili bölümüne eklenmiş sayılır. Bu maddeye göre yapılan atamalar sonucunda boşalan Avrupa Birliği Uzmanı ve İhracatı Geliştirme Uzmanı kadroları başkaca bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş ve Bakanlığın kadro cetvellerinin ilgili bölümlerinden çıkarılmış sayılır. Bu şekilde kadro unvanları değişenlerin önceki kadro unvanlarına ilişkin olarak mevzuatta yapılmış olan atıflar yeni kadro unvanlarına yapılmış sayılır. Bu madde kapsamında Ticaret Uzmanı kadrolarına atanmaların, Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı, İhracatı Geliştirme Uzman Yardımcısı, Avrupa Birliği Uzmanı ve İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarında geçirilen hizmet süreleri, Ticaret Uzman Yardımcısı ve Ticaret Uzmanı kadrolarında geçirilmiş sayılır. Bu madde kapsamında Ticaret Uzmanı kadrolarına atanmalar yeniden Avrupa Birliği Uzmanı ve İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarına atanamazlar.”

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bir soru soracağım Başkanım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bu düzenlemeden kaç memur yararlanacak? Böyle bir bilgi var mı?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Oğuzhan Bey, niye bu madde geldi, bir de Tahsin Bey’in sorusunu cevaplar mısın?

TİCARET BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ OĞUZHAN EFE – Efendim, maddenin aynı 2011 yılının Temmuz ayında bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenmişti. 3 Ocak 2022 tarihli Resmî Gazete’de yayınlanan Anayasa Mahkemesi kararıyla hüküm iptal edildi. O düzenleme kapsamında, hâlihazırda 90 kişi iptal edilmeden önceki yürürlükte olan mevzuat kapsamında ticaret uzmanı kadrosuna atandı, geriye kalan 20 kişiyi kapsayan bir hüküm bu efendim. Toplamda 20 kişinin talep etmesi hâlinde, ihracatı geliştirme uzmanlığından veya Avrupa Birliği uzmanlığından ticaret uzmanlığı kadrosuna atanma hakkına sahip olacaklar efendim. 20 kişi toplamda Sayın Başkan.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ederiz.

TİCARET BAKANLIĞI PERSONEL GENEL MÜDÜRÜ OĞUZHAN EFE – Rica ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki, teşekkürler.

Madde 19’u oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin bir önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE-1 31.8.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 25.5.2000 Tarihli 4570/1 maddesi ile değiştirilen 34 üncü maddesinin 7 nci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Üst kuruluşa ortak olan kooperatiflerin denetim ve eğitim hizmetlerine ilişkin giderleri için, bu kooperatiflere orman işletme müdürlüklerince ödenen istihkaklarından ve tahsisli dikili satışlarından; ilgili merkez birliği tarafından belirlenen katkı payının kaynaktan kesilerek bağlı üst kuruluşuna ödenir.”

Tahsin Tarhan

Müzeyyen Şevkin

Kocaeli

Adana

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Çetin Osman Budak

Manisa

Antalya

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

34’üncü maddede yapılan değişiklikle, Anayasa’mızın 169, 170 ve 171’inci maddelerine uygun olarak orman-köylü ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi, orman içinde yaşayan ve geçimini ormancılık işlerinden sağlayan orman köylüsüne katkı verilmesi, kooperatifçiliğin geliştirilmesi, kooperatiflerin tüm dünyada olduğu gibi 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’nun 70-75’inci maddesinde öngörülen yatay ve dikey örgütlenmelerinin desteklenerek eğitim ve denetim hizmetlerinin üst kuruluşlarınca yerine getirilmesi ve 1999 yılından bu yana yapılan uygulamanın yasal düzenlenmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Madde 20’yi okutuyorum:

Madde 20’yi okutuyorum:

MADDE 20- Bu Kanunun;

a) 14 üncü ve 15 inci maddeleri 1/1/2024 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup oylarınıza sunuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 20- Bu Kanunun;

a) 14 üncü ve 15 inci maddeleri ile 17 nci maddesiyle 6585 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde değişiklik yapan hükümleri 1/1/2024 tarihinde,

b) 17 nci maddesiyle 6585 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (b) bendi 1/1/2024 tarihinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.”

Fahri Çakır

Ahmet Çolakoğlu

Semra Kaplan Kıvrıkcık

Düzce

Zonguldak

Manisa

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 6 ncı ve 7 nci maddelerinde yapılan değişiklikler 1/1/2024 tarihinde yürürlüğe girecektir. Önergeyle, ilgili madde hükümlerine tekbül eden ceza hükümlerinin yürürlük tarihinde değişiklik yapılmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 21’i okutuyorum:

MADDE 21- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde önerge yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, Başkanlığımıza görüőlmekte olan kanun teklifiyle ilgili 1 adet tekririmüzakere teklifi ulaşmıştır, okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüőlmekte olan Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesinin İç Tüzük’ün 43’üncü maddesi uyarınca tekririmüzakere edilmesini arz ve teklif ederim.

Ahmet Çolakoğlu

Zonguldak

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Arkadaşlar, tekririmüzakereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüőlmekte olan (2/4850) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesiyle 6585 sayılı Kanun’un değiştirilen 6’ncı maddesinin üçüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

“(3) İkinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kusuru ispat yükü sipariş iptal eden veya maliyeti karşı tarafa yansıtana aittir.”

Metin Bulut

Elâzığ

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önerge ile, haksız bir şekilde otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine yönelik sipariş, ürünün teslim tarihinden önceki otuz gün içinde iptal eden işletmelere ispat külfeti getirilmekte ve ticari ilişkinin zayıf olan tarafı korunmaktadır.

Ayrıca, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin tesliminden veya mülkiyetinin devrinden sonra ürünün bozulması veya zayı olması durumunda, haksız bir şekilde bozulma ve zayı olma maliyetlerini zayıf tarafa yükleyen işletmelere ispat yükü yüklenmektedir. Böylelikle ticari ilişkinin zayıf tarafı olup haksız ticari uygulamaya maruz kalan taraf korunmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, daha önce de 14'üncü maddeyle ilgili kabul ettiğimiz önerge vardı, bu, 2'nci önerge; dolayısıyla kabul edilen önergeler doğrultusunda -2 önerge kabul ettik- 14'üncü maddeyi tekrar oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 14 tekririmüzakere yapılmak suretiyle 2 adet önergenin kabul edilmesi ve bu önergeler doğrultusunda tekrar oylanması sonucunda kabul edilmiştir, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca bu konuyla ilgili özel sözcü olarak milletvekillerimizden Sayın Hacı Özkan, Sayın Osman Boyraz, Sayın Semra Kaplan Kıvırcık, Sayın Şahin Tin'in seçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, kanun teklifinin tümü üzerindeki görüşmeler burada tamamlanmıştır.

Ben, kanun teklifine başından beri tüm katkılarını veren öncelikle kanun teklifi sahibimiz Nejat Bey'e, teklife katılan diğer tüm milletvekillerimize, Bakanlığımıza, Bakanımıza ve tüm bürokratlarımıza, başından beri gün boyunca katkı veya katılımlarıyla Komisyonumuzun çalışmasına ve bu kanun teklifinin geçmesine imkân sağlayan Komisyonumuzun çok değerli üyelerine, bakanlıklarımızın, kamu kurum ve kuruluşlarının, özellikle sivil toplum örgütlerinin çok değerli temsilcilerine, medya kuruluşlarımıza, ayrıca danışmanlarımıza, Komisyon danışmanlarımıza; hepsine yürekten teşekkür ediyorum.

Kanun teklifimizin ülkemize, milletimize, sektörümüze hayırlı olmasını diliyorum.

Arkadaşlar, pazartesi gününe muhalefet şerhlerini bekliyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, Allah'a emanet olun.

Kapanma Saati: 22.47

